

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segédszerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-079.

Lühnsdorf Károly rajza.

Vitéz nagybányai HORTHY ISTVÁN
Magyarország kormányzóhelyettese.

Kecskemét régí közbiztonsági szervezete.

Ismereti: dr. SZABÓ KÁLMÁN múzeumi igazgató.

A mai nemzedék talán nem tudja, hogy őseink a multban minő nagy áldozatokat hoztak a közrend és közbiztonság fenntartása érdekében. A visszaemlékezés annál időszerűbb, mert az elmondandók után mindenki látni fogja, hogy mily nagy áldás az országra a fennállásának 60 éves évfordulóját az elmúlt évben ünneplő legkiválóbb közbiztonsági szervezetünk, a m. kir. csendőrség.

A századokig tartó török és német világ dúlásai és a háborúkat követő elfajult erkölcsök a közbiztonság fenntartása érdekében fokozottabb erőfeszítéseket kívántak. Nehezíté Kecskemét helyzetét, hogy a város belterületén kívül egy hatalmas, külső határterületen, az úgynevezett pusztákon kellett fenntartani a rendet, ahol akkor a gazdasági élet egyedüli értéke, a jószág legelt. Tudjuk, hogy már a török hódoltság első felében a kecskeméti polgárok bérbeveszik a város környékén elpusztult községek határait. Kecskemét jószágtenyésztése ezen a nagy területű pusztákon fejlődött világ-hírűvé. A városi tanácsnak nagy gondot adott, hogy itt a rendet fenntartsa és bizony sokszor kemény kézzel kellett megfognia a dolgokat. Az 1720. évi tanácsjegyzőkönyvünkben olvassuk: „Elvégezték őkegyelmek, hogy Hadnagy urék tizenhatodmagával és többen is jó lovasokkal kimenvén a Kun pusztába, kerüljék s valahol ott azokon Pásztorokat, Juhászt találának, azokat mindjárt vonják le, huszat üssenek rajta s mondják meg nekik, hogy tudniillik ezzel csak intik, de ennekutána ha ott tapasztalják, még nagyobb büntetésük léssen.“ A húsz botbüntetés tehát csak intés, mert ezen

időben az ötven-száz botot is könnyen kimérik a bűnösre. A Hadnagy uramék, akik a régi időben Kecskemét pusztáin a rendet fenntartották, voltak előjelei a m. kir. csendőrségnek.

Mielőtt róluk szólanánk, előbb lássuk időrendben, hogy a tizenhatodik századtól a tizenkilencedik századig minő intézkedéseket hozott Kecskemét a közrend és közbátorság fenntartására, amely akkor gyenge lábón állott. A tatár tábor 1599-ben Zomborban telelt. Hogy őseink a várost ezek rablásaitól megvédjék, a tatár Khánnak 250, Muszta bégnek pedig 262 forint készpénzt és sok ajándékot küldtek. Mégis a következő 1600-as évi aratáskor a mezei munkából 83 embert raboltak el a kóborló tatár hadak. Az elraboltak közül 41-et a város által tartott és rendes fizetéssel ellátott őrző tatárok visszahoztak.

1601-ben Mátyás napján, február 24-én hírt vették őseink, hogy valami kóborló tatár csapat nagykörű és kecskeméti embereket hurcol magával. Fegyvert ragadtak, lóra és kocsira kaptak s a szomszédos kunkerek-egyházi pusztán beérték a tatárokat. Szétverték a rabló csapatot s megszabadítottak 11 kecskeméti, 8 nagykörű asszonyt, leányt és gyermeket. Azonkívül visszavettek tőlük 13 ökröt, 33 lovat, temérdek öltönyt, bútort és nagyszámú tatárlovat.

Azonban nemcsak a tatárhadak raboltak, hanem az osztrákok is, ezért kellett a Becsületos Tanácsnak ilyen végzést hozni:

„mivel az alá járó katonaság igen megh felesedvén sok csintalanságokat el követtenek az szomszéd helyekben, annak okáért, hogy az következő kártól a várost megh menthessük, az városnak negyed része fegyveres kézzel puskával fel álljon, egy-egy hétig egy-egy kis Biró járása, Őrizze a puska mellett baltája, szekercéje, vagy vasvillája legyen. Elvégezte azt is a Böcsü-

Az ismeretlen lovas.

Irta: KONRÁD A.

...csendesen léptettek, halkan, loppal. Néma volt a zsenge erdő is, avarja elnyelte a lópaták dobogását, csalítja meg a lovasok alakját.

Alkonyodott. Hűvös szél rebtent az ágak között, alacsony húzásban vadlibák tartottak dél felé. Még csak tekintetre sem méltatta senki a csapatból a madarakat, pedig épp a fejük felett szálltak. Magukba roskadva követték vezetőjüket, aki olyan lovas pásztor-ember formájúnak látszott. Mintha egyből lenne öntve lovával, úgy ült vasderesén, éles tekintetű szeme karvalyként pillogott körbe. Látszott rajta, hogy ismerője a vidéknek, a zeg-zúgos ösvényeken habozás nélkül igazodott el. Olykor hátranézett a szeme sarkából: jönnek-e az urak mögötte? Jöttek. Már két nap óta jöttek.

Muhi pusztá volt mögöttük, egy szekértábor védésének elhibázott taktikája, meg a szerencsétlen csata. Batu khán népe nem ismert kíméletet, ők is éppen csak hogy el tudtak szabadulni. Pedig nekik el kellett szabadulniok, hiszen a Király Urat mentették, — Bélát, e néven a negyediket, Árpád nemzetségéből.

Mikor a tatár gyűrűből kiugrottak és kis fújtatásra meg akartak állni a pagony szélénél, akkor vette át a vezetést ez a pásztorforma lovas ember.

— Utánam tessenek, de rögvést, mert mind itt pusztulnak! — mondta és olyan meggyőző erő szólt hangjából, hogy maga a Király Úr volt az első, aki

utána fordította lova fejét és megindult a nyomában. A többiek követték.

Nem is tudják, mi lett volna belőlük nélküle. Ősmerte ez az ember az utat, tudott a pata-nyomokból, tudott a levélzörgésből olvasni, szerzett ez még friss bíbic-tojást is a lázas-beteg Máté úrnak és mikor szomjúhoztak, ő bizton rátalált a forrás vizére.

Kevéssel dél óta óvatosságra intette az urakat: nyugtalanító jeleket vett észre a földön, fán, fűben, levegőben, széljárásban. Ők ugyan nem láttak semmit, de hát az ilyen pásztor embernek minden beszél, minden mesél, amit más nem hall, amit más nem lát.

Aztán hirtelen jött az egész, mint derült égből a mennykő. Egy fordulónál valami kurrogó hang hallatszott, majd mint az ördögfiak csapata bújt elő mindenünnen a tatár-fajzatja. Belevágott a sarkantyú karéja az állatok szügyibe, — de hiába! Zárt volt a kör, nem lehetett kivágtázni belőle.

Vad öldöklés kezdődött, drágán fizettek a magyar urak vérük hullásáért. A tatárok bánták! Mintha a Hadak Istene is megharagudott volna ott a firmamentom mögött az orozva támadókra, elfordította tőlük a hadiszerecsét. Bomlani kezdett a tatárok sora, s hogy az a fehér szakállú vénemberük lefordult véresen lováról, ugatós tatárnyelvükön kiabálni kezdtek egymásnak, aztán futni kezdtek.

Csak egy küzdött makacsul. A Király Urat támadta! Pedig annak gyengült már az ereje. Fergetekként ugratott segítségére a pásztorforma vezetőjük. Idejében,

letes Tanács, hogy aki ebben refractariuskodik s elő nem áll, a városházához kísértessék s bírsága legyen." (1678. március 28.)

Buda visszafoglalása után a nép fosztogatásában és kirablásában a császári felszabadító hadsereg járt elől jó példával. A szabadságos katonák rablókalandokkal töltötték idejüket. Kénytelen ezért a magistratus így intézkedni:

„Mint hogy csak negyed nap alatt is hetvenöt számú marháinkat hajtottak el a Tolvajok, Azért minden Héten tíz tizednek ki kell mennie az marhákat őrzeni harmadnapi éléssel; a tíz tizednek 10 kocsija legyen és két felé fognak rendeltetni és így az városnak fele ki fog menni, ki gyalogh, ki lóháton. Harmad nap el telvén a másik tíz tized megh fogja váltani, kik azon szerint harmad napigh künn lesznek." (1687. július 6.)

A császári hadak szétoszlásával méginkább elszaporodott a tolvajlás, utonállás és rablás. 1694-ben Sötér Ferenc alispán körlevelében tudatja, hogy

„Pest alatt Üllő táján egy német úr szekerét a tolvajok felvervén, mintegy 300 forint értékű portékáját elvették, ezért Kecskemét szálljon ki gyalog és lóháton az utakba a tolvajok kergetésére, mert már egy emberes ember sem mehet el tőlük az úton."

Ezen korból telve vannak jegyzőkönyveink a tolvajok és rablók ellen hozott szigorú rendszabályokkal. A város belső rendje érdekében 1689-ben elrendelik, hogy

„Minden Tizedből egy egy Ember álltassék Istrására, úgy hogy azon- 18 Ember hét számra istrásálljanak, el mulván egy hét, megint újjabban minden Tized az maga Emberét egy-egy hétre elő álicsa..."

mert a tatár kiverte a Király Úr kezéből a kardot és most azon mesterkedett, hogyan ölhetné meg, hogyan szúrhatná le? Kardját csapásra emelve került elejbe a vezető, de ravasz fortélyla lehetett a tatárjának, mert egy csapásra kiverte az ő kezéből is a kardot, — oldalt rántott egyet lova zaboláján — és a Királyra emelte kardját, mintha érezte volna a beste, hogy a Királyt ölheti meg!

Ekkor történt az, amit senki sem felejtett el a holta napjáig. A vezető sebesen a Király mellé fordította lovát és pusztja karjával fogta fel az urának szánt ütést!

Sugárban ömlött a csonka jobbkarról a vér — még a tatár is megtorpant egy pillanatra, — de ez lett a veszte! Egy csapással megszabadította fejétől Zoltán, a fehérvári úr.

Hogy a vezetőjük alélton fordult le lováról, öten is ugrottak segítségére, gyorsan elkötni a borzalmas sebet. A Király Úr arca legalább olyan fehér volt, mint hűség emberé, ki tulajdon jobbkarját adta érte. Az lassan magához tért és szemei megkönnyebbülten pihentek meg a föléjehajló Király orcáján.

— Csakhogy él, nagyjő Uram — motyogta halkán.

— Élek. Neked köszönhetem, sosem feledhetem. Jutunk mi még biztonságba, akkor te kapod az első jutalmat! Nemes emberré teszlek téged és a te utódaidat. Jobbkary lesz a neved ezután, örök emlékezősképen utódaidnak... rád.

Szólt a Király. Aztán, minden elcsendesedett, lepihentek valahányan. Csak a virrasztók jártak körbe. Már közelibe voltak a Dalmát határnak...

Hiába való a város erőfeszítése, a következő évben még nagyobb rablások történnek. Február 2-án Pest alatt, Ocsa táján a budai ellenőrt rabolták ki, „sok számú pénzt vettek el tőle". Még nagyobb rablás történt ugyanitt néhány nap mulva. Gróf Marsigli tábornok a török béke dolgában három kocsival utazott át Kecskeméten. A főbíró megkínálta kísérettel, de ő azt visszautasította. Ocsa mellett éjjel egy rabló csapat megtámadta, két szolgáját megölte, az ő lábát is átlóték és mindenéből kifosztották. Nagy lárma lett ebből. Szentkirályi Pál kecskeméti főbíró igazolásra Pestre idézik és fogságba vetik. A vármegye ezer arany bírság alatt felkelésre utasítja az összes községeket. Ilyen közbiztonsági viszonyok között hozta a városi tanács 1698-ban az alábbi rendelkezést:

„Minden lovas ember lovát nyeregben s jól patkolva tartsa készen, úgy hogy kik mihelyst az hiradást hallja ottan mingyarást minden késedelem nélkül felülljön. Mivel a Bts. Tanács parancsolatja, hogy nem úgy legyen az rendtartás, mint eddig, hogy reggeli Parancsolatra délig is nehezen készütsenek fel, hanem minden késedelem nélkül, mert ki-ki tudgya meg, hogy az érdemlet büntetést el nem kerüli. Minden tizedből viszont hat-hat gyalog ember álljon ki, jó fegyveresen, hosszú puskával vissza szegezett kaszával. Mátol fogván hét számra, kik a Bts. Tanács dispositioja szerint az egész Várason úgy az kapukon is vigyázhasanak. Minden tizedből Dél után azon hat ember Város házához jövén három óraker."

Ily nagy és fásasztó áldozatot kellett hozni a város lakosságának, hogy magát valahogy megvédje.

A kurucz világ bekövetkezésével egymást követték a város belső rendjének és közbiztonságának érdekében hozott határozatok:

„Senki lámpás nélkül ne merészellen járni, ha pedig az vigyázók lámpás nélkül való emberre találjanak, azt a város házához bé kell hozni." (1701. október 8.)

„Minden tizedből két-két Ember álltassék, az kik ithon az Tüzre és afféle Istentelen csavargó Emberekre szorgalmatosan vigyázzanak. Azonkívül minden Tizedből három-három lovas fegyveresen álltassék, az kik kimennyenek és az Pusztákon afféle Tolvajokra és Passus nélkül járókra s lappangókra vigyázzanak és egy egész hétig kinn maradjanak." (1701. szept. 4.)

Országos vásár alkalmával sok idegen tekergő, gyujtogató, fosztogató fordult meg a városban, még nagyobb vigyázatra volt tehát szükség.

„Az Tolvajokra és tüzre való vigyázásért ez héten mig a vásár tart minden Tizedből két-két ember álltassék bé ide az városházához, akik fegyveresek legyenek és Hadnagy Urainkal az várost kerüljék annak feltette minden ember házánál hordóban vizet készen tartson, mert a ki el mulattya, méltó büntetését el vészi, az vigyázók tartoznak a kurta kortsmákra szorgalmatosan vigyázni." (1701. augusztus 7.)

„Minden Tizedből az Tizedösök 6 forint bírság alatt 8 gyalog, 2 lovas jó Fegyveres embört éjjel-nappali szorgalmatos vigyázásra elő álicson, úgy hogy ha valaki ezen Parancsolatunkal s az Tizedes szavával nem gondolván elő nem ál hétt számra, az meg irt 6 forint büntetést semmiképpen el nem kerüli." (1703. szeptember 30.)

„Minden nap minden Tizedből 12 gyalogh strasa rendeltessék az kik vigyázzanak, megh maradásunkra."

Bizonyos strásák és vigyázók rendeltessenek úgy mind minden Tizedből 20 ember kik egy-egy hétig éjjel-nappal vigyázzanak ott az holot fogják parancsolni. (1704 július 7.)

„Az insurrectioban ilyen medhodus observáltassék hogy minden héten az kin való vigyázásra két Kis Biro járásokban úgy mint hat Tizedekből, mindenikből pedig öt Lovas és egy kocsin két gyalog Fegyveres Emberek mennyenek ki, kiki edgy hétig ott kinn való vigyázás után bé jöjjenek ismét más Kis Biro járása mennyen et consequenter...“ (1705. nov. 7.)

„Hadi Tiszt Uramiékkel“ egyetértve tizenegy jó fegyveres Strásákat rendel kiállítani a tanács, akik éjjel a katonai strásákkal járják a várost,“ nappal a szőlő-hegyekben vigyázzanak s a kóborlókat elfogják. (1708. augusztus 5.)

A kuruc-labanc világ lezajlása után bekövetkezett békésebb időkben mind ritkábbak lesznek a közbiztonság érdekében hozott határozatok. Mindenkit érdekelhet, hogy békeidőben milyenek voltak Kecskemét állandó közbiztonsági szervezetei. A belső rend fenntartása volt a kisebb feladat. A város sáncalakú mély árokkal volt körülvéve, melynek belső partját tövisből korcolt sövény szegélyezte. A főbb utak bejáratainál az árok át volt hidalva s a hidak felett erős tölgyfagerendából összerótt rácskapuk vezettek a városba. A kapukat esküt tett kapus őrizte, ki a kapu mellett az ú. n. kapus házban lakott. Naponként kora ha'nalban a kaput kinyitotta, esténként pedig bezárta. Háborús, vagy közbiztonságra veszélyes időkben éjjel-nappal fegyveres őrség volt a lakosok közül a kapukhoz rendelve. (Hornyik János Kecskemét története.)

A város tizedekre volt felosztva. Minden tized egy-egy tanácsnok felügyelete alá tartozott. A tizedek felügyeletét a tanácsnokok, az *elektorok*, másnéven *gondviselők*, vagy *választott polgárok* útján gyakorolták, de segítségükre voltak az *utcakapitányok* is. A rend fenntartása érdekében többször elhatározták, hogy a *senatorok* felügyelete alá tartozó tizedeket kisebb részekre osztják, hogy az elektorok az ellenőrzést tökéletesebben végezhessék. Minden lakos a hozzá érkezett jövevényt késedelem nélkül tartozott a tized elektorának bejelenteni. Az elektorok az illető kilétét szorgalmasan megvizsgálták, a gyanusokról a senator úrnak azonnal jelentést tettek. Az elektorok minden lakost kötelesek voltak jól ismerni, életkörülményeiket feljegyezve tartani s a közbejött változásokról minden második héten a tizedbeli senatornak jelentést tenni. Volt idő, mikor a strázsákra való felügyelet is az elektorok kötelességei közé tartozott. Emellett ügyelniök kellett a kéményekre s arra, hogy a háztulajdonosok kiváltképpen száraz időkben vizet és létrát készen tartsanak. Ők ellenőrizték, nehogy valaki a tizedbeli senator és ezen keresztül a tanács tudta nélkül építkezzen. A kurta korcsmák és az utcák tisztaságának ellenőrzése szintén kötelességük volt.

A város éjjeli rendjét, biztonságát az állandóan alkalmazott *vigyázók*, másnéven *vachterek* őrizték. Voltak idők, midőn ezeket a tizedekből kijelölt *strázsákkal*, *lándzsásokkal*, *tizedesekkel* együtt általában *éjjeli kerülőknek*, *éjjeli öröknek* nevezték. A *vigyázó* kötelessége volt napalkonyatkor a városházánál megjelenni, hogy az elmúlt éjszaka történetéről a *strázmesternek* számot adjon, s a következő éjszakára a szükséges utasítást és parancsot átvegye. A városházától a *vigyázók* a *tizedesekkel* és *lándzsásokkal* együtt a maguk tizedjében a *lándzsás ház*-hoz mentek, s onnan vagy

együtt, vagy felváltva az utcákon fel, alá jártak s az *óraütést* megkiáltották. A gyanus házakat, borivó helyeket végignézték s az esetleg hozzájuk segítségért forduló lakosoknak asszisztenciát nyújtottak. A *tilalmas órák*-on túl *kóborló gyanus személyeket*, *csavargókat*, *kurjázolókat* a városházához bekísérték. Nappal a város tisztaságára és tűzbiztonságára kellett felügyelniök. Egyenruhában teljesítettek szolgálatot s fizetésük a XIX. század elején egy öltözet ruha, 30 véka búza, 30 forint, egy pár új és egy fejelés csizma.

A *tizedesek*-et századokon át a tized lakosai közül jelölték ki éjjeli, vagy nappali szolgáltra. Volt idő, mikor bizonyos díjazásban is részesültek, sőt később állandó alkalmazást nyertek. A *vigyázókkal* együtt a város éjjeli rendjét és csendjét őrizték. Különös kötelességük nagyobb szélvészek idején a rúzveszedelemre való *vigyázás*. A cselédek változásának idején, úgymint Dömötörkor, Mindszentek napján és Újesztendő hetiben, amikor a pásztorok, béresek, a szolgáló leányok esztendeje kitelt, ezek mulatozással kapcsolatban a közrendre való felvigyázás volt különösen a kötelességük.

A város éjjeli rendjének őrzésére a *vigyázó*-k, és *tizedes*-ek mellé gyakran állítanak *strázsákat*. Éjjel a strázsák az előbb említettekkel együtt azonos feladatokat végeztek. Nappal az ő kötelességük a rabok őrzése. 1785-ben elrendelik, hogy minden tizedből személyválogatás nélkül minden éjszakára két strázsza rendeltessen, kik addig is, míg a rendes éjjeli *vigyázó* az órák megkiáltásában kötelességét végzi, a tizedben fel-alá járkálnak s minden gyanus személyt áristomba tegyenek. A strázsák száma a viszonyokhoz képest változik. 1795-ben strázsálásra minden tizedből hat személyt jelölnek ki, akik közül három éjfélig, három pedig éjfélt után járkál a tizedessel és a vachterrel az utcákon s őrzi a közrendet. Aki a strázsálásra kiállani nem akar, azt 10 krajcárra, vagy 6 pálcára büntetik. 1816-ban a főbíró megbízza a strázsálás rendjének új kidolgozásával, hogy senki a lakosok közül ezen kötelezettség alól ki ne maradjon. Békésebb időkben a strázsálás súlyos kötelezettsége miatt nagy elégedetlenség támadt. Ezért 1823-ban megszüntetik a sorrend szerint való strázsálást és 10 állandó strázsát fogadnak külön e célra a lakosságra kivetett pénzösszege. Közülök négyen a toronyban, hatan pedig a városházán végzik az éjjeli szolgálatot. A fizetésükhöz való hozzájárulástól senkit sem mentesítenek. A pénz szűk volta miatt később újra felvetődik a kérdés, hogy nem volna-e jó, ha a fizetett strázsák helyett ezen szolgálatot a lakosok sor szerint végeznék, úgy mint azelőtt.

A *lándzsások* minden tizedből esztendőnként és korszerint a lakosi jog kötelezettségénél fogva a szegényebb sorsú, házzal bíró emberek közül jelölték ki. Gondoltak őseink arra, hogy a *lándzsások* mind testi erőre, mind pedig erkölcsükre nézve alkalmasak legyenek a reájuk bízott feladatok teljesítésére. A *lándzsások* kötelessége, hogy házuknál a tized *vigyázónak*, *vachtereinek* helyet adjanak, s velük együtt a tized éjjeli rendjét és csendjét megőrizzék.

Idők folyamán a *vigyázók*, *tizedesek*, *strázsák* és *lándzsásoknak* nemcsak a száma, hanem a feladata is megváltozott. Összefoglaló néven *éjjeli őrtállóknak*, *éjjeli kerülőknek* nevezik őket. 1795-ben több tized kéri, hogy az éjjeli kerülőket a magistratus gyertyával és lámpással lássa el. A tanács azonban úgy határoz, hogy mivel a közpénztárban ilyen célra elegendő összeg nincsen és mivel minden házigazda köteles lámpást tartani, „az

éjjeli felvigyázók pedig ketten-hárman is vannak, kik együtt teljesítik szolgálatukat, igen csak fog közöttük akadni olyan, aki három órára való gyertyát előállíthat. Szolgálatuk rendjét 1810-ben így állapították meg: „Mind a nyolc tizedben elrendeltetett, hogy a vachterek a maguk tizedjében télen este 8, nyáron 9 órától, télen hajnali 4, nyáron hajnali 3 óráig az órákat megkiáltásák.” „A nehéz éjjeli szolgálatra tekintettel, őket a nappali szolgálat alól felmentik. Mivel a rendszeres éjszakai éneklés behozásával szolgálatuk terhesebb lett.”

Az 1775. évi körlevelek könyvében megtalálhatók az éjjeli őrtállók számára készült versek, amelyeket órák ütésekor hangosan el kellett nekik kiáltani, vagy énekelni.

1.

*Halya minden háznak ura,
Kilencet ütött az óra,
A tűzre jól vigyázzatok,
Hogy károkat ne valljatok,
Melytől mentsen egek ura,
Kilencet ütött az óra.*

2.

*Tizet ütött már az óra,
Vigyázz ember ezen szóra,
Készülj a nyugalomra,
Mert nincs felírva homlokodra,
Miként ébredz fel holnapra,
Imádkozzál tíz az óra.*

3.

*Tizenedgyet vert az óra,
Cseléd menjen az álomra,
Hogy holnapi munkájára
Ébredeljen rendelt órára,
Avagy ketjen kakas szóra,
Tizenegyet vert az óra.*

4.

*Éjjél után ütött edgyet,
Már egy nappal értünk többet,
Az úr várja térésünket,
Nem akarja mi vesztünket,
M megbocsátja bűneinket.*

5.

*Éjjél után óra kettő,
Dicsértessék a Teremtő,
Mit használ a várat őrző,
Ha az Úr nem léssen segítő,
Mindenekben védelmező.
Éjjél után óra kettő*

6.

*Éjjél után óra három,
Hogy üssön többet is várom,
Ha alusztok azt sem bánom,
Én pedig a várost járom,
Szemeimet be sem zárom,
Éjjél után óra három*

7.

*Négy az óra fel kellyetek,
Kakas szóra ébredgyetek,
Mindgyárt Istent dicsérjétek,
Imádságokkal kérjétek,
Az Úr nevét tisztellyétek,
Négy az óra fel kellyetek.*

A városháza fegyveres őrzésére 6—8 személyből álló ú. n. *drabant* őrség szolgált. A drabantok felerésze éjjelenként a városházánál az ú. n. *fennhaló polgár* mellett teljesített szolgálatot, őrizte a városháza kasszáját, a levelestárt stb. A drabantok közül egy mindig a főbíró házában teljesített éjjeli szolgálatot, hogy a gyakran előforduló sürgős hivatalos küldetésben részt vehessen. A senatorokat útjaikon, amikor deputációkban, vagy más hivatali kiküldetésben jártak, a drabantok egyike mindig elkísérte. Nappal a rabok őrzése volt a drabantok kötelessége, de segítségül a lakosok közül sor szerint melléjük strázsákat is rendeltek. A drabantok fizetése nehéz szolgálatukra való tekintettel nagyobb volt, mint a vigyázóké. Lőfegyverrel voltak ellátva és egyenruhában jártak. 1825-ben elrendelik, hogy „bajonettes Puska, vagy másféle erős fegyver készen tartasson, hogy ha valamely riadás, vagy segítségre való hívás véletlenül történne, a drabantok fegyverkezve azonnal kiállhasanak.” A drabantok köteleztettek az egyenruhában való járásra, úgylátszik többen közülük ennek viselésétől húzózkodtak, mert 1794-ben ilyen határozatot hoz a Tanács.

„Committáltatott Perceptor Urnak, hogy város Drabantjainak mondurjaikat meg készíttesse és ha ki viselni nem akarná, annak sem a posztó ki ne adasson, sem pénzül ruhája ki ne fizettessen, mivel ha nem szegyenli a város szolgálattját, ne szegyenlye akkor a város mondurját is viselni.”

Mivel a drabantoknak gyakran a senator urakkal a város dolgában utazniok is kellett, a rendes ruházatukon kívül 3 évenként még egy köpönyeget is kaptak. Habár fizetésük magasabb, mint a város közcsendjét őrző vigyázóknak, nehéz szolgálatukra hivatkozva, többször elégedetlenkednek. Így 1810-ben fizetésüket 50 forintra, 30 évka megszelelt búzára, egy új és egy fejelés csizmára emelik fel. Megigérik nekik, hogy ha szolgálatukat szorgalmasan végzik, a Tisza réjtéről egy szekér gázt, vagy egy kocsi rózsét kapnak. Mégis a 6 drabant közül három ezen felemelt fizetéssel és ígérettel sem volt megelégedve s otthagya szolgálatát.

Azon közbiztonsági alakulatoknak, amelyekről eddig szóltam, t. i. a *vigyázóknak, strázsáknak, lándzsásoknak, tizedeseknek, éjjeli öröknek és drabantoknak* közvetlen fellebbvalója és vezetője a *strázsamester*. Követes ő az alárendeltek működéséről és munkájáról naponta a másodbíró úrnak jelentést tenni. Úgyel arra, hogy az említett szervek kötelességüket pontosan teljesítsék. Éjjelenként azokat többször meglátogatja, a vétkest megint, megfenyíti. A felügyelet mellett a strázsamester kötelessége még a piaci rend ellenőrzése. Különösen felügyel a kofákra, hogy azok a „kiszabott taxákon felül ne uzsoráskodjanak”. Mészárosok és hentesek és más efféléket ellenőrzi, nehogy hamis mértékkel mérjenek. Az országos vásárok idején különös gonddal tartozik ügyelni arra, hogy a veszedelmes, szeles, vagy száraz időkben a gazdák a megkívánható *házi strázsákat* és oltó eszközöket kiállítsa. A strázsamester kötelességévé tétetett a vágóhíd ellenőrzése is. Ő vigyáz arra, hogy a kijelölt vágóhídon kívül másutt vágás ne történjen. Ő ellenőrzi a levágandó marhák igaz úton való szerzését is.

Megismertük a város belső rendjének szervezetét, ezek után rátérhetünk a puszták, vagyis a város külső határterületének vagon- és közbiztonságát szolgáló és fenntartó szervezetekre. Lovas, fegyveres alakulat volt a *hadnagyok* szervezete, kik a mai csendőröknek a tulajdonképpen elődei voltak. Szükséghez képest számuk változik, a legtöbb esetben azonban hatan, vagy nyolcan teljesítenek szolgálatot. Feladatuk fáradtságosabb és ne-

hezebb, mint a város belső rendjét és csendjét biztosító alakulatoknak. A végtelen határú pusztákon kell nekik a vagyont és közbiztonságot őrizniök. Gyakran oly időkben, amikor a háborúk után szétszéledt katonaság és a gyakran fel-fel éledő betyárvilág a puszták biztonságát veszélyezteti.

A hadnagykok vezetője, közvetlen főnöke a csendbiztos, kit többször főhadnagynak is neveznek. A lovas hadnagykok két csoportba tartoznak, néhányat közülük útlátó hadnagykoknak neveznek, a többieket általában pusztázó hadnagykoknak hívják. Kecskemét régi tanácsi jegyzőkönyveiben gyakran találunk intézkedéseket a hadnagykok fizetésére, alkalmazására, fegyverzetére, vagy kötelezéseire. 1726-ban olvassuk, hogy

„kis Birák, Hadnagy Urak is melléjek vett Strázákékkal északának idein ki járjanak és a rosszaknak ki irtásában s a kurta korcsmárosoknak ki keresésében munkálkodjanak.“

A régebbi időben az olyan legényt, aki szolgálatával nem volt megelégedve, aki káromkodott, aki gyakran került a hatóság elé, leginkább azzal büntették, hogy katonának adták. Így a város hosszú, de legtöbbször örök időre megszabadult azoktól, akik a közpolgári rendbe nem tudtak bele illeszkedni. A katonafogdosás részben szintén a hadnagykok kötelessége volt. 1775-ben rendelik, hogy

„Hadnagykok, Polgárok, Drabantok, valahol katonának alkalmas tekerő betyárokak találjanak, azonnal fogják és Város házához be vezessék.“

Még egy évszázaddal ezelőtt is a gazdák közszolgálatára az adófizetésen kívül abban állott, hogy igavonó jószágjaikkal fuvarok teljesítésére voltak kötelezve. A hatóság a polgárokat éppen ezen közszolgálat szempontjából nézte és becsülte meg. A gazdákat a fuvarozásra forspontra sor szerint az útlátó hadnagykok jelölték ki. E kényes feladat többször vezet összeütközésre a gazdák és hadnagykok között. Igazolja ezt az alábbi 1797. évi feljegyzés.

„Szabó István Városunk Hadnagya panasz képpen tette fel, hogy Balanyi Jánost már két izromba forspontra vetvén, hol meg szökött, hol pedig igen későn jött elől, melly miatt a Transennális Katona tiszt ötlet felette megszidta. Czitáltatván Balanyi János megintett, hogy ha még egyszer a Hadnagynak nem engedelmeskedne, vagy testi büntetéssel fog megfenyíttetni, vagy pediglen árendás földje más jószolgálatu embernek fog adattatni.“

A hadnagykok a városban tett szolgálataik mellett mégis leginkább a pusztákon teljesítenek szolgálatot. Feladatuk az utonálló tekerők, tolvajok, zsványok nyomozása és kézrekerítése. Több ízben elrendeli a városi tanács, hogy

„A sürűn előforduló tolvajságok meggátolására a város hat hadnagya közül kettő állandóan a tolvajokat nyomozza, a vármegye hadnagyaival együtt.“ (Tj. 1806.)

Természetesen a város közönségének a 6 vagy 8 személyből álló hadnagykok kitarása, különösen lovaik élelmezése, nagy anyagi áldozatába került. Számukat, ha lehet, csökkentik. 1810-ben egyet az útlátó hadnagykok közül elbocsájtanak. A másikat pedig kötelezik, hogy a pásztázó hadnagykokkal együtt a tanyákat járja, jegyezze fel a kertészek vagyont s ügyeljen arra, hogy a tanyákon rossz és gyanus emberek ne tartózkodjanak.

A kecskeméti hadnagykoknak nemcsak a város határterületén kellett a pusztákon elszaporodott betyárokat, tolvajokat üldözni, hanem a vármegye pusztázó hadna-

gyaival együtt a szomszéd pusztákat is járták. Egy ilyen alkalommal Bene János város hadnagyát a zsványok meglövik. Félegyháza seborvosa gyógyítja és Kecskemét a gyógyítás költségét a vármegyén követeli.

„Mivel a hadnagyot akkor lötték meg, mikor a vármegye pusztázó hadnagyai mellé volt segedelemre beosztva.“ Az 1800-as évek elején a puszták közbiztonsága mindinkább alá süllyed. A betyárok, tolvajok, utonállók elszaporodnak, a tanács megzabolázásukra szabályrendeletet készített. A szabályrendelet ide vonatkozó része így szól:

„A két pusztázó hadnagy nem elég a rend tartására lovaik rosszassága miatt ezek is minden haszon nélkül fáradoznak, úgy szintén a néha csaknem erővel össze szedett bátortalan gazda ifjak is.“

Ezért 5 közönséges és egy főhadnagyot állítanak, akik szüntelen ide-oda cirkáljanak. Lóporciójukat vagy a pusztaszeri bírói háznál, vagy a monostori majornál vegyék ki. A főhadnagy 250, a többi 200 frt. fizetést kap. Tartásukra felállítják a közbátorság kasszáját, melynek javára szolgál a pusztaszeri és ágasegyházi rétek árendája, bitang marhákért és tolvajoktól elszedett eszközökért bejövő összeg. Továbbá a pusztaszeri és bugaczi székső árendája s a kertészektől beszedett adó, melyből eddig az útlátó hadnagyot fizették.

Kötelességük a mondottakon kívül: hogy a tanyákon, szállásokon, cserényeknél, nyájaknál a passzus nélkül talált cselédet, vagy szolgát elfogják és az áristomba küldjék. Ügyeljenek arra, hogy a pásztoroknál gyanus bőr, vagy hús büntetlenül ne találtasson.

Rá kell bírniök a cselédeket és kertészeket, hogy a zsványokat, rablókat, vagy puskás betyárokat nekik feladják, biztossá tévén a feladót, hogy neve titokban fog maradni.

Ha oly nagy prédáló bandát találnának, mellyel maguk elbírnak nem tudnának, a szomszédos Csongrád és Kiskun jurisdictiókhoz, vagy haza forduljanak segítségért. Jogukban áll szükség esetén a tanyák puskás embereit is magukkal vinni s kocsikat kivetni.

A fiscális hivatalnak vannak alárendelve s ide az első hadnagy két hetenként jelentést tegyen.

A hadnagykoknak, ha a puszták rendjét megakarták őrizni, nemcsak bátor embereknek kellett lenniök, de igen jó lovakat kellett tartaniök. Ebben az időben már olyan híres betyárok is, mint a Bogárék, veszélyeztették a kecskeméti puszták vagyont és közbiztonságát. 1812-ben az alábbi feljegyzést találjuk:

„Bogár Imre és Orbán György híres zsványok több rendbeli vétkei tettei után innen elillantván, újabb gonoszágáról adattak fel.“

A két betyárt Szabadka határában fogják el és Kecskemét kéri, hogy azokat erős őrizet alatt ide hozzák. A tanács Bódogh Antal fiscalis urat kiküldi, hogy

„A szerfelett elhatalmasodott rablók megakadályozása eránt“ Szabadka város elöljáróival értekezzen.

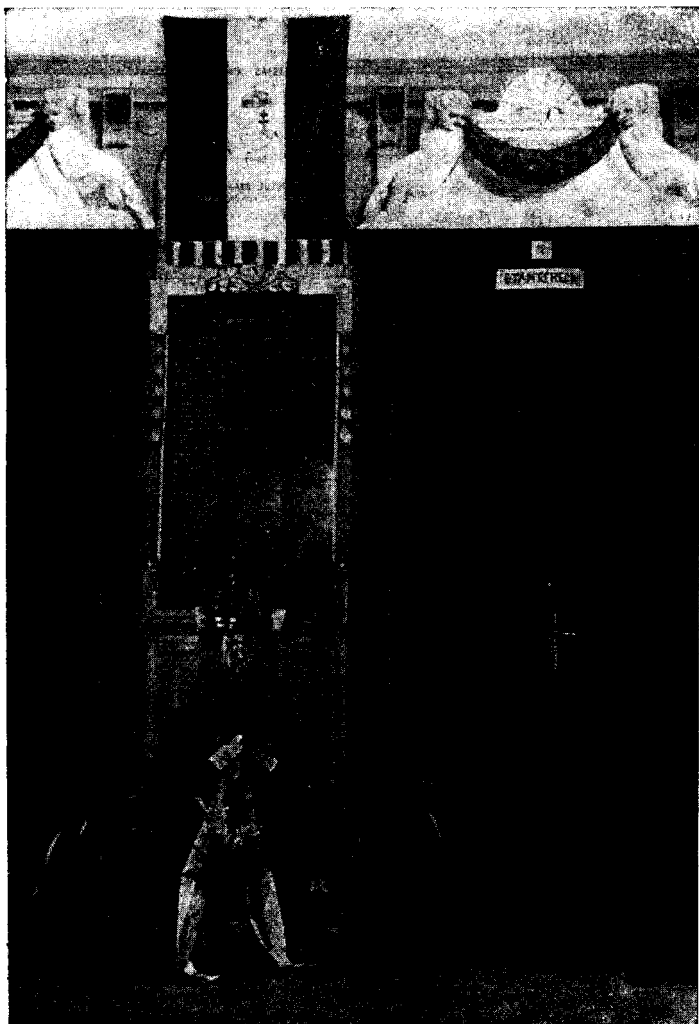
Tudjuk, hogy a városi és vármegyei hadnagykok szervezete gyengének bizonyult arra, hogy a szabadságharc után elburjánzó betyárvilágot megszüntesse. Gróf Ráday kormánybiztos az 1860-as évek végén kemény kézzel ugyan rendet teremtett, de a közrend állandó biztosítására olyan kiváló szervezetre volt szükség, mint a m. kir. csendőrség.

Kecskemét városa a közrend fenntartására állandóan alkalmazott fegyveres őrségeken kívül sokszor az egész város lakosságát szólította fegyverbe. Amikor egymaga már nem bírta a pusztákon elhatalmasodó betyárokkal, utonállókcal, szövetséget köt a szomszéd váro-

sokkal, Kőrössel, Cegléddel, Szegeddel s közösen kísérlük meg polgáraitak vagyonát és életét megvédeni. Gyakran a török basáktól éppen úgy, mint a német parancsnokoktól pénzért és ajándékok útján védelveket szereznek, hogy a csapatok garázdálkodásától és rablásától a várost és pusztákat megvédjék. A török hódoltság alatti közbiztonság fenntartására legjellemzőbb, hogy Kecskemét a saját biztonsága érdekében *tatárőröket* fogad fel. Ezek itt laknak a városban, ügyelnek a kapuknál és ha a határban megjelenik valami tatár csapat, azok elé lovagolnak, jószóval és ajándékkal igyekeznek azokat másfelé terelni és Kecskemétet megoltalmazni.

Buda visszafoglalásával meginduló felszabadító háborúk után Kecskemét több, mint egy évtizedig állandó átvonulási és állomásozó helye a sok idegen zsoldos osztrák hadnak. A városi tanács, ne hogy a fegyverzetlen sereg nagyobb dúlásokat és rablásokat kövessen el az igavonó jószágban, a szőlő- és gyümölcsös kertekben, a vezénylő tisztektől drága pénzen őrségeket, ú. n. „*salva guardiákat*“ eszközöl ki.

Aki figyelmesen végig olvassa Kecskemét XVII—XVIII. századbéli történetét, az megismeri azon nagy küzdelmet és fáradozást, melyet őseink saját biztonságuk érdekében kifejtettek. S bizonyára, aki így a mulat megismeri, annak lelkét jóleső megnyugvás tölti el, hogy ma olyan kiváló szervezet örökös élet- és vagyonbiztonságunk felett, mint a 60 éve fennálló m. kir. csendőrség.

Csendőrnapon megkoszorúzták az őrsparancsnok iskolában levő vértanúk emléktábláját. Felette: özv. Csákány József né ajándék zászlója, melyről mai számunkban emlékezünk meg.

Február 14.

Ha a csendőrnapon a nap jelentőségét méltattuk, nem a nagy nyilvánosságot óhajtottuk, hanem meghitt, belső családi ünnepet ültünk, lelkiismeretvizsgálattal, elmélyedtünk a multban, felmértük a jelent és igyekeztünk utat szabni jövődők munkájának. A sorrendben 10-ik csendőrnapon az ünnep tüzei mindenütt fellobogtak, ahol a közbiztonság kakastollas katonái őrhelyet kaptak s a tüzekben gyémántosan ragyogott a leghűségesebb, legbecsületebb és legvitézebb kötelességteljesítés ígérete, azé a munkáé, amelyet immár 61 éve végez a magyar csendőr.

Ezeket a gondolatokat vetítette a budapesti csendőrlaktanyában az egybegyűlt tényleges és nyugállományú bajtársak elé az ünnepi szónok, dr. Bányai főhadnagy, és nem volt csendőrlaktanya e napon, ahol más gondolatok hangzottak volna el tiszt és legénység ajkáról, szívéből. Abból a tényből pedig, hogy az ország sajtója sem hangoztatott a testületről megemlékezésekben mást, meg kell állapítanunk, hogy nemcsak mi magunk, hanem az egész nemzet állott lélekben a csendőrlaktanyák ezreiben a csendőrnapon. Ez az összeforrás egyre erősebb lesz s ez a próbáratevések mai napjaiban nagy biztatás, nagy ígéret.

Beszámolunk ünnepnapunkról, de csak szemelvényekben, a történelmünk számára. Szemelvényeket, mozzanatokot ismerttetünk, valamennyi tudósítást nem közölhetjük, ehhez kötetre való anyagot kaptunk.

*

Mint a mult évben, most is a 14-én reggel elhangzott rádió-üdvözlettel foglalkozunk először, amelynek különös értékét nemcsak a méltató, meleg szavakban látjuk, hanem abban is, hogy — egészen rendkívüli esetektől eltekintve — ily köszöntést csak a testület kap „A magyar rádió szívvel köszönti — mondta a műsormondó — e napon a m. kir. csendőrséget és a maga részéről is örömmel tolmácsolja az általános szeretetet, megbecsülést és elismerést, amellyel a nemzet közvéleménye a közbiztonság derék kakastollas katonáit mindenkor, de ma különös melegséggel kitünteti.“

*

A magyar sajtó szeretetteljes hangon emlékezik rólunk, különösen kiemeljük a Magyar Katonaujság-ot, amely első oldalán képekkel díszített hosszabb cikkben emlékezik meg.

A „Híd“ című hetilap művészi csendőr-képet közöl a címlapján, valamint a lap belsejében, és egy megemlékezés, meg egy csendőri nyomozás leírásával ünnepel.

*

C s á k t o r n y á n utcát neveztek el Varga Sándor csendőrőrmesterről, aki 1918-ban ott a lázadó tömeggel szembeszállva, hősi halált halt.

*

B a r á t o s község előljárósága az ottani őrshez küldött átiratában... „a 22 évi román uralmi szenvedés után meleg és hazafias érzésktől áthatott szívvel, lélekkel és megbecsüléssel köszönti a csendőrséget... amelyet a jó Isten sokáig éltessen és tartson, mert a mi nyugalmunk csak így lesz meg mindörökre“.

*

Valamennyi csendőrlaktanyában az őrsparancsnok elsősorban multévi h ő s e i n k r ő l emlékezett meg, ezek: Nagy Lajos tiszthelyettes, Varga János tiszthelyettes, Medve Sándor őrmester, Szappanos Károly csendőr, Takács Ferenc csendőr, Tarnai Károly csendőr, Gál Gyula próbacsendőr, akik a csendőri kötelességek becsületmezején estek el és tették gazdagabbá a drága magyar földet. Mások: Marton János tiszthelyettes, Budai István csendőr, Pásztor István csendőr, Várfi József csendőr, Ráduly László próbacsendőr szintén a kötelességteljesítés közben estek hivatásuk áldozatául

Itt is tisztelgünk dicső emlékük előtt!

*

Ö z v. C s á k á n y J ó z s e f n é, törzsőrmester bajtársunk özvegye azt írja a honvédelmi miniszter úrnak: „...Lelki megnyugvá-

som miatt fogadalmat tettem, hogy amikor képes vagyok rá, a m. kir. csendőrtestület részére egy szép, nemzetiszínű, hősök zászlóját adományozok férjem iránti kegyeletből és a csendőrség iránti hálámból. A zászló finom ripszelyemből készült, közepén a magyar címer, fölötté „Hősök zászlója“. alatta „Isten áldd meg a magyart!“ a zászló aljában pedig az adományozó neve... Méltóztassék a fogadalmam folytán felajánlott selyemzászlót a testület részére elfogadni... nagyon szeretném, ha már a csendőrnapi rendeltetési helyén lehetne a zászló.“

A m. kir. csendőrség felügyelője javaslatára a honvédelmi miniszter úr hozzájárult, hogy a zászló az őrsparancsnok-iskola hősi emléktáblájánál helyeztessék el, és az a csendőrnapon már ott is díszelgett.

Egyidejűleg az adományozó a következő levelet kapta a m. kir. csendőrség felügyelőjétől:

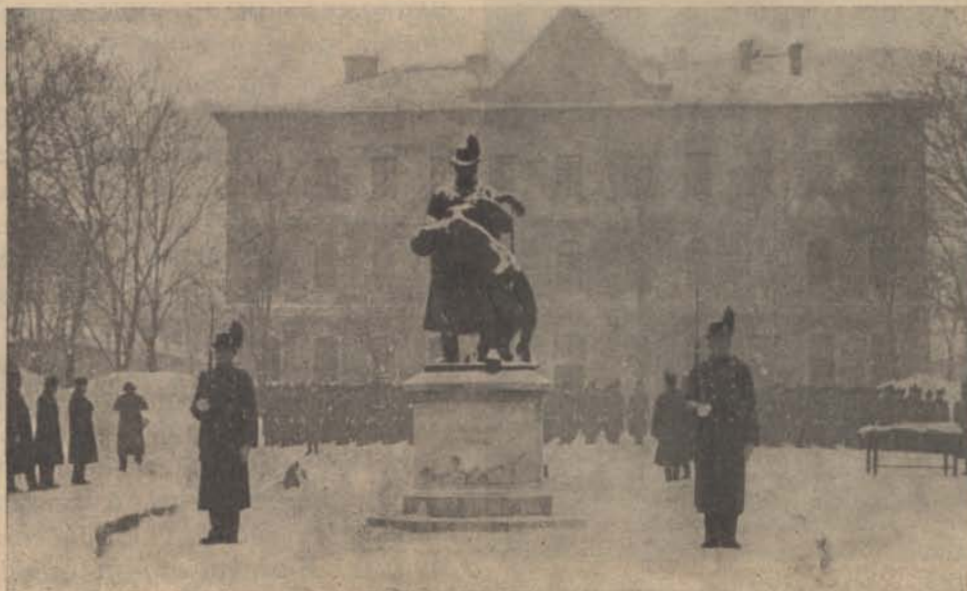
Tisztelt Asszonyom!

A m. kir. honvédelmi miniszter úr hozzájárult, hogy az 1942 január 16-án kelt levelében a m. kir. csendőrségnek felajánlott zászlót elfogadhassuk.

Nemes honleányi elhatározásáért fogadja hálás köszönetemet.

A szombathelyi m. kir. csendőrlaktanyában elhelyezett őrsparancsnok-iskola épületének földszintjén van egy hősi emléktábla, mely valamennyi, háborúban és békében hősi halált halt csendőr el nem múló, dicsőséges emlékét hirdeti.

Ez előtt a tábla előtt folynak le a különböző csendőrségi ünnepélyek.

Február 14: Díszelgés a budapesti csendőrlaktanyában. (Bálint thts. felv.)

Február 14: Csendőr a királyi vár őrségén. (Bálint tthts. felv.)

Úgy intézkedtem, hogy az idei csendőrnapon a felajánlott zászlót az említett hősi emléktábla mellé tűzzék ki, hogy ezzel is kifejezzük hőseink iránti tiszteletünket, az élőkben pedig élesszük és erősítsük a kötelességtudás és az önfeláldozásra való készség nemes lángját, hogy ott hirdesse a csendőrtörzsörmester derék özvegyének zászlója azt a mérhetetlen erkölcsi erőt és értéket is, amit a Kárpátaljától a Bácskáiig, a Székelyföldről a Muraközig szolgáló csendőrök oldalán jóban és nehéz viszonyok között is törhetetlenül helytálló csendőrasszonyok hazaszeretete jelent.

*

Sok bajtársi beszámolóból örömmel látjuk, hogy az ünnepünkön tartott istentiszteleteken a csendőrasszonyok is megjelentek, sőt a csendőrgyermekek is. Volt nem egy hely, ahol a tanító a nagyobb fiúkat, a leventeparancsnok a leventéket is elvitte a templomba, ahol a lelkész megmutatta Istenhez szálló imájában: mit tett és tesz a csendőr a falu egészének érdekében.

*

A hatvani csendőrnapon megjelent nyugalománányú bajtársak ebédmegváltás címén fejenként 1—1 pengőt adtak össze s ezt a csendőrség emlékalapja javára beküldték.

*

Máshol ugyanezen a címen szegény gyermekek részére gyűlt össze néhány pengő, máshol szegény gyermekek kaptak meleg ételt...

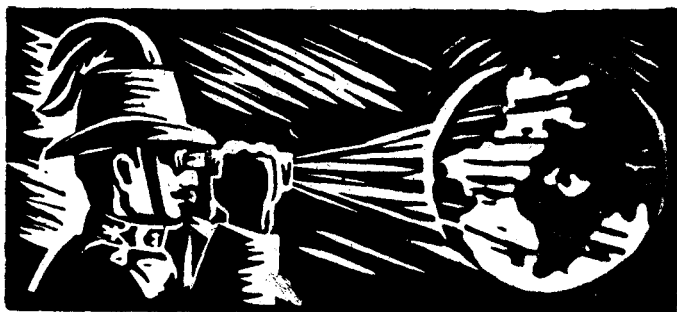
Az ünnepi őrseváltást százakra menő tömeg nézte rézig. Kemény hidegben, zenével vonult fel az őrség, a rádió helyszíni közvetítést vett fel viaszlemezre, amelyet az aznapi műsorban adott is.

Az induló, amellyel a zene a váltó őrseget hozta és a leváltottat kísérte, új, kimondottan erre az alkalomra készült. Szövegét dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy írta, zenéjét Tornay Károly szerzette és Ruszinkó Nándor hangszerelte. Pattogó, lendülettel ez a február 14-i induló, amelyre legközelebbi számunkban még visszatérünk. Az indulót grammofonlemezre is vétettük, a közeljövőben már vásárolható is lesz.

*

Hogy az önként vállalt és a legszebb, legnemesebb, de egyúttal legnehezebb közszolgálat, a csendőri szolgálat kiket és mikor állít az életodaadás fenséges pillanata elé, nem lehet tudni. De tisztában vagyunk azzal, hogy a múlt ünnepünk óta ismét gyarapodott hazánk rendje és érezzük, hogy a nemzeti és keresztény eszmék legádázabb ellenségei ellen most folyó élet-halál harc a legnagyobb próbáratevője a magyar embernek, a magyar katonának, a magyar csendőrnek. Tudatában vagyunk annak is, hogy a mi szolgálatunk: örök harc a nemzet életének nyugalmaért.

Azok a bajtársak, akiknek a nevét az elmúlt év alatt feljegyeztük hőseink sorába, nem tettek mást, mint régi nagyjaink példáját követék: hűségesen, becsületesen és vitézül helytállottak. Ez a mi kötelességünk is, és amíg magyar csendőr lesz, addig a legelső kötelesség mindig ez marad!

PORTYÁZÁS

Egy polgáriiskolai tanár huszonhárom éven át nem hagyta el lakását. Megfogadta ezt akkor, mikor a szerbek magyar földre bejöttek s meg is tartotta egészen addig, amíg a szerbek ki nem mentek.

Ilyen trianoni fogadalmat sokan tettek. Akik akkor kicsik voltak, talán meg sem értik ezt. Igazán csak akkor vág lélekbe és húba valaminek az elvesztése, ha átéljük annak értékét, amit elveszítettünk. Aki Pozsonyban katonáskodott, Brassóban volt diák vagy kereskedőségéd, bártfai rokonainál töltötte a nyári vakációt és Ujvidéken is meglátogatta a nagybácsiját, az a valóságban élte Nagymagyarországot, míg a fiatalabbak csupán tanulták és olvasták, hallották. Aki a régi haza tágas térségét, gazdagságát, tekintélyét, biztonságos erejét átélte, aki a harctereken évekig küzdött és mindig ellenséges földön küzdött ezért a nagy hazáért, az bizony nem tudott egyszerűen csak beletörödni a képtelen trianoni kicsiségbe. Gyulánál a határ? Nem igaz! Nem lehet igaz! Szabadkán szerbek az urak? Nem igaz! Nem lehet igaz! Az esztergomi vár cseh területre néz? Nem igaz! Nem lehet igaz! Buta, gonosz álom az egész s a trianoni lélek sírásba és nevetésbe hasadt, mert a történelemnek ezen a komisz tréfáján már sírni sem volt érdemes igazán.

Ebben a lelkiállapotban születtek ezek a fogadalmak. Egyik utazásról, másik társaságról, harmadik a dalról, ki tudná felsorolni, hányan, milyen kicsi, mégis egy-egy egész emberi élet megroppanását jelentő valamiről mondtak le. Ennek a sok egyéni keserű dacnak és önkínzásnak nagy szerepe volt abban, hogy az irredenta lángralobbant a trianoni földön és ez a láng csak a régi országrészek visszacszerzésével oltható el.

A fiatalabbak nem tettek, mert nem tehettek ilyen fogadalmakat, de most tehetnek. A trianoni nemzedék hosszú nyomorúságban és megaláztatásban is megőrizte az ősi paraszat. A fiataloknak csak azt kell megfogadni, hogy nem ülnek és melegszenek mellette tétlenül. A lemondás fogadalmá helyett a cselekvés fogadalmát, ami már az élet hangja.

*

Pápuában ostromállapotot hirdetett az ausztráliai kormány. Akinek a földrajzi és néprajzi ismeretei hiányosak, most van alkalma pótolni a mulasztottakat, csak az a kérdés, lehet-e és mindig érdemes-e az eseményekkel ezen a téren lépést tartani?

A pápuákról például annyit tudunk — talán elég is ez — általában, hogy Océánia szigetvilágában laknak, sötét a bőruk, van belőlük egymilliónyi és sok közöttük az emberévő.

Már most mi lesz ott a statáriummal? Az ember evés nem volt statáriális ok, a hadiérdek viszont má az? Talán úgy értik a gyarmatosítók a pápuá-statáriumot, hogy egyék csak meg egymást a pápuák ez után is zavartalanul, ettől nem fájdul meg a fejük ellenben menten felkötik őket az első fára, ha vala melyik parti erőd közelében ténferegnek? Valószínű

Egészen megértjük a japánokat, ha ebbe a sötét szigetvilágba az eddigieknél más emberi egyensúly akarnak bevinni. Ok nyilván azzal kezdik majd a pápuák nevelését, hogy egymást ne egyék meg, az után rászorítják őket a civilizált emberi életmódra munkára, termelésre, az egész emberiség haszná szolgáltól létre s ha néhány száz év múlva ezzel készer lesznek, akkor majd előhozakodnak a statáriumma is, ami tudvalevően annyit jelent, hogy aki bizonyos időszakban feltör egy trafikot, az életével játszik. Mintha pápuaföldön ez még kicsit korai lenne.

Igazi gyarmatos-ostor ez a pápuá-statárium. Modern eszközök alkalmazása szándékosan sötétségben tartott nép fölött. Egy kereskedelmi ügyletekkel és csatahajókkal összecsiszított világbirodalom kiméltlen önzése a bajok idején. Ezen a címen akár a hortobágyi ökörcsordában is statáriumot lehetne hirdetni, mint ahogy szokott is lenni, csak nálunk nem statárium a neve, hanem taglózás.

*

Búza ömlött ki a ledöntött hőember hasából valami leleményes rejtegetőnél. Egy másik szemfüles pedig megdrágította a koporsót. Ezeknél derekabb példát az önzésre nehéz lenne találni.

A hóban didergő búza maga is szomorú látvány, de a koporsódrágítás, — hát az már több a soknál. Itt már ijesztően sötét a kapzsiság, de haszon is van belőle annyi, hogy megtanuljuk: az árdrágítók és rejtegetők nem ismerik a lehetlent. Számukra nincs meg az emberi gyengeségnek az a határa, ami valahol mégis megálljt kiált mindenkinek a maga gyarlóságai körében. A drágítónak nincs megállj, sem erkölcs, sem ízlés, sem kegyelet, sem semmi nemes fogalom, hanem csak a haszon van.

Nagyon tanulságos esetek ezek azért is, mert a nyomozással megbízottak képzelőtehetsége új területekre és lehetőségekre tágul. Rájövünk, hogy a rejtegetés, drágítás elleni eredményes küzdelem éppen olyan szakértelmet követel, mint az eddig már ismert és feldolgozott más bűnözési főfajtáknál. Már nem elég a mindennapos egyszerű ellenőrzés, megfigyelés, nem elég a gépiesen megszokott eljárás, ebbe a feladatba külön el kell merülni, külön kell azt tanulmányozni, külön felderítést kell megszervezni, külön eszközöket kell találni a leleplezéshez, egyszerű feladatgyűrűnk valami olyannal szaporodott, amit eddig egyszerű kis közigazgatási természetű munkának tartottunk.

A csendőr soha nem sajnálta az éjszakáit azért, hogy egy ügyes, ravasz tolvajt egyszer mégis lefűljén. Addig szimatolt, lesett, ravaszkodott, maga is, míg a másik egyszer rajtavesztett. Hát most tessék rálépni az új területre: búza van a hőember hasában és drágítják már a koporsót is. Mennyi érdekes dolog lehet még erről a hiéna-területről összeszedni! Manapság elsőrendű és nagyon hálás csendőri feladat ez.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága adományozni méltóztatott a Magyar Ezüst Erdemérmét: Széplaki Károly (1.) és Tóth Miklós thts.-eknek (2.), a Magyar Bronz Erdemérmét: Tóth János IX. cső.-nek (3.), a Magyar Bronz Vitézségi Ermet: Bakó Gyula cső.-nek (4.).

Németországban dolgozó magyar munkások lakását francia hadifoglyok takarítják, olvassuk valahol. Csak úgy mellesleg, szerényen meghúzódo kis hírben.

Budapest bizonyos köreiben mindig szerették a vicceket, egyszeriben gyártanak mindenre és mindenkire tucattájjal. Ha ebben a körben néhány évvel ezelőtt azt mondta volna valaki: tessék megmondani, mi az évszázad legjobb vicce, akkor nyugodtan el lehetett volna mondani ezt a kis hírt, mindenki gőrcsöke nevette volna magát tőle.

A vicctémából valóság lett. Emlékezünk még arra, amikor Szegeden francia gyarmati katonák voltak a legnagyobb urak? A szengál akkor félrelökte az útjába került magyart a járdán, hát milyen magasan érezte magát fölöttünk a született francia? Olyan magasan, hogy azt mérni sem lehet.

Es a született francia ma a magyar munkás lakását tisztogatja. Kisöpör, portalanít és felsúrolja a tusoló kövét. Nem azért mondjuk ezt, mintha mások sorsának nehéz fordulatán örülni tudnánk, mintha a mi megaláztatásunkat most kárörömmel akarnánk feledhetővé tenni. Ha megállunk a kis hír mellett, azért tesszük, mert ennél élesebb tükröt a világ változására keresve sem találhatnánk. Mennyire fent voltak akkor ők és mennyire lent vannak most, ez a németországi hír alaposan szemlélteti. Benne van a történelem egész óriás fordulata, ami körülöttünk és velünk történt.

*

A máltai úszódokkot jóvátétel címén a németek csináltatták meg az angolok az előző háború után. Most a német repülőket ezt a dokkot elsüllyesztették.

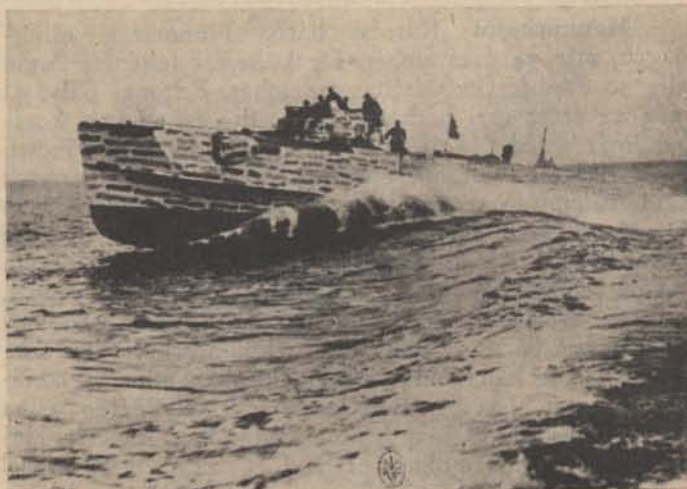
Hát, nem sokáig tartott a dicsőség. A németektől, úgy látszik, sok minden kitelik. Felépítenek dokkokat, de el is süllyesztik ugyanazokat a dokkokat, közben egyet-mást önmaguknak is gyártanak. Ismerik a munka teremtő erejét, még kölcsön is adnak belőle, de az adósságot aztán keményen behajítják.

Van benne valami erkölcstelen, hogy az angolok német munkával erősítették a hadikészülődésüket, bár pénzük és munkaerejük lett volna erre maguknak is elég. Idejük is volt hozzá bőven. Nekik mégis német dokk kellett.

Megkapták.

KÉPEK A NAGYVILÁGBÓL

A gyorsnaszádokról olvashatunk manapság sokat az újságok tudósításaiban. Ezek a fürgé, gyorsjárású hajók félelmetes ellenségei a hajókaravánoknak! Dieselmotor meghajtásúak, alig 30 méter hosszúak és olyan a formájuk, hogy a legnagyobb rohanásban is, szinte helyben tudnak megfordulni. Harcmódjuk kizárólag a támadás. Ezt a torpedó kilövésével hajtják végre. A torpedó 300 kilogramm robbanóanyagot tartalmaz és ha eltalálja a hajót, biztosan elsüllyeszti azt! Légvédelem céljaira géppuskái vannak a gyorsnaszádnak, a tenger-alattjárók ellen vízbombákat használnak. Tarkaszínűre festettek, így sokkal nehezebb őket észrevenni. A támadást rendszerint egyszerre több gyorsnaszád hajtja végre. A torpedó kilövése előtt sebességüket a legnagyobb fokozzák, majd a kilövés után azonnal megfordulnak és iparkodnak kifelé az ellenséges hajó lőtávulából. A célokat tengerészeti repülőgépek derítik fel a gyorsnaszádok számára, az ő jelentéseik alapján futnak ki támadásra. A gyorsnaszádokon legtöbb helyet a hatalmas nyersolajmotorok foglalják le, ezért csak két, legfeljebb négy torpedót vihetnek magukkal. A legénység is alig pár főből áll csak, de ezek viszont tökéletesen összedolgozott egységet alkotnak. Még a keménykötésű tengerészek között is a legelső között állnak a vakmerő gyorsnaszádos katonák! . . .

A vaskereszt a németek hadikitüntetése. Békében nem lehet megszerezni, kizárólag háborúban. A vaskeresztet 1812-ben alapították, a napoleoni háborúk idején. Az 1870/71-es német-francia háborúban felújították adományozását, az 1914/18-as világháborúban is ezzel tüntették ki a német- és szövetséges csapatok hőseit. Akkor fekete-fehér szalagon, míg most fekete-fehér-piros szalagon adományozzák a horogkeresztrel díszített vaskeresztet. A kitüntetés *II. osztályát* a gomblyukba fűzve, *I. osztályát* — szalag nélkül — a mellre tűzve kell viselni. A vaskereszt lovagkeresztjét és nagykeresztjét — nagyobb alakban és ezüsből, illetve aranyból készítetten — a nyakba akasztva viselik, ugyancsak fekete-fehér-piros szalagon. Ezt már csak egészen kimagasló érdemekért adományozzák, de a rendfokozat nélküli katona éppúgy megkaphatja, mint a tábornok. Magyarországon egyedül a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* és Miklós Béla altábornagy, a gyorsadtest parancsnoka kapta meg a vaskereszt lovagkeresztjét, ezt a magas német hadikitüntetést. A vaskereszt *II. és I. osztályát* már sok magyar hős — tiszt és legénység egyaránt — megkapta a német nép Vezérétől. Különös érdemek elismerésére szolgál a *tölgyfalombbal* ékesített lovagkereszt, melyhez külön adományozzák a *kardokat*, illetve a *brilliánsokat*. Ezt az utóbbi legmagasabb hadikitüntetést eddig csak Mölders ezredes — a 28 éves korában repülőbaleset áldozata lett — 115. légi győzelmével legeredményesebben harcolt vadászpilóta és legújában Galland ezredes, 94. légigyőzelme után kapta meg.

*

Mannerheim Károly báró, Finnország tábornaga, már 74 éves ember. De külseje, fellépése után alig 50 éves férfinek ítélné az ember. Katonai pályáját még az orosz cári hadseregben kezdte és 37 éves korában már ezredes volt. Ez abban az időben különösen nagy ritkaság volt, mert a finn származású tiszteket nem valami jó szemmel nézték az orosz hadseregben. De Mannerheim kiváló képességei már akkor is kivételt parancsoltak. Az orosz-japán háborúban mint egyik lovasezred parancsnoka különösen kitüntette magát, ezután átvették az orosz vezérkarba. Mint vezérkari tiszt utazta be Ázsia nagy részét, különösen értékes adatokat hozott Kínából. A világháborúban mint orosz tábornok vett részt és egyik lovashadosztály parancsnoka volt. A cári birodalom felbomlásakor haza sietett Finnországba és itt bámulatos eréllyel és szervezői készséggel — úgyszólván a semmiből — teremtette meg a finn

hadsereget, mely az ő parancsnoksága alatt megtisztította az országot mind a kommunistáktól, mind a vörös hadsereg csapataitól. Ezután az ország kormányzójává választották, mikor is államférfiúi bölcsességéről tett tanúbizonyságot ez a rendkívüli férfiú. Hosszú munkával elérte a polgárháborús viszályokban vergődő Finnországban a lelkek megbékéltetését, úgyhogy mikor 1939 őszén Finnország kénytelen volt fegyvert ragadni jogai megvédéséért, már az egész finn nép egységesen sorakozott fel mögötte. Az igazságtalan békében elvesztett Finnország területének jórésze, de sokkal hamarabb bekövetkezett a feltámadás, mint azt bárki is gondolhatta volna.

Todt tábornok nevével lehet ma találkozni Narviktól—Görögországig, Berlintől — a keleti arcvonal leg-szélsőbb pontjáig. Az ő hadserege a munka hadserege, barna egyenruhás emberei a munka hősei. A hadműveletek után azonnal munkába lép az óriási „Todt-szervezet” és bámulatosan rövid idő alatt újból készek a felrobbantott hidak, vasutak, eltakarítják a romokat, hogy azokból új élet támadjon és az utánszállításban sehol, sohase következék be fennakadás. Todt tábornok nevét a birodalmi autóutak világhírű, keresztesmentes megépítésével ismerte meg a világ. Mindenki felfigyelt, mikor Hitler Vezér bejelentette a nyugati erőd-vonal, a híres Westwall elkészítését. Tervezője és kivitelezője Todt volt... Igazi képességeit azonban a meginduló világháborúban bizonyította be Todt, akinek hadserege nagyrészen hozzájárult a győzelmes hadjáratokhoz. Todt munkásosztagai minden munkához érte-

nek. Ásó, lapát, csákány, úthenger, emelődaru, cölöpöző-gépek a fegyvereik, melyekkel bámulatos eredményeket érnek el. Tavaly két hónap alatt több, mint 1500 hidat tettek használhatóvá, 15.000 kilométeres útdarabot tettek járhatóvá, betemettek megszámlálhatatlan mennyiségű bombatölcsért és eltakarították a romokat több, mint 200 községből! Kijavítottak 10.000 házat és rendbehoztak 2000 kilométer hosszúságban csatornákat! A keleti arcvonalon még ennél is nagyobb teljesítményt mutatnak fel ezek a barna-egyenruhás, horogkeresztes karszalagú munka-katonák és így járulnak hozzá a végső diadalhoz!...

Amikor ezeket a sorokat nyomdába adtuk, Todt tábornok még élt... Azóta ő is ott van a német haza hősi halált halt dicsőséges seregeiben, de a szelleme az általa megteremtett munkás-hadsereg csatákatdöntő harcosaiban él — és győz!

Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke ül ennek a díszes társaságnak közepén. Derekára kötve — csak úgy mint a többieknek — a *szabadkőművesek* jelvénye: a „vakoló-kötény“, ékes bizonyosságul annak, hogy az elnök is tagja ennek az egész világot behálózó zsidó szövetkezésnek, mely földalatti aknamunkájával megakadályozza a békés fejlődést és minden törekvése abban merül ki, hogy a háborúból mennél több hasznot húzzon a maga javára. Ott állnak az elnök mögött az amerikai szabadkőműves mozgalom legfőbb vezérei; köztük — az elnök háta mögött — két fia: James, illetve Franklin Roosevelt. Az álló alakok között balról az ötödik *La Guardia*, New-York törpe, zsidó főpolgármestere. Ékes kis társaság... (Kép túloldalon.)

Molotov-sörnek nevezik tréfásan a keleti hadszíntéren küzdő katonák ezt a veszedelmes robbanó anyaggal töltött üveget. Még most is lépten-nyomon találni ilyen veszedelmes „sörös“ üveget, melyet a bolsevikiek helyeznek el, hogy a gyanutlanul hozzányúló embert felrobbantsák vele. Az üvegben *triszilán* nevű, gyúlékony folyadék van, mely szilícium és hidrogén vegyület. Ennek az a tulajdonsága, hogy a szabadlevegővel való érintkezéskor robban. Vannak olyan „sörös“ üvegek is, melyben más vegyület van, mely úgy robban, hogyha a dugóját kihúzzák, az gyújtószinórként működik: meggyújtja az üvegben elhelyezett robbanóanyagot. Vannak *foszforos* készítmények, melyek a dugó kihúzásával járó surlódással robbannak fel és igen súlyos, gyakran halálos sérüléseket okoznak. Oroszországban mindig híresek voltak az emberek arról, hogy robbantáshoz, pokolgépekhez, gyilkosságokhoz értenek. Úgy látszik, ezt a régi tulajdonságukat most sem felejtették még el és ilyen ravaszkodásokkal próbálják késleltetni az elkerülhetetlen véget...

Gyermekek a nyomozás szolgálatában.

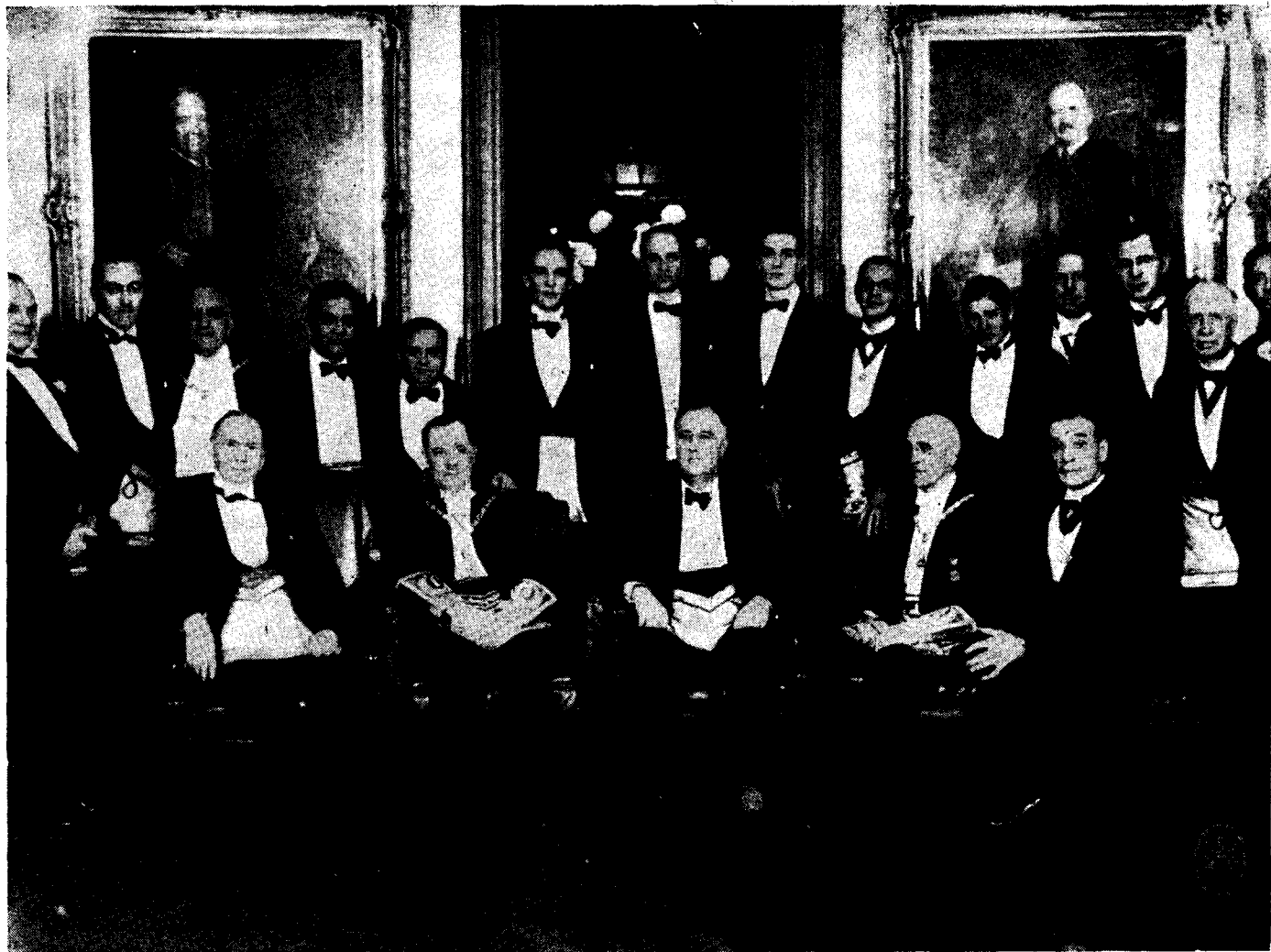
Írta: BARTA JÁNOS csendőr (Tolna).

Pár évvel ezelőtt történt. Májusi vasárnap reggel őrsparancsnokom tudtomra adta, hogy délelőtt szolgálatba megyek s én leszek a járőrvezető. E megbízásra, bár nem lepett meg, mégis végig futott hátamon a hideg. Alig pár hónapos csendőr voltam, vajjon el tudom-e intézni az ügyet? Őrsparancsnokom egy szolgálati jegyet vett elő és azt nézve, megmagyarázta a teendőmet, a leendő szolgálatban. A szolgálati jegyet egyik katonai parancsnokság küldte s abban feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki a tábóri távbeszélő huzalt elvágta s abból kb. 10 métert ellopott. A szolgálati jegyem még egy másik feljelentés is szerepelt, szintén ismeretlen tettes ellen, aki az egyik honvéd pisztolyát ellopta. Szép feladatot kaptam tehát, érthető, hogy izgalom vett rajtam erőt. Ezt az izgalmat útnak alatt is éreztem. Az út a katonai parancsnokságig kb. 3 km volt, de én legalább is 33 km-nek éreztem. Egész úton arról beszélgettünk, hogy először is mit fogunk tenni. Elhatároztuk, hogy először a parancsnokságnál fogunk jelentkezni. Itt minden támogatást meg is kaptunk, de adatot, nyomot, kiindulási pontot senki sem tudott mondani az ellopott huzalról. A jelentkezés után felderestem B. egyénemet, aki mint civil ember, nem sokat tudott mondani. A katonák között ismerősöm nem volt, mindenki idegen volt tehát s így nem tudtam azt sem, hogy kitől kérdezhetek valamit. Teljesen magamra voltam utalva. Csak úgy izzadtam a nagy gondban! Ekkor történt, hogy a puhatolásaim során találtam egy olyan (7 éves) kislányt, aki az egyik falubeli cigánylány házában — felcsavarva — az ellopott s keresett huzalhoz hasonlót látott. Azonnal a cigánylány házához mentem s ott házkutatást tartottam, mivel az tagadta, hogy a házában drót lett volna. A házkutatás alkalmával már mindent felforgattam, de majdnem elfeledkeztem a tűzhelyet megnézni. Mégis, szinte ösztönösen a hamu között kezdtem keresgélni. Nagy meglepetésemre ott 2 db 10—14 cm hosszú rézhuzalt találtam, rögtön láttam, hogy katonai eredetűek. Midőn azokat a cigánylánynak megmutattam, az a cselekmény elkövetését beismerte.

Ezzel még nem fejeződött be a gyermekek hatásos közreműködése!...

A gyors sikernek nagyon örültem, úgy éreztem, mintha valakitől nagyon szép ajándékot kaptam volna, dicséretet biztatást. Ezért aztán azonnal megkezdtem a nyomozást az elveszett pisztoly után is. Az ellopott pisztoly az egyik magánház eresze alatt, egy szegre volt felakasztva, s míg annak tulajdonosa a szomszédba vízért átment, a pisztoly a pisztolytáskából elveszett. Megjegyzendő, hogy a legénység — amely egyébként kihelyezésen és így házakban volt elszállásolva, — a kérdéses időben istentiszteleten volt, a házakban csak a napos, ügyeletes és istállóőrök tartózkodtak — de mindenik külön-külön házban.

Sehol semmi adat. Csak az tudja elképzelni lelki állapotomat, aki volt már ilyen helyzetben! Semmi adat, de kérdezősködtem itt is, ott is. És... találtam egy kislányt, aki látta, hogy míg a pisztoly tulajdonosa átment a szomszédba, a kérdéses udvarban megjelent egy magas szőke katona „bácsi“, ki pár perc múlva az udvart elhagyta, de hogy onnan vitt-e valamit, azt nem

Roosevelt és társai. (Szöveg 146. oldalon.)

látta. Lázasan kutatni kezdtem a magas szőke, katona „bácsi“ után. A legénységet sorakoztattam s a kislányt megkértem, nézze meg a sorban álló katona bácsikat s ha az a magas szőke, akit ő látott, köztük van, akkor ne szóljon nekem, hanem csak menjen be a szobájába, majd én is utána megyek. A kislány a sorban állókat végig nézte, majd a szobájába ment. Nagy örömmel követtem s ő a szobában boldogan mondta, hogy a katona bácsi ott van, a sorban a harmadik. Ezután neveztet kikerdeztem, persze mindent tagadott, még azt is, hogy valaha is járt volna a kérdéses udvarban. Egy pillanatig a kislány állításában kezdtem kételkedni, de eszembe jutott, hogy az előbbi bűncselekmény kiderítését is egy kislánynak köszönhetem, ezért őt még egyszer kikerdeztem. Határozottan állította, hogy nevezett katona bácsit látta az udvarban. Tovább puhatoltam. Pár perc múlva megtudtam, hogy a katona bácsi az egyik szakácstól 3 pengő előleget kapott valamire. Ennek a tisztázása során megtudtam, hogy a szakács a neki kiadott pisztolyát elveszítette, de arról jelentést nem tett senkinek. Megtudtam azt is, hogy a szakács raktárosa annak földije, kivel nagyon jó viszonyban van. A szakács azt jelentette nekem, hogy ő nem vesztett el pisztolyt, a neki kiadottat a raktárban leadta. Mivel a késelem veszéllyel járhatott volna, elmentem a parancsnoksághoz, ahol megállapításaimat jelentettem s kértem, hogy a bezárt raktárhelyiséget nyitassák fel. Kérésemre két tiszt úr jelenlétében a raktárt felnyitották,

ott a pisztolyokat szám szerint kiraktam. Ennek a munkának a vége felé, nagy örömmel, a keresett pisztolyt megtaláltam. Alig hittem szememnek, s kétszer is megnéztem a szolgálati jegyet, melyben az ellopott pisztoly száma megvolt. Egyezett. Hogyan került ide? Így nyert megállapítást, hogy az ellopott pisztolyt a magas szőke katona „bácsi“ lopta el 3 pengőért, amit a szakács fizetett, hogy elvesztett pisztolyát ne kelljen megfizetnie. Ezt az ellopott pisztolyt adta le raktáros barátjának. A raktáros nem nézte meg, hogy a leltárban milyen számú pisztoly van a szakács nevében, persze, mert jó barátok voltak... Számszerint megvoltak a pisztolyok, de nem volt ott a szakács nevére kiadott...

Ekkor gyanúsítottak beismerték, hogy összebeszéltek a pisztolylopásra.

A kislányok segítségével sikerült a bűncselekményeket alig 14 óra alatt kiderítenem.

Midőn másnap reggel felébredtünk, eszembe jutott az egyik külfölségünkben történt persely feltörés. Már abban több napig nyomoztam, de eredménytelenül. B. egyénemet megbíztam, hogy az egyik cigánytelepen lévő gyermekek között érdeklődjék meg, kik voltak a szomszéd faluban búcsún, mert a persely feltörése búcsú alkalmával történt. Kb. egy óra múlva B. egyénem feltűnés nélkül utánam jött egy kb. 7 éves kislánnyal s közölte, hogy az ott volt a búcsún. En ettől megkérdeztem, hogy kik voltak vele a búcsún. Többeket felsorolt, ezek között azt a cigányfiút is, kit a persely

feltöréssel gyanúsítottam. A cigánygyermeket megkérdeztem, hogy mikor jött haza a búcsúból, mire az határozottan kijelentette, hogy ő nem volt sehosem búcsún. Időközben odajött a fiú édesanyja is, és anélkül, hogy kérdeztem volna, azt mondta, az ő fia bizony nem volt sehosem búcsún. Ez gyanúmat még jobban megerősítette. Most már a cigánygyermekkel bementem a községházához, az a cselekmény elkövetését tagadta, sőt még azt is, hogy a búcsún lett volna. Midőn azonban megmondtam neki, hogy tanum van arra, hogy őt is látták a búcsún, a cselekmény elkövetését beismerte. A lefeszített perselylakat rejtekhelyét meg is mutatta. Este kb. 20—21 óra lehetett, de én siettem a telefonhoz és az eredményt — örömpesve — őrsparancsnokomnak bejelentettem.

Ez még mindig nem minden! Gyanúsítottam ugyanis, aki maga is csak 15 éves volt, a tényvázlát megszerkesztése alatt még 4 különböző helyen elkövetett perselyfeltörést ismert bel!

Nagyon örültem az eredménynek és örömben részesítettem a három kislányt is, annak rendje-módja szerint...

EMÉKEZZÜNK!

Vénig Sándor szajoli őrsbeli tiszthelyettes 1926 február 28-án éjjel garázdálkodó csoporttal szemben szolgáltilag fellépett. A csoport egyik tagja leszúrta. Sérülésébe 1926 március 2-án, Szolnokon belehalt.

Balogh József kismarjai őrsbeli csendőrt egy ellenszögülő a karabélyról lerántott szuronyával 1924 március 3-án agyonszúrta.

Mihálcuk Miklós szarvasházai őrsbeli csendőr szerb komitácisk orvtámadása folytán 1918 március 4-én Kolareban elesett.

Balogh György bátori őrsbeli csendőrt 1915 március 5-én egy katonaszökevény Bátor határában megölte.

Sasvári Kálmán kosárfai őrsbeli csendőrt és járőrtársát, **Sándorcsik András** népfelkelőt 1915 március 5-én egy vonat halálra gázolta.

Székely Lajos felsőmoécsi őrsbeli népfelkelőt a román határszél portyázása közben 1916 március 6-án egy lavina elsodorta.

Geiger József 2. oszt. őrmester, **ruszskabányai őrsparancsnokot** és **Antal Tivadar** ruszskabányai alőrmestert 1919 március 8-án román katonák Vámosmárgán elfogták és agyonverték.

Mátyus János kátánsebesi szárnybeli csendőr 1915 március 9-én az oroszokkal harcolva, **Beniova** mellett elesett, miután aznap már kétszer megsebesült. Hősi halála után az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Dancs Lajos szabadszállási őrsbeli csendőr, címz. őrmester, 1916 március 10-én az oroszokkal Zadarow mellett vívott harcban elesett.

Szilágyi János lakompaki őrsbeli csendőr, címz. őrmester, az oroszokkal **Chocimír** mellett vívott ütközetben, 1915 március 14-én elesett.

Simon Imre bogyoszlói őrsbeli csendőr, címz. őrmester, nyomozó szolgálat közben, 1916 március 14-én a góga révnél a Sióba fulladt.

Sebrek János felsőszőlőki őrsbeli alőrmester az oroszokkal **Goresti** mellett vívott harcban, 1917 március 14-én elesett.

Közegészségügyi ismeretek.

(4. közlemény.)

Az állatról az emberre terjedő betegségek.

Irta: DR. PUTNOKY ISTVÁN.

Az eddigiekben megismerkedtünk részint azokkal a fontosabb járványos megbetegedésekkel, melyeket az emberek terjesztenek s ismertettük a rovaroknak járványt átvivő szerepét. E két csoporton kívül még egy harmadik csoportot is meg kell ismernünk s ez az állatokról az emberre terjedő fertőzés.

1. Veszettség.

A veszettséget már a legrégebb idők óta ismerik. Főként kutyánál előforduló fertőző megbetegedés, melyről marással az emberre is átragad. A kutyákon kívül macskáknál fordul elő és ritkábban más állatoknál. Nálunk Magyarországon különösen az 1900-as évek elején volt nagyobb arányú fertőzés s évenként másfélezer községben négyezer körül járt a veszett kutyáktól megmárt emberek száma. A halálozás évi 40—60 ember között ingadozott. A marások 90%-ban kutyáktól származtak.

Nézzük, mik a veszettség tünetei?

A veszettség idegmegbetegedés. A 3—10 heti lappangási idő után hűdéses vagy dühöngő alakban jelentkezik. A dühöngő forma gyakoribb. A beteg állat (kutya, esetleg macska) izgalmi állapotba kerül, gazdáját, a környezetében levőket minden ok nélkül megtámadja. Támadása nemcsak ember, hanem minden élőlény ellen irányul. Az izgalmi állapot jelei nemcsak az ellenséges magatartás, hanem a tajtékos, habzó száj is, mert a betegség elhatalmasodása következtében a nyelőizmok nem működnek s így az állat nyálát lenyelni nem tudja. Az izgalmi állapot állandóan fokozódik, az állat futni kezd, csatangol a faluban s minden útjába kerülő élőlényt megtámad. Ha az állatot közben agyon nem verik, úgy rövid időn belül általános bénulásban elpusztul.

Ritkább eset az, amikor a dühöngési időszak ki marad s a fertőzött eb hűdésben pusztul el anélkül, hogy közben kárt tenne valakiben.

A veszettség állatról emberre terjedő betegség s a harapás vagy marás alkalmával a sebbe került nyál — mely ismeretlen mennyiségű kórokozót tartalmaz — viszi át a fertőzést. Embernél a lappangási idő, a marást követő 15—60 nap s ha ez után a veszettség az emberen kitör, az mindig halállal végződik. Az emberen jelentkező tünetek a dühöngésben szenvedő állat megnyilvánulásaihoz hasonlóak.

A veszettség — Pasztőr francia orvos-professzor eljárásának alkalmazásáig — igen nagy csapása volt az emberiségnek. A Pasztőr-féle védőoltás azonban egyszerűen gátat emelt a megbetegedésnek és minden olyan esetben, amikor a veszett kutyától megmárt egyén idejében a budapesti Pasztőr-kórházhoz fordult és alávetette magát a sorozatos oltásoknak, 100% kivételével megmenthető volt az életnek.

Általános ismereteink kibővítése céljából nem lesz fölösleges, ha a Pasztőr-féle oltási eljárással megismerkedünk. Igen érdekes elgondoláson alapul s lényegében roppant egyszerű.

Tudjuk, hogy az emberi szervezet a káros anyagok jórészt — legyenek azok baktériumok, méreganyagok stb. — meg tudja szokni. Hogy csak egy példát említsünk, a tiroliak kanálszámra fogyasztják az arzént, te-

Az első erdélyi síoktató csendőrtanfolyam Csíkszentdomokoson 1942 január 19-én kezdődött és 1942 február 8-án végződött. Parancsnoka: bárcziházi Bárczy Dezső főhadnagy, oktatók: Hargitai István őrm. (X. cső. ker.), Hornyák István és Gősi István cső.ök (X. cső. ker.).

A tanfolyamon résztvett a VII., IX. és X. cső. ker. állományából 30 csendőr, kik azt mindnyájan sikeresen elvégezték.

A tanfolyam két napos versennyel végződött, melyen résztvett Pintér Aladár ezredes, kerületi parancsnok és Loór Tivadar alezredes, osztályparancsnok.

A verseny eredményeképp a csendőrségi sportalapról öt díjat osztottak ki: az 1. díjat Takács Lajos cső. (IX. cső. ker.), 2. díjat Valkó József cső. (VII. cső. ker), 3. díjat Kuti Domokos cső. (X. cső. ker.), 4. díjat Margitfalvi János cső. (IX. cső. ker), 5. díjat Kiss József II. cső. (VII. cső. ker.) kapta.

A marosvásárhelyi X. cső. ker. tiszteletdíját (egy pár sílécet kötéssel) Dombóvári László cső. (X. cső. ker.) kapta.

A sítanfolyam résztvevői.

A síverseny nyertesei.

hát olyan mennyiségben, ami normális körülmények között három-négy ember halálához is elegendő volna. Nekik semmi bajuk nem történik, mert fokozatosan emelkedő adagokban szoktatták magukat hozzá az arzén fogyasztásához.

Pasztőr eljárása is ezen az elgondoláson alapul. Pasztőr tisztában volt azzal, hogy a veszett kutya által megmart emberen még a legrövidebb időt is figyelembe véve, 15 nap szükséges ahhoz, hogy a veszettség kitörjön. Ez alatt az idő alatt kellett tehát hozzászoktatni a szervezetet a veszettség kórokozójához megfelelő adagok nyújtásával. A veszettségben elhullott házinyulak agyveleje igen sok kórokozót tartalmaz. Pasztőr ezeknek a nyulaknak agyvelejét kiszárította és fokozatosan mind nagyobb és nagyobb adagokat juttatva be oltás útján a megmart ember szervezetébe, 15 nap alatt annyira ellentállóvá tette a beteget a veszettség kórokozójával szemben, hogy azok, mire a 15 napi lappangási idő után kellőképpen felszaporodva meg akarták támadni az idegrendszert, hatástalanokká váltak.

Hogyan kell védekezni a veszettség ellen?

A védekezés a legradikálisabb intézkedést kíván. A veszett és az általa megmart állatokat azonnal ki kell

irtani, el kell pusztítani. *A megmart egyének haladék nélkül kórházba szállítandók.* (Pasztőr-intézet Budapest. IX., Hőgyes Endre-u. 7—9. szám.)

Meg kell jegyeznünk, hogy amióta az államhatárolom bevezette és kötelezővé tette a kutyák általános veszettség elleni védőoltását, azóta az állatveszettség úgyszólván teljesen megszűnt s csupán a kóbor kutyák között akad elvétve egy-egy megbetegedés. Ennek eredményeként ma már a megmart egyének száma is igen erősen lecsökkent, amit legjobban bizonyít az is, hogy a budapesti Pasztőr-kórház ágyszámát és helyiségeit is lényegesen csökkentették.

2. Lépfene.

A lépfene régen ismert állatbetegség, mely hazánkban éppenúgy, mint az egész világon, el van terjedve s a benne megbetegedett állatokról átragad az emberre is. Nálunk különösen a lovaknál és a kérődzőknél volt elterjedve s még ma is okoz szörványos megbetegedéseket. A lépfenefertőzés, az előbb elmondottakból következően, főként vidéken fordul elő, azoknál az egyéneknél, akik háziállataiknak gondozása kapcsán azokkal naponként érintkeznek. Városokban szücsök és timárok kap-

hatják meg, akik lépfenében elhullott és fertőzött bőr állatok szőrméjének feldolgozásával foglalkoznak. A lépfenének két alakját ismerjük, a gyakori *bőranthraxot* és a ritkábban előforduló *tüdőanthraxot*. Ez utóbbi lefolyása halálos.

A lépfene bőrön pusztító alakjánál, a bőr alatti kötőszövet kocsonyás formát ölt, mely gyorsan terjed s az állatot rövidesen elpusztítja. Hasonló alakban jelentkezik az embernél is, ahol a kézen, alkaron és arcon okoz súlyos elváltozásokat.

A tüdőlépfene a már említett foglalkozású egyéneknek lép fel, akik nem fertőtlenített bőrtől és szőrméktől fertőződnek s halálos kimenetelű tüdőgyulladásban pusztulnak el.

A fertőzés állatoknál a bélcsatornán keresztül történik, de jelentősebb szerepet lehet feltételeznünk a rovarok részéről is, melyek a járvány áthurcolásában minden bizonnyal közrejártsanak, bár erre nézve még bizonyítékaink nincsenek.

A természetes fertőzést a szarvasmarhánál, juhoknál, lovaknál és a vadaknál ismerjük. A kórokozókat minden valószínűség szerint a fertőzött állatok a legelőn maguk szórják szét.

Védekezés. Minden államban kötelező a gyanús állatok elkülönítése, a megbetegedettek elpusztítása, hullájuk elföldelése és a lebőrözési tilalom. Az emberre átjutott fertőzés ellen jó hatású szérumkezeléssel küzdenek.

3. Takonykór.

A különösen lovakat fertőző takonykórt már az ókortól fogva ismerik. Régebben nálunk évenként 1000 lovat pusztított el, de ma már ez a szám igen jelentősen csökkent. Ezekről az állatoktól kapták meg az emberek s annak idején évi 3—5 volt a takonykórban elpusztultak száma.

A megbetegedés állatoknál (lónál) heveny lefolyás esetében 6—8 napos lappangási idő után tör ki, amikor az orr nyálkahártyáján genyes, savós fekélyek keletkeznek. *A geny fertőz.*

Ha a fertőzés idült alakban zajlik le, — úgy sokáig elhúzódik — és rendszerint gyógyulással zárul. Ilyen a fertőzések 90%-a.

Az emberre átjutott kórokozó igen súlyos lefolyású megbetegedést okoz, mely elég gyakran végződik halállal. A fertőzött ember ápolójának a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni. A beteget szigorúan el kell különíteni, állandóan fertőtleníteni kell használati tárgyait s magának az ápolónak is a leg gondosabban kell önmagát deszinficiálni.

Járványosnak akkor tekintendő a takonykór, ha egy községben legalább 5 istállóban tör ki a járvány. Ilyenkor a községet zárlat alá veszik.

4. Merevgörcs. (Tetanus.)

A tetanus-megbetegedés, illetve mérgezés különös figyelmet érdemel, mert a terjedése és a vele való fertőzöttség módozata szinte egyedülálló.

A baktériumok közül vannak olyan tulajdonságokkal rendelkezők, aminek alapján csak olyan körülmények között tudnak életben maradni és szaporodni, amikor levegő, illetve oxigén egyáltalán nincsen vagy csak nagyon kis mennyiségben van jelen. Ilyen természetű a tetanus-bacillus is, mely a levegőt nem szereti s ezért olyan helyeken él, ahová a levegő alig juthat el, pl. a föld alatt, a ló belében stb.

A tetanus-bacillus eme élettani tulajdonságait ismerve, egészen más szemmel fogjuk nézni jövőben azo-

kat a bennünket ért sérüléseket, melyeket a földdel kapcsolatban szenvedünk el. Gondoljunk arra, hogy futás közben elesünk, kezünk (tenyerünk) megsérül vagy végtagjaink más helyén sebzést szenvedtünk. A sebbe belekerülhet a földrög, mely tartalmazhat tetanus-bacillussokat s ezek a seb belsejében — hol szintén nagyon kevés a levegő — elszaporodnak s megkapjuk a merevgörcsöt. Ásás közben, földmunkák elvégzésénél, balesetknél, tehát minden olyan esetben, amikor a föld rögének a sebbejutása feltehető, feltétlenül számolnunk kell a tetanus-mérgezés lehetőségével. Ugyanúgy előfordulhat az is, hogy városokban, ahol az úttesten lótrágya hever, baleset, elesés esetén beszáradt trágyadarabka kerül be a sebbe.

A ló belében — igen érdekes jelenség ez — tetanus-bacillusok élnek és szaporodnak anélkül, hogy magát a lovat megfertőzni képesek lennének. A ló beltartalmának kiürülésekor a tetanus-bacillusok is napvilágra kerülnek s mivel a lótrágya lassan szárad be, van idejük arra, hogy egy levegőnek ellentálló — ú. n. spóras alakot — vegyenek fel, amikor sokáig életben képesek maradni s a fertőzést hetekkel később is létrehozhatják.

A merevgörcs — mint neve is mutatja — a test izomzatának görcsös összehúzódásait idézi elő. Lényegében a tetanusbacillus mérge az idegrendszeret támadja meg s az idegizgalom váltja ki a görcsöket, melyek mindég jobban fokozódva, végül is halálhoz vezetnek. Embernél a lappangási idő 6—14 nap. Sajnos, a vidéki lakosságnál a földsérülésekkel kapcsolatban még ma is előfordulhatnak mérgezési esetek. Pedig, ha sérültek minden esetben orvoshoz fordulnának, a fertőzés úgyszólván 100%-os biztonsággal volna megakadályozható. A tetanus elleni védőoltás — ha azt időben adják — teljes védelmet biztosít.

Figyelmeztetnünk kell tehát a földművelő lakosságot arra, hogy ha földmunka közben sérülés éri, haladéktalanul forduljon orvoshoz. Fokozottan áll ez arra az esetre, ha a sérülés pl. trágyahordás vagy lóistálló tisztogatása közben történt.

Hogyan védekezünk a baktériumok ellen?

Az előző közleményekben megismerkedtek olvasóink a fontosabb járványos megbetegedésekkel, látták azoknak romboló hatását s egyben felvilágosításokat kaptak a járványok terjedési módjairól is. Ezeknek az ismereteknek birtokában feltétlenül előtérbe kerül a járványok kórokozói ellen való védekezés problémája s azok a módok és eszközök, amelyekkel a baktériumokat pusztítani lehet.

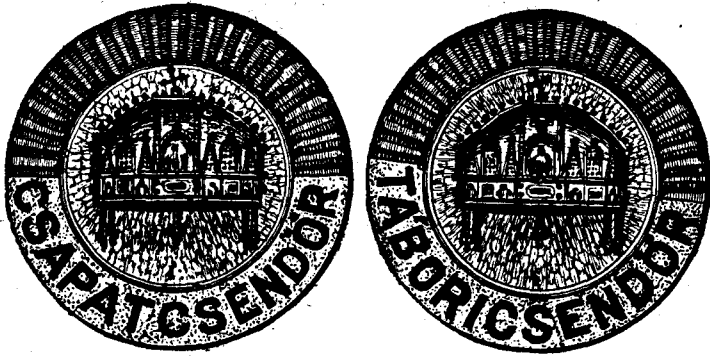
A baktériumok pusztítását — itt a kórokozó véglények irtására gondolunk — gyűjtő néven *fertőtlenítésnek* (*deszinficiálásnak* vagy *deszinfekciónak*) hívjuk. Magának a *fertőtlenítésnek* végrehajtására fizikai és kémiai eszközöket használunk. *Fizikai eszközök* közé soroljuk pl. a forró kemencét, süttőt, forró vizet stb. *Kémiai anyagok:* a szublimát, kénsav, hypermangan, mész stb. Ezeknek igénybevételével a baktériumok kellő eljárások alkalmazásával elpusztíthatók. Maga a fertőtlenítés két csoportra oszlik.

1. *Folyamatos deszinficiálás.*

2. *Megelőző fertőtlenítés.*

1. Folyamatos fertőtlenítés.

A folyamatos fertőtlenítést akkor kell végeznünk, amikor valaki már a fertőző betegséget megkapta s ennél fogva köpete, bélsara, vizelete, ruhaneműje, ágyneműje, használati tárgyai mind fertőznek, tehát ezeket

Csapat- és táboricsendőr jelvény.

az előbb említett anyagokat baktériummentesíteniük kell, nehogy róluk a fertőzés egészséges emberre is átragadhasson. A folyamatos fertőtlenítés ennél fogva a betegség lefolyása alatt állandóan kell, hogy tartson s ezzel a művelettel kell megakadályozni az életképes mikroorganizmusok további szaporodását.

2. A megelőző fertőtlenítés.

A fertőtlenítés másik módja az ú. n. *profilaktikus* (megelőző) fertőtlenítés, amikor a betegséget még nem kaptuk meg, de a betegség megszerzése, illetve a baktérium támadása és nagyobb számú jelenléte valószínű. Pl. télen az influenzajárvány, vagy vidéken tifuszjárvány üti fel a fejét. Tudjuk azt, hogy a járvány kitörése után foglalkozásunk végzése közben több ismeretlen vagy ismerős emberrel van dolgunk, érintkezünk velük, amely alkalmak nagyon jók lehetnek arra, hogy a bacillusokkal fertőzött egyének a kórokozókat átjuttassák mireánk is.

Különösen fennáll ez a lehetőség a csendőrség tagjainál, ahol a hivatás szinte szükségképpen magával hozza azt, hogy a legkülönbözőbb emberekkel kerüljenek érintkezésbe s azoktól a járványos betegséget megkaphassák. A csendőrségnél tehát a megelőző fertőtlenítés játssza egyéni szempontból a legfontosabb szerepet, míg a folyamatos fertőtlenítés a lakosság körében nyújtandó felvilágosítások szempontjából fontos.

Egyszerűbb fertőtlenítő módok és a fertőtlenítés vegyi anyagai a folyamatos fertőtlenítésnél.

a) Száraz hő.

A száraz hőt olyan esetekben alkalmazzuk, amikor a fertőzött ruhaneműt nem lehet kifőzni, mert a víz tönkretenné. Ilyenek pl. a szőrmék, bőrök és más kényes anyagok. Száraz hővel lehet igen eredményesen tetűt irtani, ami a kiütéses tifuszjárványnál nagy fontosságú.

A száraz hőt előállító eszköz minden falusi háznál kéznél van — ez a kenyérsütésre használt kemence. Ha a kemencét kifűtjük s ezután a parazsat a leg gondosabban eltávolítjuk, a kemence száraz hője készen várja a benne elhelyezendő ruhaneműket.

A kemence hőfokának helyességét papiros-szelettel ellenőrizhetjük. A papiros-szeletet a kemence közepére helyezzük s öt percig állni hagyjuk. Ha a papiros enyhén megsárgul, a kemence hőfoka megfelelő, de ha megbarnul, úgy várni kell még, hogy a hőmérséklet csökkenjen. Amikor a hőmérséklet megfelelő, a fertőzött ruházati vagy más, baktériumokkal szennyezett anyagokat a kemencébe tesszük s ajtaját lezárva, egy órán át benne tartjuk. Ez alatt a tetvek, baktériumok, a tetvek serkéi elpusztulnak.

(Folytatjuk.)

KATONAI ISMERETEK.

Ejtőernyősök és légigyalogság.

Az ejtőernyővel való ugrás az 1914/18-as világháború kezdetén csak a repülőgépből való menekülés eszköze volt, mikor motorhiba, vagy találat esetén a pilóta és a megfigyelő kiugrott a sérült és hasznavehetetlen gépből, hogy ejtőernyővel igyekezzék megmenekülni. Később különösen a németek és a franciák ejtőernyő segítségével bocsátották le kémeiket, ritkábban rombolást végrehajtó ügynökeiket az ellenséges hárországba, de ejtőernyős csapatokat ebben az időben még nem találunk.

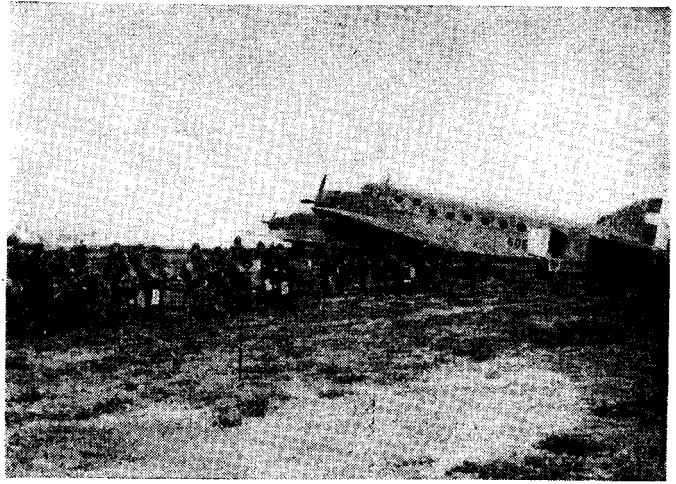
Az 1914/18-as világháború után az oroszok kezdték tömegesen gyakorolni az ejtőernyős ugrást. Eleinte csak sportszerűen foglalkoztak vele, mert az ejtőernyővel való ugrás rendkívül növeli a bátorságot, testi erőt és ügyességet. Később a hadseregben is külön ejtőernyős csapatokat állítottak fel, melyeknek számát egyre jobban emelték. Hogy működésük a napjainkban is folyó háborúban teljesen elmaradt — egyes romboló feladatú különítményeknek kidobása csak jelentéktelen eredményt ért, sőt legtöbbször feladatuk végrehajtása előtt fogságba kerültek — annak oka a német haderő minden várakozáson felüli szereplése. 1941. június 22-én és az azt követő napok alatt a német bombázó repülők támadásaitól megsemmisült a szovjet légihaderő és támaszpontok kb. egyharmad része, a villámgyorsan előretörő földi gyorscsapatok pedig lerohanták az ejtőernyős kiinduló állomások javarészét. Így megsemmisült a szovjet ejtőernyős főiskolának — melyet már 1933-ban felállítottak — minden alkotása. Sután meredtek az égre a hatalmas ejtőernyős-ugrótoronyok és a szenné égett szállító-gépek hiába várakoztak az ejtőernyős csapatokra. Biztos adatok szerint évente több, mint 2 millió ugrótornyos és valóságban végrehajtott ugrást végzett az ejtőernyős kiképzésben részesülő szovjet ifjúság és az ejtőernyős csapat! Ebből láthatjuk, hogy valóságban is megvolt bizony a szovjet ejtőernyős csapat, mely hála a német villámháborúnak, már a hadjárat kezdetén megsemmisült. Másik főoka a szovjet ejtőernyős támadások elmaradásának az idejétmúlt fajtájú, lassú szállítógépek, melyek nem versenyezhetnek a németek szélvész-gyors harcirepülőivel!

Második nagyhatalomként Németország szervezte meg ejtőernyős csapatait, melyek bámulatba ejtették a világot. A lengyel háborúban csak kisebb egysége, Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában és Dániában már nagyobb német ejtőernyős vadász ugrott le és nevékhöz fűződik számos fontos híd, közlekedési gócpont, sőt város és a világhírűvé lett Eben-Email páncélerőd elfoglalása is. Norvégiában már jelentős számban vetették be a német ejtőernyősöket, Kréta szigetének elfoglalásában pedig egyenesen orosz-lánrészük volt! Bámulatos működésüket, halálraszánt bátorságukat megcsodálta az egész világ, hősi küzdelmeikről legendák keletkeztek. Pedig a német ejtőernyősök nagyon is a *való világ emberei*, higgadtak, bátrak, leleményesek és csak tetteik teszik őket népük fiai előtt félistenekké, ellenségeik előtt pedig félelmetes hírűekké. Egyidőben Angliában valóságos „ejtőernyős-láz“ dühöngött, mindenki nemet ejtőernyőst sejtettek és elég volt, ha valakit a sötétben ejtőernyősnek néztek, hogy agyonverjék a megrémült és agyonijesztett angol polgárok...

A magyar haderőben is van ejtőernyős alakulat, mely elsősorban a Délvidék visszafoglalásánál működött, mikor is néhány fontos híd és átjáró birtokbavételével ért el eredményt. Ez alkalommal vesztette életét az ejtőernyős zászlóalj utólagos névadó parancsnoka: *vitéz Bertalan Árpád* ejtőernyős őrnagy, Mária Terézia-rendes lovag is...

E rövid előzmények után lássuk, hogyan harcolnak az ejtőernyősök, melyek a feladatai?

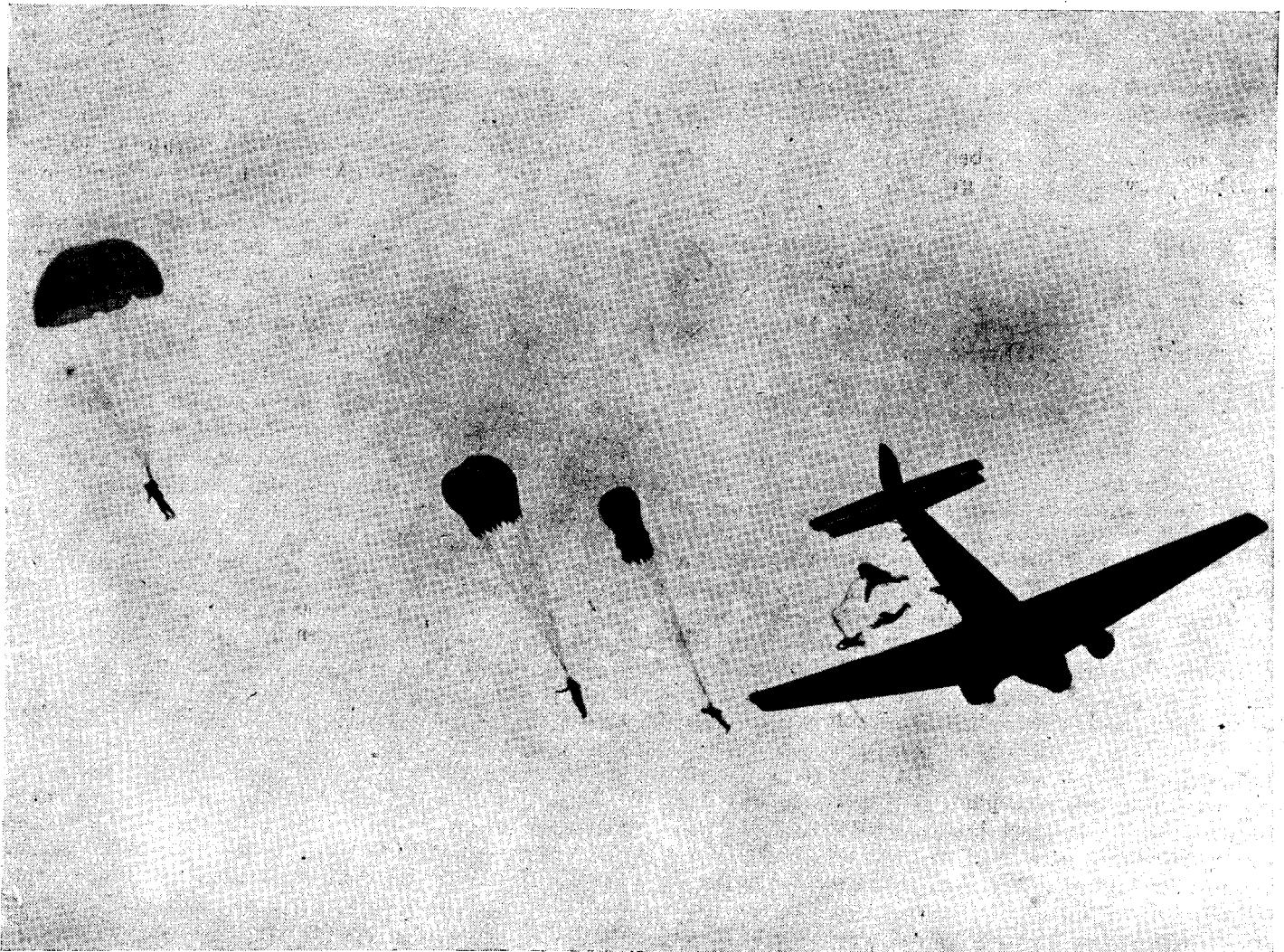
Gondosan válogatott, lelkiileg és testileg egyaránt kifogástalan emberek lehetnek csak ejtőernyősök, mert már a béke szolgálat is rendkívül megerőltető feladatokat ró rájuk. Alapos kiképzés és előkészítés után, mikor is ugrótornyokból már előzőleg gyakorolták az ugrást: kezdődik a repülőgépből való ugrásban a kiképzés. Eleinte „bekötött” ernyővel ugranak a fiatal ejtőernyős katonák. Ilyenkor az ernyő „automatikusan” nyílik, az ugrónak csak a helyes testtartásra kell ügyelnie. Később már *önmagá* nyitja az ernyőjét, miután bizonyos útat *szabadon esve* tett meg. Ilyenkor ugyanis sokkal kisebb célpontot és azt is csak rövid ideig nyújt az ellenséges elhárításnak, mintha korán nyitott ernyőn himbálózva lassan érne földet. Maga az ugrás körülbelül olyan érzés, mint mikor valaki egy méter magasból váratlanul „lelép” a földre. Helytelen tartásnál bizony előfordul a bokatörés és más súlyos rándulás is. A gyakorlatok további folyamán a *csoporos* ugrást gyakorolják az ejtőernyősök, mert az a cél,

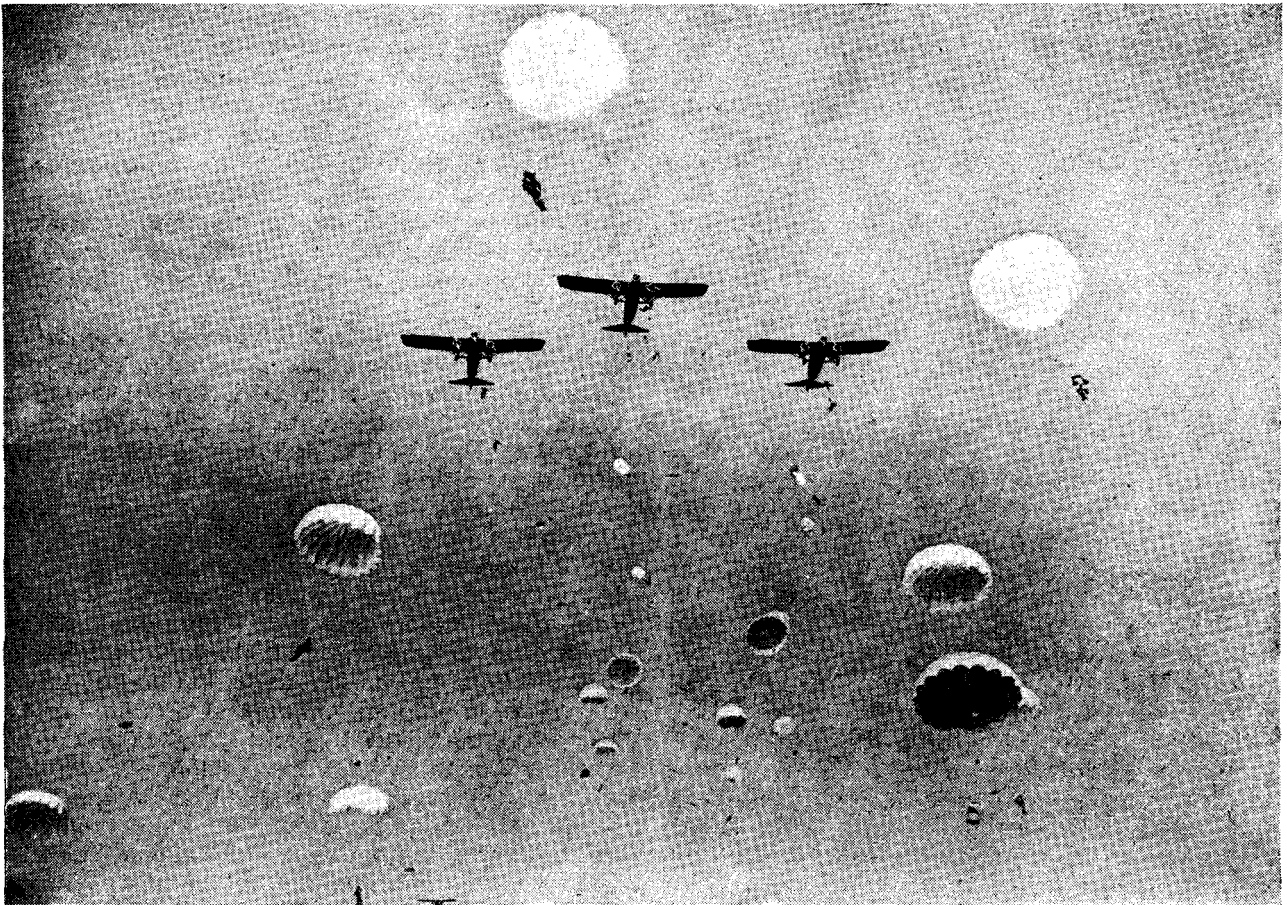
Beszállás a csapatszállító gépbe.

hogy mennél kisebb területen érjen földet egy-egy gép legénysége, mely átlag 25—30 fő.

Ennél a csapatnál igazán nincs különbség tiszt és legénység teljesítménye között, még a felszerelésük is ugyanaz. Kréta elfoglalásakor a német hadijelentés arról is beszámolt, hogy az ejtőernyősökkel együtt 5 pap is ugrott le, hogy az orvosok munkájában segédkezzék, közülök 3 hősi halált halt...

...Katonák hullanak az égből.

Ugranak az ejtőernyősök.

A fegyverzetet, amelyben géppuska, nehézpuska, páncéltörő ágyú, aknavető, gránátvető, lángszóró van: csakúgy ejtőernyővel dobják le, mint az egyéb felszerelést: a rádiót, kerékpárt, motorkerékpárt, robbantó és aknafelszerelést is. Mindenki magával viszi a *géppisztolyt* és az egyéni felszerelését, mert az ejtőernyős a harc első részében csak arra számíthat, ami magával van. Később jön csak a légiúton szállított gyalogság és még később a földcsapat!...

Az ejtőernyősöket szállító gépek sebessége 4—500 kilométer, hatótávolságuk legalább 1000 kilométer. A személyeken kívül legalább 500 kilogramm ledobható anyagot is szállítanak. Függetlenül a részükre adott vadászpilóta biztosítástól: maguk is géppuskákkal jól felszereltek, hogy értékes rakományukat megvédhessék. Legjobban bevált típus a „JU—52“ jelzésű német szállító gép.

Kisebb ejtőernyős csoportok feladata rendszerint a *rombolás*. Esti vagy hajnali sötétségben ereszkednek le a földre és igyekeznek a robbantásra kiszemelt helyet, vagy műtárgyat észrevétlenül megközelíteni, annak őrségét megrohanni és a szándékolt rombolást elvégezni. Feladatuk végrehajtása után — a keletkező zűrzavart: menekülésre használják fel. Visszatérésük: vagy az értük küldött repülőgéppel, vagy a saját csapataikhoz való áttöréssel történik. Sosem szállnak le 15—20 kilométernél közelebb a szándékolt rombolás helyéhez, nehogy idő előtt felfedezzék őket! Leginkább közlekedő gócpontokat, alagútakat, hidakat, ipartelepéseket, villamos és vízműveket, olajkutatákat keresnek, de feladatuk lehet kémkedés, lázítás is. Ilyen fajta ejtőernyősöket nagy számban a *Szovjet* képezett ki, de gyér

vállalkozásuk is balul ütött ki és csaknem minden esetben meghiusult. Mindez nem jelenti azt, hogy nem kell rájuk többé ügyelni! Elszánt, fanatikus embereik még most is lehetnek és elsősorban a közbiztonsági szerveknek — élükön a csendőrséggel — feladata idejekorán való felfedezésük és ártalmatlanná tételük!

Nagyobb ejtőernyős kötelékek bevetésének előfeltétele a pontos térképek szerint rögzített földi terep ismeret. Képek és a légifényképezés szerzi meg az ehhez szükséges adatokat.

Indulás előtt gondosan előkészítik az embereket és az anyagot. Minden gépen egy-egy zárt egység (raj, szakasz) megy, a feladattal mindenkinek tökéletesen tisztában kell lennie, mert az ejtőernyős teljesen önmagára hagyatva, távol a saját főerőktől harcol! Pontosan meg kell beszélni a feladat minden részletét, felkészülve a várható ellencsapások mindegyikére. De még ebben az esetben is bekövetkezhet az a bizonyos „százegyedik“ eset, amire nem készültek fel. Ekkor csak a közös kiképzés, a rámenős, elszánt *ejtőernyős szellem* az, mely biztosítja a helyes ténykedést! Meg kell beszélni az összeköttetést szolgáló jeleket, az utánpótlás részleteit, elő kell készíteni a fegyverzetet, lőszert, robbanóanyagot és magát a repülőgépeket is!

A felszállás után a parancsnokot szállító gép megfigyelőtisztje irányítja az ejtőernyős köteléket a támadási cél felé. Előre megbeszélte jelzésre történik a kiugrás! Ez lehetőleg minél alacsonyabban történik, de legfeljebb 100—150 méteren. Ekkora út kell az ernyő biztos működéséhez, a nagy magasságból való ugrás szétszórja a csapatot. A parancsnok ernyője elütő színű, hogy földetérés után mindenki az ő álláspontja felé

Szállítógépek egy afrikai harctéren.

rohanás. Az egyes tüzfegyverek kezelői — a földetérés pillanatában színes füstöt fejlesztő — fegyver-csoomagjaik felé sietnek és azokat tűzkész állapotba hozva gyülekeznek. Amennyiben nincs azonnali elhárítás: a csapat *elássa* ernyőit és eltakarít minden áru-nyomot. A magukkal hozott *rádióval* összeköttetést keres az ejtőernyős csapat a saját egységekkel és megindul feladata végrehajtására!

... Sehol sincsenek saját emberek, mindenütt ellenség! Az erősítések beérkezése még csak gyenge remény, ömlik az eső, vagy forrón tűz a nap, fogy a lőszer és az élelem, de az ejtőernyős csapat tudja, hogy miért harcol... Mindenki ellenük tör, némelyik államban — nemzetközi hadijog ellenesen — az egyenruhában és csapatban, parancsnok vezetése alatt küzdő ejtőernyősöket is lemészárolják fogságba jutásuk esetén: ők mégis elszántan küzdenek!

Feladatuk az ellenséges mozgósítás, felvonulás, gyülekezőhelyek megzavarása és kikapcsolása, fontos útszomsópontok, uralgó helyek birtokbavétele, hidak lerohanása, visszavonulások elvágása, általában együttműködés a földi gyorscsapatokkal

Az ejtőernyősöket rendszerint légi úton szállított gyalogság követi. Ezeket nagy befogadóképességű utas-szállító gépeken hozzák az ejtőernyősök után. Földre-szállásuk után már rendes gyalogságként küzdenek a velük együtt földrekerült kiegészítő csapatokkal egyetemben. Igen fontos a leszállás helyének gondos megválasztása, ez a legérzékenyebb pillanata a légi gyalogságnak! Fontos annak felderítése is, hogy a leszállás helyén működik-e és milyen erőben ellenséges légvédelem. Milyen a leszállás terepe?...

A szállító gépek előtt *zuhanóbombázók* némitják el a környező terepen lévő esetleges ellenséges ellenállást, magukat a szállító gépeket fürge vadászgépek kísérik és biztosítják útját. A leszálló légigyalogság már szét-szedhető lövegeket, sőt harckocsikat is hozhat magával, melyekkel az ejtőernyős csapat támogatására sietnek. Az összeköttetés eszköze itt is a rádió.

Érdekes megemlíteni, hogy az ejtőernyősök leugrá-sával egyidejűleg több, élethű bábút is dobnak ki, hogy az ejtőernyősökre irányuló ellenséges tüzet szétforgá-csolják.

A hátszágban leszállt nagyobb csoport ejtőer-nyős megsemmisítése a katonai alakulatok feladata. Ezek válogatott emberek, nem lehet *egy ejtőernyős zászló-aljnak kapával, kaszával nekimenni*, ez felesleges vér-áldozatot jelentene! Más kérdés a kisebb csoportok, vagy egyes ejtőernyősök megsemmisítése! Itt már nem-csak a katonai — és közbiztonsági szervek, hanem a lakosság is fontos szerephez jut!

Elsősorban a gondosan szervezett figyelő- és je-lentő szolgálat a legnagyobb ellensége az ejtőernyős-nek! Kellő vadászrepülőgép, légvédelmi tüzérség és gyorsanmozgó csapatok csak nagyobb kötelékek meg-semmisítésére valók, kisebb részeket a közbiztonsági szervek és a polgári közönség is ártalmatlanná tehet. Itt sem szabad megfélemlíteni azonban arról, hogy az ejtőernyős nem nyúl szívű ember!

Nagy magasságban repülő szállítógepeket ha sza-badszeggel nem is látjuk, de motorzajuk elárulja őket! Ekkor már figyelni kell! Elhagyott, elásott és fel-talált ejtőernyők biztos jelei ejtőernyős vállalkozásnak! Idegen katonai felszerelési tárgyak, kiszakadt gumi-szalagok vagy ejtőernyő darabok, gyanús idegenek háti-zsákkal falukban, hídak, vasútak környékén, idegen röpcédulák, idegen fajúak gyanús viselkedése, rejtőz-ködése: mindmegannyi jele lehet ejtőernyős vállalkozás kezdetére. Nagy a baj, ha már csak az elvégzett fel-adatuk után veszünk tudomást megjelenésükről!

Az ejtőernyősök elleni védekezés a legegyszerűbb em-beri és közös érdek. Legnagyobb hiba a vakrémület és kapkodás, mert ez egyáltalán nem segít a helyzeten. Merész, elszánt emberek az ejtőernyős katonák, akik Hazájuk érdekében nem riadnak vissza semmiféle ál-dozattól sem. Működésüket legjobban a jelmondatuk jellemzi:

„Az ejtőernyős halálfélelmet és hadifogságot nem ismer!...“

Tolnay Lajos fhdgy.

CSENDŐR LEKSZIKON.

6. kérdés. Román lelkészek *kérvényeket* nyújtottak be a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez a románnyelvű okta-tás bevezetése érdekében. A kérvényt többekkel aláírták. A puhatolások során kiderült, hogy a kérvényen szereplő aláírások egy részét vagy maga a kérvényező lelkész hami-sította, vagy pedig bizalmas hívével hamisította úgy, hogy arról az állítólagos aláírónak nem is volt tudomása. Más esetben a magyarul nem tudó aláírókat megtévesztették a ma-gyarul szerkesztett kérvény tartalma felől. Büntetendő cse-lekmény-e a lelkészek ilyen eljárása?

Válasz. A lelkész által szerkesztett kérvény nem köz-okirat. Magánokiratnak sem minősíthető, mert nem bizo-nyítja senkinek semmiféle jogát vagy jogviszonyát. Ezért tehát a más nevének olyan kérvényre való jogosulatlan alá-írása, amelyben nemzetiségi nyelvű oktatás bevezetését ké-rik, egymagában nem büntetendő cselekmény. Jogszerelem sem igen szokott abból származni, hogy egy ilyen kérvény 30–40 aláírása közül néhányat hamisítottak, mert a minisz-

térium egyedül a kérvény alapján úgysem intézkedik, hanem azt jelentéstétel végett kiadja az illetékes tanügyi és közigazgatási hatóságoknak, amelyek a kérvényben felhozott tényeket és körülményeket hivatalból megvizsgálják; ez alkalommal módjukban áll azt is megállapítani, hogy az aláírók mindenike azonosítja-e magát a kérvényben foglaltakkal. Sokszor a hamisítás tényét is nehéz bizonyítani, mert tapasztalat szerint, az érdekeltek utólag akkor is rendszerint el szokták ismerni, hogy névük aláírására a kérvény szerkesztőjét felhatalmazták, ha ez nem felel meg a valóságnak.

Ez a minősítés azonban nem alkalmazható kivétel nélkül minden esetre. El lehet ugyanis képzelni olyan esetet, amikor hamisított kérvénynek más nevében való benyújtását a kir. ügyészség büntetendő cselekménynek minősítheti és amiatt vádat emelhet. Ezt a kérvény tartalma dönti el, hogy t. i. tartalmaz-e olyasmít, ami másnak valamilyen jogát vagy jogviszonyát befolyásolja. Ha pl. a kérvény szövege olyan, hogy amiatt az aláírók ellen büntető eljárás indulhat, ha nem tesznek reá bélyeget és emiatt az aláírókat megbírságozzák, ha olyan személy aláírását hamisítják reá, akire a kérvényben foglaltak teljesítése joghátrányt jelentene stb., a kir. ügyészség a hamisítók ellen esetleg vádat emelhet. Ezért minden ilyen esetben célszerű a kir. ügyészségtől előzetes felhívást kérni, hogy az órs az ügyben nyomozzon-e, és tegyen-e feljelentést.

Ha a kir. ügyészség a nyomozás lefolytatását és a feljelentés megtételét rendeli el, akkor a cselekményt a Btk. 400. §. 1. bekezdésébe ütköző értelmi közokirathamisítás vétségének kell minősíteni, azon az alapon, hogy a kérvényt a címzett közhataloságnál beiktatták s minthogy az iktatókönyv közokirat, a hamisító hozzájárult ahhoz, hogy ebbe a közokiratba valótlan tény kerüljön bevezetésre. Kétséges ugyan, hogy a bíróság ezt a minősítést magáévá teszi-e, de mert más jogszabály nincsen, amelyet az ilyen esetre alkalmazni lehetne és mert a csendőrnek a feljelentést mindig a számonvehető súlyosabb minősítés alapulvétele mellett kell megtennie, a Btk.-nek ezt a szakaszát tartjuk alkalmazhatónak.

Függetlenül attól, hogy a kir. ügyészség a nyomozást elrendeli-e vagy sem, az órs tegyen jelentést a tudomására jutott ilyen esetekről a főszolgabírónak és a nyomozó alosztálynak.

7. kérdés. *A Szut. 185. pont 4. bekezdését sok órsön úgy értelmezik, hogy a nős csendőrök takarodótól a másnapi foglalkozás megkezdéséig egyáltalában nem kötelesek napos szolgálatot teljesíteni. Annak ellenére, hogy némelyik órsön a nősök és a nőtlének létszáma körülbelül egyforma, a nőtlén csendőrök kétszer, sőt háromszorannyi napos szolgálatot teljesítenek, mint a nősök. A nős napos sokszor nem is szól semmit a nőtlének, hanem a lakására távozik s a nőtlén csendőr csak akkor tudja még, hogy nősöknek van kiírva, amikor egyedül marad otthon a laktanyában. Hogyan kell a Szut. 185. pont 3. és 4. bekezdését helyesen értelmezni és alkalmazni?*

Válasz. Az órsökön a napos szolgálatnak — a napos egyéb tennivalói mellett — az a célja, hogy legalább egy csendőr mindig legyen a laktanyában, aki a panaszokat felveszi, szükség esetén az órsót riadóztatja, távbeszélő- és rádióügyeleti szolgálatot tart, a kaput zárja és nyitja, a laktanyára felügyel, stb. Sem közbiztonsági, sem pedig katonai szempontból nem lenne megengedhető, hogy az otthon levő csendőrök a foglalkozási időn kívül ahányan vannak, annyifelé szedjenek és a laktanyát magára hagyják, mert ez egyet jelentene azzal, hogy az órs csak „hivatalos órák” alatt működik, azonkívül pedig megbénul.

Ha a csendőrség viszonyai ugyanolyanok volnának, mint a honvédségé, hogy t. i. a belső szolgálat ellátására és váltására mindig elegendő számú legénység áll rendelkezésre, akkor a Szut.-nak elegendő lett volna a Szolg. Szab. I. rész vonatkozó rendelkezéseire utalnia azzal, hogy a belső szolgálatot az órsökön is az ott előírtak szerint kell teljesíteni. Jól tudjuk azonban, hogy ez nem lehetséges. Az órsök átlag kis létszámúak, a csendőrök egy része állandóan külszolgálatban áll, a nősök a laktanyán kívül laknak, egyszóval, a napos szolgálat vezénylésében nem lehet előre meghatározott rendet betartani, hanem azt a csendőrt kell napos szolgálatba vezényelni, aki erre a célra éppen rendelkezésre áll.

A Szut. tekintettel kíván lenni a nősök családi érdekeire akkor, amikor az őrsparancsnokot felhatalmazta annak a megengedésére, hogy a napost egy másik csendőr helyette-

sítse. A 185. pont 3. bekezdésének szövege szerint azonban erre csak akkor kerülhet sor, ha felváltását a napos csendőr kéri és ha van olyan másik csendőr, aki a helyettesítést hajlandó önként elvállalni. Előfordulhat ugyanis, hogy annak a csendőrnek, aki napos szolgálatba ki van írva, elintéznivaló magánügye akad s ezért megkéri az egyik bajtársát, aki ügyis otthon szándékozik maradni, hogy a napos szolgálatot vegye át tőle. Ha az őrsparancsnok ezt megengedi, a csere megtörténhetik s ha a helyettesítés négy óránál hosszabb ideig tart, a szolgálati havifűzetbe is be kell vezetni.

Ami a nősöket illeti, ezekre azt mondja a Szut. 185. pont 4. bekezdése, hogy őket, ha a laktanyán kívül laknak, a takarodótól a másnap délelőtti foglalkozás megkezdéséig mentesíteni kell a napos szolgálat alól, ha az órs szolgálati és létszámviszonyai a helyettesítést lehetővé teszik.

Azért köti a Szut. ezt a rendelkezését 12 főnél kisebb létszámú órsőhöz, mert nagyobb létszámú órsön a napos szolgálat ugyanarra a csendőrré rendszerint csak hosszabb időközökben esik, ellátása tehát a nős csendőrökre sem jelent különös megterhelést, másrészt pedig azért, mert nagy órsőkön a napos szolgálat sokkal több tennivalóval jár, mint a kisebbeken, nagy órsön tehát a napos helyettesítése nemcsak formaszzerű, hanem elég tennivalóval járó feladat, amellyel minden csendőrt, családi állapotára való tekintet nélkül, egyformán kell megterhelni.

A 12 főn aluli órsőkön a Szut. kedvezményben kívánta részesíteni a nősöket akkor, amikor őket az éjjeli napos szolgálat alól a lehetőség szerint mentesítette, de nagyon természetes, hogy ezzel a kedvezménnyel a nősöknek nem szabad a napos szolgálat minden terhéért egyedül a nőtlének hártaniok. Nem lehet tehát a szolgálatot a Szut.-ra hivatkozva úgy kezelni, hogy mindig csak a nőtlének tartanak napos szolgálatot, a nősök pedig soha, hogy a nősök az éjszakát mindig otthon töltsék, a nőtlének pedig sohasem jussanak szabadidőhöz, mert amikor szolgálatmentes idejükben kimenőhöz juthatnának, akkor a nősök helyett napos szolgálatot kell teljesíteniök.

Ha van az órsön olyan nőtlén csendőr, aki amúgysem szándékozik aznap kimenni, bizonyára szívesen elvállalja a nős bajtársa helyett a napos szolgálatot. De ha a nőtlén csendőr, aki több napon át szolgálatban volt vagy napos szolgálatot teljesített, szabadidejében néhány órát a laktanyán kívül óhajjt tölteni, ebben őt nem lehet csak azért meggátolni, hogy átvegye a napos szolgálatot egy olyan nős bajtársától, aki esetleg egy-két héten át is mentes volt az éjjeli napos szolgálat alól. Vagyis: a Szut. említett rendelkezése szerint természetes, hogy a nőtlén csendőrök, akik a laktanyában laknak, valamivel több napos szolgálatot teljesítenek, mint a nősök, de ennek nem szabad oda fajulnia, hogy a napos szolgálat minden terhéért csak a nőtlének viseljék, a nősök pedig teljesen mentesítve legyenek alóla. A Szut.-nak azt a feltételeit tehát, hogy a 185. pont 4. bekezdését csak akkor lehet alkalmazni, „ha az órs szolgálati és létszámviszonyai a helyettesítést lehetővé teszik”, úgy kell érteni, hogy mindaddig, amíg az órsön olyan szolgálatmentes nőtlén csendőr van, aki a laktanyából amúgysem óhajjt távozni, vagy akinek — pl. másnapi szolgálatteljesítés miatt — az őrsparancsnok takarodón túl kimaradást nem engedélyezhet, a napos szolgálatot takarodótól a másnapi foglalkozásig nőtlén csendőr teljesítse. Ha azonban nincs ilyen csendőr, vagy ha az otthon levő nőtlén csendőr, aki egyébként nem következne napos szolgálatra, kimaradást kér és az őrsparancsnok azt engedélyezi, akkor a nősök valamelyiket kell napos szolgálatba vezényelni.

Ennek a kérdésnek szabályozása az őrsparancsnok dolga, akinek a nős és nőtlén alárendeltek érdekéért egyformán kell a Szut. szellemében szem előtt tartania. A napos szolgálat vezénylését egyébként a szárnyparancsnok urak is figyelemmel kísérik s ha valahol a nőtlén legénység rovására helytelenséget tapasztalnak, bizonyára megadják az őrsparancsnoknak a szükséges irányítást.

Ami nőtlén csendőröknek takarodón túl terjedő kimaradását illeti, ezt nézetünk szerint, semmiesetre sem lehet gyakrabban engedélyezni, mint legfeljebb hetenkint egyszer. Aki ritkábban marad ki, okosan és helyesen cselekszik.

8. kérdés. *Idegen államfőnek megrágalmazása, illetőleg megbecstelenítő cselekménnyel vagy szóval történő megsértése milyen büntetendő cselekmény? Befolyásolja-e a cselekmény minősítését az a körülmény, hogy az idegen államfő állama velünk szövetséges vagy ellenséges viszonyban áll. Mi az órs tennivalója, ha ilyen büntetendő cselekményről értesül?*

Válasz. Külföldi államfőt Magyarország területén nem illetik meg felségjogok, ennél fogva a külföldi államfő sérelmére elkövetett rágalmazás és becsületsértés a becsület védelméről szóló 1914:XLII. t.-c. 1., illetőleg 2. §-a szerint minősül és a 3., illetőleg 4. §. szerint büntetendő.

Kivételes rendelkezése azonban a törvénynek (12. §.), hogy ha a rágalmazást vagy becsületsértést külföldi uralgó vagy államfő ellen, vagy valamely külállamnak Magyarországon felhatalmazott követe vagy ügyvivője ellen követték el, azt csupán a sértettnek diplomáciai úton kijelentett kívánatára lehet üldözni. Ilyen eljárás esetében a valóság bizonyításának nincs helye (15. §. 1. bek.).

A törvény nem tesz különbséget abból a szempontból, hogy a megrágalmazott vagy becsületsértésben megsértett államfő állama Magyarországgal milyen viszonyban van, de abból a rendelkezésből, hogy az eljárást csakis a sértettnek diplomáciai úton kifejezett kívánatára lehet üldözni, gyakorlatilag következik, hogy ilyen kívánatot csak akkor lehet kifejezni, ha az illető külállamnak Magyarországon diplomáciai képviselője (követsége) van.

A Btk. hatályban léte óta, tehát 64 éve egyetlen eset sem fordult elő, hogy külföldi államfő vagy külállam képviselője magyar állampolgár ellen rágalmazás vagy becsületsértés miatt, a bűnvádi eljárás megindítását kívánta volna. Ennek nemcsak az az oka, hogy az ilyen — rendszerint politikai háttérű — peres eljárás nemkívánatos diplomáciai feszültséget vagy éppen bonyodalmakat okozhat, hanem az is, hogy külföldi államfő méltóságán alulinak tartja a magán-személlyel való pereskedést és becsületének a bíróság útján való megvédését.

Mint hogy ez a cselekmény nem hivatalból üldözendő, a csendőrnek is csak akkor kell eljárnia, ha erre a kir. ügyészségtől felhívást kap.

9. kérdés. A csendőr nejének szülei a házasságkötés alkalmával közjegyző által hitelesített kötelezvényben kötelezték magukat, hogy leányuknak egy szoba-konyha bútort és kelengyét adnak hozományul, ezenkívül pedig őt, illetőleg az új házastársakat havi 30 pengővel fogják segélyezni. A szülők e kötelezettségük egyikét sem teljesítették. Kötelezhetők-e bírói úton a bútort, a kelengye és a havi támogatás szolgáltatására?

Válasz. A szülők által kiállított kötelezvény végrehajtható magánokirat. Ha tehát az abban vállalt kötelezettségüknek nem tettek eleget, az, akinek javára a kötelezvény kiállított, polgári peres úton annak végrehajtását kérheti a bíróságtól.

Mint hogy a kérdező közlése szerint a feleség édesapjának lefoglalható ingó vagy ingatlan vagyona nincsen, ellenben a MÁV.-tól havi 200 pengő nyugdíjat élvez, a végrehajtás csak e nyugdíjra vonatkozóan rendelhető el. Az 1881. évi LX. t.-c. 55. §-a helyébe lépett 1908:LX. t.-c. 6. §-a szerint volt közszolgálati alkalmazottak nyugdíja legfeljebb egyharmadrész erejéig foglalható le és ez is csak úgy, hogy a végrehajtást szenvedő részére évi 1200 pengő a foglaláson túl is érintetlenül maradjon. (A lefoglalható nyugdíj összegét lakáspénz nélkül kell érteni, mert a lakáspénzt csakis lakbérkövetelés fejében lehet lefoglalni).

Kívánatos lenne az ügyet békésen elintézni, nemcsak azért, mert a peres eljárás hosszadalmas és költséges, hanem azért is, mert az ilyen perlekedés a családi életet is feldulhatja.

10. kérdés. Egy honvéd az orosz harctérről egy orosz puskát és 22 drb töltényt hozott haza és elrejtés végett egy barátjának átadta. Mind a honvéd, mind a barátja közismert orrvadászok és a puskát azzal a szándékkal rejtették el, hogy majd azzal vadászni fognak. Mit követett el a honvéd, mit a barátja és hova kell őket feljelenteni?

Válasz. A Kbtk. 116. §-a vétség címén bünteti azt a katonai egyént, aki az általa ejtett hadizsákmányt jogtalanul eltulajdonítja. E szakasz alkalmazásának tehát két feltétele van: 1. hogy az eltulajdonított dolog a hadizsákmány fogalma alá legyen vonható, és 2. hogy mint hadizsákmány, jogosan jutott az eltulajdonító birtokába, vagyis, hogy azt az ellenségétől ő vette el. Ha hadizsákmányt az ellenségétől nem az eltulajdonító vette el, hanem azt máshonnan, pl. anyaggyűjtő helyről tulajdonította el jogtalanul, akkor a cselekménye a dolog értéke szerint lopás büntetetté vagy vétségévé minősül. (Éppen ezért, a Kbtk. 116. §-ába ütköző vétséget rendszerint csak katonaaállományú egyén követheti el).

A feljelentést a gyanúsított ellen, minthogy a cselekményt tényleges katonai szolgálata alatt követte el, az illetékes honvédtörvényszékhez kell megtenni.

Megjegyezzük ezzel kapcsolatban, hogy egyes, kisebb értékű vagy éppen értéketlen tárgyaknak harctéri emlékként való megőrzését a bíróság rendszerint nem minősíti a Kbtk. 116. §-ába ütköző vétségnek, de lőfegyvernek, tölténynek, robbanószernek, stb. ilyen címen való megtartása tilos és előljáró által sem engedélyezhető. Nemcsak azért, mert lőfegyver tartásához külön rendőrhatalósági engedély szükséges, hanem azért sem, mert lőfegyvereknek engedély nélkül tartása a közrendet veszélyezteti, ezenkívül pedig az eltulajdonítás a lőfegyver nagyobb értékére való tekintettel, az államot is megkárosítja.

A gyanúsított barátja, aki a puskát és a töltényeket elrejtette, a Btk. 375. §-ába ütköző bűnpártolás vétségét követte el. Őt — mert polgári egyén — az illetékes kir. törvényszékhez kell feljelenteni, de mind a polgári, mind a honvédbírósághoz tett feljelentésben utalni kell a másik bírósághoz tett feljelentésre. A bűnpártoló cselekményének büntetőjogi minősítését nem befolyásolja, hogy a bíróság az elsőrendű gyanúsított cselekményét katonai vagy közönséges bűncselekménynek minősíti-e, mert a bűnpártolást az 1930:III. t.-c. 77. §-a akkor is bünteti, ha katonai bűncselekményre vonatkozólag követték el.

Az, hogy a gyanúsítottak a puskával orrvadászni szándékoztak, közömbös, mert a szándékot a törvény nem bünteti.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Hamis közokiratok tömege

Nyomozták: A budapesti 1. és a kassai 8. nyomozó alosztály támogatásával a csapi és a rákoscsabai őrsök.

1940. október 15-én a csapi és a kassai 8. nyomozó alosztály parancsnokának írásban jelentette, hogy Kazár János* csapi lakos, Máv. mozdonyfűtő az őrsön a következő panaszt tette: mint volt cseh mozdonyfűtőt a Máv. szolgálatra átvette és a csapi fűtőház főnökségéhez osztotta be. Fűtői minőségében az egyik személyvonat mozdonyán Gál István — Budapestről ideiglenesen Csapon kiküldetésben levő — mozdonyvezető mellé osztották be. Gállal már több utat megtett mozdonyon. Egyik ily utazásuk alkalmával említette Gálnak, hogy ő is mozdonyvezető szeretne lenni, de úgy tudja, hogy ehhez a polgári iskola elvégzése szükséges, ez pedig nincsen meg neki, ahhoz pedig már idős ember, hogy el tudná végezni. Gál azt felelte erre, hogy a polgári iskolai bizonyítvány beszerzése ne okozzon neki gondot, mert azt ő a felesége révén el tudja intézni, csupán 300 pengő szükséges. Mivel a mozdonyvezetői állás elnyeréséről és magasabb fizetéséről volt szó, így a 300 pengőt oda adta Gálnak. Kb. 3 hét múlva megkapta a polgári iskola elvégzéséről szóló bizonyítványt, szabályszerűen kitöltve, iskolai pecséttel lebélyegezve. Előzőleg a bizonyítvány kiállításához be kellett szereznie a keresztlevelét is.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Az ekként beszerzett polgári iskolai bizonyítvánnyal jelentkezett a csapi Máv. fűtőház főnökségnél azzal, hogy szeretné letenni a Máv. mozdonyvezetői vizsgát. A fűtőház főnöke elkérte tőle az iskolai bizonyítványt, alaposan átvizsgálta és közölte vele, hogy a bizonyítvány hamis, ezzel nem lehet mozdonyvezető. Ezekután az őrsön a feljelentést megtette és a hamis bizonyítványt átadta.

A csapi őrs jelentette még a nyomozó alosztályparancsnokságnak, hogy Gál István Máv. mozdonyvezető ismeretlen helyen tartózkodik. A hamis polgári iskolai bizonyítvány megállapíthatólag valamelyik Budapest környéki községből került ki.

Eddig szólt a csapi őrs jelentése.

A nyomozó alosztályparancsnok úr a hamisítók felkutatására két polgáriruhás nyomozóval engem vezényelt ki.

Rendelkezésünkre állott az őrs jelentése és a hamis polgári iskolai bizonyítvány, mely a „Péceli m. kir. állami polgári fiú- és leányiskola igazgatósága“ körbélyegzőjének lenyomatával volt ellátva. Nagyítólenecsen megvizsgálva megállapítható volt, hogy a bélyegző igen ügyesen, szabad kézzel, tintairónnal rajzolva, az eredeti bélyegző lenyomatát utánozva készült.

Feltevésünk az volt, hogy az őrizetbe vett hamis iskolai bizonyítványból több példány is van ismeretlen egyének kezeiben, akik minden valószínűség szerint fel is használták a hamisítványokat céljaiknak megfelelően.

Első utunk a csapi őrs bevonásával Kazár János mozdonyfűtőhöz vezetett, akinek alapos és részletes kikérdezéséből megtudtuk, hogy a 300 pengőért kapott hamis polgári iskolai bizonyítványt Gál István mozdonyvezető felesége Rákoscscaba községben szerezte névleg ismeretlen egyéntől, aki magát polgári iskolai igazgatónak mondja. Az illetőről személyleírást nem tudott adni. Kazár János elmondta még, hogy „hallomás szerint“ hasonló hamis polgári iskolai bizonyítvánnyal sok kinevezett Máv. mozdonyvezető és motorvezető szolgál a Budapest-Keleti, Budapest-Nyugati, Budapest-Ferencvárosi és Budapest-Északi főműhelyhez tartozó vagy tartozott Máv. mozdonyvezetők és Máv. motorvezetők között.

Az eddig szerzett adatokból úgy láttam, hogy a hamisítás fészke Budapesten, illetve ennek közvetlen környékén van. Ezért jelentkeztünk a budapesti 1. nyomozó alosztályparancsnokságnál és kértük az alosztály közreműködését. Tudnunk kellett azt is, hogy nem futott-e be hasonló jelentés valamelyik Budapest környéki őrsről. Hamarosan megtudtuk, hogy nem.

A budapesti nyomozó alosztályparancsnokság nyomozójával a további felderítés megszervezésére és adagyűjtésre a rákoscsabai őrsre mentünk. Itt az őrsparancsnok annak a gyanujának adott kifejezést, hogy alighanem jó helyen tapogattunk, mert Rákoscscabán lakik egy Kraus János nevezetű egyén, aki tanult ember, de az állandó korcsmázás már teljesen tönkre tette. Az utóbbi időben bizalmasan hallotta is, hogy hamis bizonyítványok kiállításával foglalkozik, azonban erre adatokat — dacára az állandó puhatolásainak — beszerezni még nem tudott.

Adataink még nekünk sem voltak, hogy Kraussal szemben felléphettünk volna. Mindenekelőtt Gál István mozdonyvezető feleségét kellett tehát kézrekeríteni. Hamar megállapítottuk, hogy az asszony Pestszenterzsébeten lakik s ott őrizetbe is vettük. Amint a hamis

Hegedüs János alhadnagynak 35 évi hű szolgálatért a **Diszérmet** adományozták.

iskolai bizonyítványt megmutattuk neki, sírva beismerte, hogy három hasonló hamis polgári iskolai bizonyítványt szerzett be, darabonként 300 pengőért, Rákoscscabán, egy névleg ismeretlen, állítólagos iskolai igazgatótól. Neki — mint közvetítőnek — darabonként 100—100 pengő jutott, illetve ennyit tartott meg magának. A férje jelenleg Erdélyben ismeretlen fűtőháznál van kiküldetésben.

Kikérdezése során elmondta azt is, hogy a férje és még több mozdonyvezető hasonló hamis polgári iskolai bizonyítvány útján nyerték el a mozdonyvezetői állást. Gál Istvánnét Rákoscscabára kísértük.

A Gálné és a rákoscsabai őrsparancsnok által Kraus Jánosról adott személyleírás teljesen egyezett, így most már elérkezettnek láttam az időt arra, hogy Kraussal szóba álljak. Amint Kraus megjelent a kikérdezésre szánt helyiségben, az ügydarabjaim közül elővettem a hamis bizonyítványt, eleje tettem és megkérdeztem, hogy ráismer-e keze munkájára? Kraust láthatólag megdöbbenette ez a nem várt fogadtatás, elfehéredett, majd reám nézett és „igen“-nel válaszolt. Erre — a papírjaimat forgatva — megkérdeztem, meg tudná-e mondani, hogy hány hamis bizonyítványt készített. Azt mondta, hogy körülbelül tizet. Bizonyára azt hitte, hogy több hamis bizonyítvány is van nálam, azokat keresgélem az irataim között, a tagadást tehát teljesen céltalannak láthatta.

Kikérdezése során a következőket adta elő:

Kereskedelmi érettségét tett. Emlékezete szerint 1936. vagy 1937. évben kezdett bizonyítványokat hamisítani a hozzája forduló, Rákoscscaba környékén lakó egyéneknek, különösen a MÁV alkalmazásában levőknek polgári iskolai bizonyítványokat. A szükséges űrlapokat Budapesten szerezte meg, a Műgyetemmel szemben levő kis kocsmában, ahol a budapesti fővárosi iskolaszolgák össze szoktak jönni. Ott megismerkedett egy névleg ismeretlen iskolaszolgálóval, akit megkért, hogy szerezzen részére 10 polgári iskolai bizonyítvány-űrlapot, magántanulók számára. Az ily úton megszerzett 10 űrlapért 10 pengőt adott. Ezt a 10 űrlapot Budapesten, egyik kocsmában, a MÁV alkalmazásában álló kilenc egyén részére — Gál Istvánné közvetítésével valótlannal adatokkal kitöltötte és tintaceruzával a péceli, valamint a kispesti polgári fiú iskola pecsétjét reárajzolta. Ezekért darabonként 200—200 pengőt kapott.

Kraus János, valamint Gál Istvánné kikérdezése közben az a meggyőződés alakult ki bennem, hogy Kraus nemcsak a beismert 10 hamis polgári iskolai bi-

zonyítványt készíthette, hanem sokkal többet. Megtudtam ugyanis, hogy 1938-ban munkakönyvet is hamisított, amiről természetesen hallgatott. Már ebből is következtettem, hogy a hamisított iskolai bizonyítványok száma is nagyobb. Amikor effelől kezdtem érdeklődni nála, kijelentette, hogy erre már nem emlékszik, de lehet, hogy tíznél több bizonyítványt hamisított.

Kraus és Gálné kikérdezését egyelőre abbahagytam s a hamis bizonyítványos mozdonyvezetők felkutatása iránt intézkedtem. A rendelkezésre álló nyomozókat és az őrs járőreit elosztottam a Budapest-Keleti, Budapest-Nyugati, Budapest-Ferencvárosi és a Budapest-Északi főműhely fűtőház főnökségeihez, hogy 1937. évre visszamenőleg az előjegyzésekből állapítsák meg: 1. kik azok a személyek, akik 1937. évtől a nyomozás megindításáig mozdonyvezetői, vagy motorvezetői vizsgát tettek és azok hol vannak jelenleg. 2. Ezek a mozdonyvezetők hol és melyik polgári iskolában szereztek meg a bizonyítványt.

Egy járőr Gál István mozdonyvezető felkutatása végett a felszabadult Erdélybe ment, hogy nevezettet őrizetbe vegye és a nyomozás helyszínére, Rákoscsabára kísérje.

A Budapest-Ferencvárosi fűtőház főnökségnél — a mellénk adott tisztviselő segítségével — fél napi munka után 4 egyén gyanús adatait állapítottuk meg az iratokból. E munkánk közben az irodába lépett Haszár Péter, aki mint fűtő ugyancsak a mozdonyvezetői vizsgára készült és a szükséges iratokat hozta magával bemutatni. A mellénk rendelt tisztviselő a közelemből hajlva közölte, hogy Haszár is mozdonyvezető akar lenni, mire én megkértem a tisztviselőt, hogy megtekintésre vegye el tőle az iratokat és adja nekem. Rövidesen a kezemből egy iskolai értesítő könyvecske, mely a polgári iskola 4 osztályának elvégzését tanúsította. Alaposan átvizsgálva nyomban megállapítható volt, hogy az első polgári rendes úton van elvégezve, míg ellenben a másik három osztály nem, mert az iskola bélyegzőjének lenyomata tintaironnal készített ügyes utánzat. Az írás pedig igen hasonlított a már őrizetünkben volt hamis bizonyítványéhoz. Nyomban kikérdezés alá vontam Haszár Pétert, akinek az arcát kiverő verejték elárulta, hogy nem igaz úton jutott az értesítő könyvecskéhez. Nem is tagadott. Előadta, hogy még 1936-ban magánúton megkezdte a négy polgári iskola elvégzését. Az első osztályt Kalocsán sikeresen el is végezte, de a nehéz és fáradságos szolgálat a további tanulást igen megnehezítette. Egy ízben elbeszélte ezt Mandics Pál mozdonyvezetőnek, aki azt mondta, hogy kár magát ennyire törni a tanulással. 1938. év telén megjelent lakásán Mandics és közölte vele, hogyha akarja, megszerezheti részére a polgári iskola hiányzó három osztályának elvégzését tanúsító iskolai bizonyítványt. Ebben megegyezett Mandiccsal és átadta a Kalocsán szerzett értesítő könyvecskét. Kb. 4 hét múlva megkapta Mandicstól az értesítő könyvecskét, mely tanúsította, hogy mind a négy polgárit elvégezte. A hamis bizonyítványért 200 pengőt fizetett. Elmondta még Haszár, hogy három embert ismer még, akik hasonló módon szereztek maguknak polgári iskolai bizonyítványt.

Kraus Jánost ismét kikérdeztem, aki az újabb bizonyíték láttára a már eddigieken kívül beismerte, hogy 1938. és 1939-ben még körülbelül 40—50 személy részére hamisított polgári iskolai bizonyítványt. Ezek közül nyolcat névleg ismer, a többit nem ismeri. Nagybárá MÁV mozdonyfűtők voltak az illetők, akik mozdony-

vezetők akartak lenni. A bizonyítvány-ürlapokat Budapesten, a műegyetemi nyomdában szerezte be hamisított megrendelőlapra és részben Rákoscsabán, részben Budapesten töltötte ki különböző kocsmákban. Darabjéért 200—500 pengőt fizettek a rendelők. Ezekkel sohasem érintkezett személyesen, hanem csakis a két közvetítő Gál Istvánné és Mandics Pál útján.

A nyomozás során a hamis bizonyítvánnyal ellátott egyéneket mind megtaláltuk és a pestvidéki kir. ügyészségnek Kraussal és felhajtóival együtt feljelentettük. Méltó büntetésben részesültek.

*

Itt a nyomozás különleges tanulságot nem nyújt. Feljelentés alapján indult meg, azután pedig folyt tervszerűen tovább, lépséről-lépésre haladva, egészen a végső felgöngyölítésig. Közben meggyőződhattünk itt is arról a lélektani hatásról, melyet a bűnjel látása a gyanúsítottakra gyakorol.

Érdekes és tanulságos azonban látnunk azt, hogy miképpen születnek meg a hamis okiratok egy-egy elzüllött ember környezetében, hogyan szerzik meg az ürlapokat, hogyan kapcsolódnak be és működnek a felhajtók és hogyan furakodnak be az állam egyik legkiválóbb intézményébe is. Ez már tanulság, mert bizonyára megtalálják ennek bizalmát más helyeken is. Csak a kellő óvatossággal, sőt bizalmatlansággal kell fogadni minden igazolványt, okmányt és alaposan szemügyre venni ezeket. S ha a kezünkbe akad egy hamis okmány, ne elégedjünk meg ezzel, induljunk csak el a cél felé, mert csak ennek felfedése jelenti az eredményt. (Szerk.)

Menyhárt István tiszthelyettes (Kassa).

HALOTTAINK

Fáitli Kálmán pécsi IV. kerületbeli csendőr, 1942. I. 26-án Budapesten meghalt. Budapesten temették el. 1940. IV. 1. óta szolgált a testületben. Kintüntetései: Erdélyi Emlékérem.

Fehér István I. kolozsvári IX. kerületbeli csendőr, 1942. I. 17-én Kolozsváron meghalt. Kolozsváron temették el. 1939. VI. 1. óta szolgált a testületben. Kintüntetései: Erdélyi Emlékérem.

Király Kálmán kozsvári IX. kerületbeli próbacsendőr, 1942. I. 14-én Nagyváradon meghalt. Nagyváradon temették el. 1941. I. 10. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Délvidéki Emlékérem.

Kovács Sándor II. szombathelyi III. kerületbeli próbacsendőr, Nagyváradon meghalt. Nagyváradon temették el. 1940. XI. 15. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Felvidéki és Erdélyi Emlékérem.

vitéz Oláh András miskolci VII. kerületbeli próbacsendőr, 1942. I. 25-én Szegeden meghalt. Szegeden temették el. 1940. XII. 1. óta szolgált a testületben. Kitüntetései: Felvidéki és Erdélyi Emlékérem.

Nyugállományi bajtársaink közül meghaltak:

Ágoston János tiszthelyettes (VII. ker.) 1908—1935-ig szolgált,

Asbóth József tiszthelyettes (IV. ker.) 1899—1909-ig szolgált,

Erdélyi József tiszthelyettes (IV. ker.) 1910—1933-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléüket!

Szervezeti és szolgálati utasítás (Szut.) 2 P 20 fillér.
Csendőrségi Zsebkönyv 1942. évről. 2.50 P.

Próbacsendőrök tankönyve 4 P.

Csendőrségi Lapok könyvtára 8. kötete (Illetmények és gazdaságkezelés) 3 P, 11. kötete 3 P.

Csendőrségi naptár 1942. évre 70 fillér.

Csendőrség elhelyezési térképe 30 fillér.

Kaphatók — kizárólag — a szerkesztőségben a pénz egyidejű beküldése mellett. Csekkszám: 25.342.

HIREK

Kitüntetések adományozása. A *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteik elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet** adományozni méltóztatott: vitéz *Torzsay Lénárd*, vitéz *Zirczy József*, *Pinczés Zoltán*, vitéz *Szentpétery János* ezredeseknek, *Szerencsy Árpád*, dr. *Dobolyi Lajos*, vitéz nemes csikszentmihályi *Balla József* alezredeseknek, *Bérczy Gyula*, *Vukovary Kálmán* g. alezredeseknek, *Csepi Béla*, vitéz *Kudar Lajos*, *Bogsányi József*, *Fekete Pál* őrnagyoknak, *Tóth Károly*, vitéz *Tótfalussy Lajos*, nemes alsócsernátoni *Cseh Lajos* g. őrnagyoknak, *Dudás László*, nemes kisdobai *Décse Károly* g. századosoknak, *Goreczky Gyula*, *Herold Ádám*, *Verbó János*, vitéz *Dénes Elemér*, nemes neczpáli *Justh András* ny. áll. ezredeseknek, *Rosdy Gyozó*, dr. *Szücs István* ny. áll. alezredeseknek, *Baky László*, *Csürös Gyula*, dr. *Torkos Béla* ny. áll. őrnagyoknak.

Dícséreték. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dícsérő elismerésben részesítette: *Zalántay János* alezredest, dr. *Endrődy Barnabás*, *Nagy István II.*, *Cserfay Ferenc* őrnagyokat, *Csányi Károly* g. alezredest, *Tóth Károly*, vitéz *Dobó Sándor* g. őrnagyokat, dr. *Vissy Károly* orvos-őrnagyot, továbbá az I. kerületben: *Várnagy Sándor*, *Korpos Ignác* alhadnagyokat, *Horváth Béla* őrmestert, a II. kerületben: *Almási Sándor* alhadnagyot, a VI. kerületben: *Perényi Zsigmond*, *Kiss Miklós* alhadnagyokat, *Orosz István*, *Veress Antal* tiszthelyetteseket, *Vértes József* sv. alhadnagyot, *Tóth János* sv. tiszthelyettest, a VIII. kerületben: *Kozma Mihály*, *Papp László* alhadnagyokat, *Kárpáti Menyhért*, *Juhász Nagy János* sv. tiszthelyetteseket, a IX. kerületben: vitéz *Dede Márton*, *Juhász András* tiszthelyetteseket, *Dózsa János* sv. tiszthelyettest, a X. kerületben: *Sallós Ferenc* tiszthelyettest, *Tóth Ferenc* őrmestert, a központi *nyomozóparancsnokság állományában*: *Varga György*, *Mikolai Lajos*, *Fenyővári Károly*, vitéz *Etédi Farkas István* alhadnagyokat, *Flórián Gyula*, *Szendi Imre*, *Ty. Szabó Miklós* tiszthelyetteseket, a *nagyváradi csendőr iskolaparancsnokság állományában*: vitéz *Diósi Ferenc* alhadnagyot, a m. kir. *Belügyminisztérium VI—b. osztály állományában*: *Gyórfi Áron* sv. alhadnagyot, *Csomor István* és *Fábián Jenő* tiszthelyetteseket.

A m. kir. csendőrség felügyelője okirati dícsérő elismerésben részesítette *Murányi László* g. századost, továbbá az V. kerületben: *Malomszegi Ferenc* alhadnagyot, *Mónus János*, *Horváth István III.*, *Vágó József* tiszthelyetteseket, a VI. kerületben: *Prókai János*, *Kun Jenő*, *Saliga István* alhadnagyokat, *Orosz László*, *Enyedi László* tiszthelyetteseket, *Sasfalvi Károly* törzsőrmestert, a VII. kerületben: *Győri István* alhadnagyot, *Parti Dániel*, *Pápai József*, *Kovács Imre III.*, *Tomori Béla*, *Mórai Károly* tiszthelyetteseket, *Boros Ferenc* sv. tiszthelyettest, *Csomós József* törzsőrmestert, *Endrádi János* őrmestert.

Kerületi parancsnoki okirati dícséretet kaptak. A IV. kerületben: *Tarnóczi János*, *Nagy Sándor I.*, *Szigeti Antal*, *Gulyás János*, *Papp István I.*, *Tóth Sándor I.*, *Palánki Lajos* tiszthelyettesek, *Kiss József* X. fvsz. tiszthelyettes, *Zab*

István, Békefi Ferenc, Tóth István XI. törzsrőmesterek, Gyórfi János, Mogyorósi Gyula, Csanádi István őrmesterek, az *V. kerületben*: Berkó János alhadnagy, Nemesszeghy Pál, Mátrai József, Sziklai Ferenc tiszthelyettesek, Hamar László, Fodor János II., Nyitrai László törzsrőmesterek, Juhász István I., Dóczi Gyula, Szabó István I., Dénes János I. őrmesterek, Csapó Imre, Tátrai Ferenc csendőrök, a *VI. kerületben*: Szalkai Imre, Lendvai Pál alhadnagyok, Békés Gyula, Hegedüs István I., Laczkó József, Kupi Imre, Ács József tiszthelyettesek, Nemesfalvi Antal, Budai András szv. tiszthelyettesek, Bujáki Antal fvsz. tiszthelyettes, Csenki Pál, Kóbor János, Timár Gergely, Nagy Sándor I. törzsrőmesterek, Fábíán István, Tóth Ferenc I. őrmesterek, a *VII. kerületben*: Gulyás Sándor, Révész Rezső, Kerekes János I., Orbán József II., Bodó Kálmán tiszthelyettesek, Szabados Sándor I. szv. tiszthelyettes, Varga Márton I., Nagy József II., Galambos István, Iker József, Nagy Károly III., Nagy Arpád, Titkos József, Vinnai Gábor, Kalocsai István, Ferenci István, Bándi Károly, Máté Mihály, Uti József, Kürti Dezső, Dávid Sándor törzsrőmesterek, Tózsér András, Gólya József, Sándor Mihály I., Varga Lajos II. őrmesterek.

Központi nyomozóparancsnoki okirati dícséretet kaptak. A *VI. kerületben*: Hadnagy István törzsrőmester, a *VII. kerületben*: Sóti János tiszthelyettes.

Kerületi parancsnoki nyilvános dícséretet kaptak. A *IV. kerületben*: Szegedi Sándor, Sándor István törzsrőmesterek, Molnár István V., Farkas Imre, vitéz Somkői Jakab, Halász József, Kovács József V., Molnár Ernő, Kálmán József őrmesterek, Hunyadi István II., Tapodi László, Cser Károly, Simon János III., Farkas János I., Varga Mátyás, Ujvári Lajos, Bősze István, Csáfordi Győző, Lengyel József, Szakály József, Balogh Sándor I., Kiss János I., Vörös Gyula, Bánfai Gyula, Tóth Imre V., Kovács János csendőrök, az *V. kerületben*: D. Kovács Benjamin, Kincses Mihály, Jánosi Ferenc törzsrőmesterek, Szabó Mihály I., Lombos Ferenc, Papp Tamás, Lengyel Imre, Barancsi István, Kiss József IV., Mucsi András, Majoros András, Veszprémi Imre őrmesterek, Tóth László II., Mocsári Demeter, Balogh Béla, Bérces Pál, Buzás József, Hódos Lajos, Lovászi Imre, Balázs István, Kispál Vilmos, Huszár György, Oláh Ferenc, Kele Lajos, Vasvári Lajos, Rabi János csendőrök, a *VI. kerületben*: Ungi Zsigmond tiszthelyettes, Petes István, Horváth Károly II. törzsrőmesterek, Szőke Illés, Benei Sándor, Óze László, Németh Sándor I. őrmesterek, Pekár Imre csendőr, a *VII. kerületben*: Baráti János tiszthelyettes, Madarász Kálmán, Mártha Béla, László Árpád, Keszthelyi Domokos, Szoboszlai Mihály törzsrőmesterek, Szamos Lajos, Palotás Pál, Pálmai Dezső, Fabók Ferenc, Juhász József I., Székely Ferenc I., Nagy János IV., Sáfrány József, Répási Ferenc, R. Papp Károly, Szalai István, Tóth Lajos III., Komondi László, Mohácsi Mihály, Csapó Jenő, Tamás Ferenc, Hósi József, Bérés János, Pataki Pál, Lukács Bertalan, Mohácsi János, Karcagi Bernát, Horváth Imre, Váradi György, Vig Balázs, Árvai István, Erdész József, Könyves István, Ujj István, Illési Dávid, Fodor István, Nádasi Lajos őrmesterek, Füleki József, Kaszás Jenő, Tószeei Barnabás, Nagy Béla, Rác Elemér, Kocsis József, Szabó Gábor, Keszthelyi Mátyás, Csörgő István, Veres Lukács, Perge József, Czibak László, Fügedi István csendőrök, a *IX. kerületben*: Szabó Péter, András Sándor, Halmos János, Szamosfalvi András törzsrőmesterek, Boda István, Szalai István, Kövesdi Illés, Haris Lajos, Kiss Farkas József, Juhász Albert őrmesterek, Kálmán Gyula, Csomós János, Kiss Ferenc I., Hógye Mihály csendőrök.

Központi nyomozóparancsnoki nyilvános okirati dícséretet kaptak. A *VI. kerületben*: Fábíán István, Bánföldi György, Varga István, vitéz Nagy Imre őrmesterek, a *VII. kerületben*: Tormási Imre, Dombovári Imre őrmesterek.

Áthelyezések, kinevezések, felmentések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: *Apor József* őrnagyot Ipolyságról Miskolcra, dr. *Képiró Sándor* főhadnagyot Orosházáról Makóra, vitéz *Borógy János* századost Marosvásárhelyről Ujvidékre, dr. *Rakovszky Antal* főhadnagyot Szegedről Ujvidékre, dr. *Zöldi Márton* hadnagyot Szekszárdról Marosvásárhelyre, *Bacsonyi Ottó* hadnagyot Székesfehérvárról Szekszárdra, dr. *Tegecs Ernő* századost Pécsről Budapestre; kinevezte: *Jakabos István* századost a makói gyalog tanalosztály pa-

rancsnokául, *Maklári-Klekner Péter* főhadnagyot a makói szárny parancsnokául, nemes kovási *Bretán Sándor* főhadnagyot az ipolysági szárny ideiglenes parancsnokául; **beosztotta**: *Pintér László* főhadnagyot a marosvásárhelyi nyomozó alosztályhoz, *Kormos Kálmán* g. századost a m. kir. belügyminiszteri számvevőség V. osztályába; **felmentette**: nemes *Deseő Sándor* alezredest, vitéz *Thassy-Plávészky Ferenc* és *Gencsy Géza* őrnagyokat jelenlegi szolgálati állásuk alól.

1941. év legszebb lovas sporteredménye. Vitéz *Bíró József* őrnagy az 1941-ik év folyamán különösen szép eredményeket ért el a lovasversenyeken. *Kont* nevű lova csak első díjakat nyert és pedig: *Budapesten* nehéz díjlovaglásban 3 első, díjlovaglási bajnokságban 2 első; *Kaposváron* Szent-György és nehéz díjlovaglásban 1—1 első; *Siófokon* nehéz díjlovaglásban és díjlovaglási bajnokságban 1—1 első; *Kolozsváron* Szent-György díjban és díjlovaglási bajnokságban 1—1 első; *Kalocsán* díjlovaglási bajnokságban 1 első, összesen 12 első díjat. Kiskont nevű lován egyszer indult *Budapesten* középosztályú díjlovaglásban és első díjat nyert. *Csárdás* nevű lova *Budapesten* a nehéz díjlovaglásban 1 második és 1 harmadik díjat nyert. Vitéz *Bró* őrnagy most már második éve az ország díjlovagló bajnoka. Örömmel gratulálunk!

Csendőrök tűzharca kommunistákkal. Február 2-án Ujvidéken a Dugonics-utca 17. számú házban Zlicsics György tartományi vezető, Volf Anci és két ismeretlen nevű kommunista nő tartózkodott. Elfogásukra az ujvidéki nyomozócsoport nyomozói ott megjelentek, a házat körülfojták és megadásra szólították fel Zlicsicset és társait. A kommunisták az ablakon keresztül és a ház padlásáról kézigránátokat dobtak és pisztolyból tüzeltek. A nyomozók füstgyertya, pisztoly, géppisztoly és kézigránát fegyvereket használtak. A nyomozókat támogatták a segítségül hívott egyenruhás csendőrök és a 16. határvadász századtól egy géppuskás raj. A tűzharc következtében a lakásban volt három nő meghalt, Zlicsics György súlyosan megsebesült. A csendőrök közül Kelemen István őrmester sérült meg könnyebben a lakásból kidobott kézigránátok szilánkjaitól.

A felsőszücsi és a létкаи őrs legénysége 22 pár érmeleget küldött hozzánk, harctéri bajtársaink részére, amelyet a Vöröskereszt Egyesülethez továbbítottunk. Megkértek bennünket, hogy közöljük ezekkel az őrsökkel az Egyesület hazafias üdvözlését és köszönetét a legénység hazafias tettéért. Amikor ennek örömmel teszünk eleget, hozzáfűzzük a mi meleg bajtársi kézzszorításunkat.

Nyomozó tanfolyam felállítása. 1942 február hó 20-án a budapesti nyomozó iskolaparancsnokságnál, egyesített járőrvezető-nyomozó kiképzés céljából, öthónapos tanfolyan vette kezdetét. A tanfolyam létszáma 40 fő.

Járőrvezető iskola. 1942 február 16-án a pestszenterzsébeti gyalog tanalosztálynál 42 fővel 4 hónapos járőrvezető iskola kezdődött.

Süttő Pál őrmeister, a pestszenterzsébeti gy. tanalosztálynál a járőrvezetői tanfolyamot elsőnek végezte.

Kovács József prb. csendőr, a szekszárdi gy. tanalosztálynál a járőrtárs iskolát elsőnek végezte.

Ivády Páldeák Agoston próbacsendőr a jt. iskolát elsőnek végezte.
Szőke Mihály próbacsendőr a jt. iskolát elsőnek végezte.

Adomány az emlékalap javára. A hatvani szárnyparancsnokság 8 pengőt küldött a szerkesztőséghez a m. kir. csendőrség emlékalapja javára. Az összeget a Hatvanban lakó nyugállományú bajtársak adták, akik a csendőrnapi ünnepségen megjelentek, de a bajtársi ebéden nem vehettek részt. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

Fegyverhasználat. A romolyi őrs állományába tartozó *Isza András* és *Dávid Bertalan* próbacsendőrökből állott járőr február 15-én Iván Gábor katonaszökevény ellen eredménytelen lőfegyvert használt, mert Iván lőfegyverrel volt ellátva, szökést kísérelt meg és a járőr felszólítására sem állt meg. A járőr Ivánt elfogta.

Honvédségi Közlöny. 7. szám. Szabályrendeletek. A m. kir. honvédelmi miniszter úr 1942 január 31-én kelt 532.584/2. r.—1941. sz. rendeletével csapat és táborig csendőrlévényt rendszeresített. A csapat és táborig csendőrlévényvel való ellátást és annak viselését a Táborig Rendészeti Szolgálat című utasítás szabályozza. A jelvényt mindig a legfelső ruhadarabon a bal mellen, a zubbonyzseb közepvonalán, illetve a köpenyen az ennek megfelelő helyen kell viselni.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 6. szám. Szolgálati könyvek számbavétele. Örskönyvtárak rendezése. Textil-hulladék forgalmának ellenőrzése a csendőrség által. **7. szám.** Diófa szállításának korlátozása. Lakás és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó egyes kérdések szabályozása „Közellátással kapcsolatos jogszabályok gyűjteményé”-nek kiadása. Türelmi elleni felvilágosító védekezés. Katonai díjszabás helyesbítése. Tömegbeli járandóságok újabb megállapítása. Tomori őrs áthelyezése Homrogradra. Közlekedési segély újabb szabályozása.

Csendőrlégénység jutalmazása. A közbiztonsági szolgálat önálló ellátása és vezetése, a légénység kiképzése, továbbá a szolgálati lovak jó erőállapotban tartása és a gépkocsivezetés terén elért, átlagon felüli teljesítményekért a Belügyminiszter Úrtól a következők részesültek pénzzutalomban:

A budapesti csendőrkörület állományában:

Mikolai Lajos alhadnagy	Vértés György alhadnagy
Fenyővári Károly alhdgy	Varga György alhadnagy
Rózsa István I. alhadnagy	Duka Dénes alhadnagy
Honi János alhadnagy	Konczai István thtts
Varga Kálmán alhadnagy	Magyar István thtts
Barna Imre alhadnagy	Zöld István thtts
Péter János alhadnagy	Farkas József I. thtts
Bórai János alhadnagy	Bucsi Gábor thtts
Várnagy Sándor alhadnagy	Révész Dénes thtts
Harmati Ádám alhadnagy	Patkós Imre thtts

Deák Albert thtts
Csató István thtts
Závodi Gyula thtts
Baán Lajos alhadnagy
Nagy János thtts
Bujdosó B. József thtts
Kishalmi István thtts
Hajdu István thtts
Csapó Sándor t. őrm.
Pálffy István thtts
Berze István őrmester
Endre László thtts
Szeles Ferenc thtts
Magossányi Gergely thtts
Kovács András thtts
Szilágyi Sándor thtts
Kálmán József thtts
Kerekes Pál thtts
Egerszegi Zsigmond thtts
Mészleányi Lajos alhadnagy
Mészáros György thtts
Imrei József thtts

Körhegyi Ferenc thtts
Farkas Sándor I. thtts
Kelemen László törzsőrm.
Miklósszegi Ferenc őrm.
Pusztai István csendőr
Németh Pál thtts
Bihari Lajos thtts
Horváth István III. thtts
Zólyom János thtts
Sebők András thtts
Csattos Kálmán őrmester
Kökényesi Mátyás csendőr
Sipos Miklós őrmester
Bodor Gergely csendőr
Várnagy János thtts
Kunsági Mihály csendőr
vitész Karácsonyi János cső
vitész Oltvölgyi József cső
Béki József csendőr
Balázs Imre csendőr
Nagy Pál II. őrmester
Lakatos Dániel thtts

A székesfehérvári csendőrkörület állományában:

Farkas László alhadnagy
Pallag Károly alhadnagy
Bédek Mihály alhadnagy
Lukács János alhadnagy
Almási Sándor alhadnagy
Hadnagy Ádám alhadnagy
Nyitrai József alhadnagy
Szabó Mihály alhadnagy
Dinga János alhadnagy
Novák-Kovács Imre thtts
Tóth Dénes thtts
Kovács István thtts
Madarász Ferenc thtts
Gesztési Ferenc thtts
Palotai János thtts
Halász Bernát thtts
Sándor Dezső thtts
Berkes János thtts
Várnagy János I. thtts
Dobó Vince thtts
Hargita József thtts
Szürös József thtts
Sütő János I. thtts
Nagy Károly III. thtts
Salamon János thtts

Peresztegi Antal thtts
Szőke Sándor thtts
Horvát József III. thtts
Kajdi István thtts
Halmos József I. thtts
Harmat Ferenc thtts
Fábián József I. thtts
Tölgyes Ferenc thtts
Halmos József thtts
Szigeti József thtts
Barcza Sándor thtts
Nemes Sály Imre thtts
Bodor Mihály thtts
Biharszegi György thtts
Elekes János thtts
Pál Pál thtts
Simon Gábor thtts
Szaiai Márton thtts
Adorján Illés thtts
Horváth István IV. thtts
Mészáros László I. thtts
Várhalmos György thtts
Harmath Zsigmond őrm.
Rákóczi József őrmester
Csákvári István őrmester

A szombathelyi csendőrkörület állományában:

Varga Pál alhadnagy
vitész Váci János alhdgy
Orbán György alhadnagy
Tóth László II. alhadnagy
vt. Varga József X. alhdgy
Nagy Ferenc V. alhadnagy
Váradai Zsigmond alhdgy
Tóth István I. alhadnagy
Bató Elemér thtts
Szabó Lajos I. thtts
Bebesi László thtts
Takács Sándor III. thtts
Németh József VII. thtts
Polgár Kálmán thtts
Magyar Mihály thtts
Németh József XI. thtts
Buzás Kálmán thtts
Berke Károly thtts
Csöndör József thtts
Fekete István thtts
Kovács Lajos V. thtts
Takács János IV. thtts
Bagoly Zsigmond thtts
Kiss Imre I. thtts
Csóka István III. thtts

Dóczi István thtts
Sárvári János thtts
Horváth Ferenc III. thtts
Ódor Lajos thtts
Fonnyadt János thtts
Magasházi Pál thtts
Imrey József thtts
Harasztos Ferenc thtts
Horváth László I. thtts
Jurányi Antal thtts
Kondor János thtts
v. Samu Ferenc törzsőrm.
Borbás Pál törzsőrmester
Kántor István II. törzsőrm.
Burdján Lajos törzsőrmester
Pető János törzsőrmester
Molnár István I. őrmester
Berta Kálmán őrmester
Varga József II. őrmester
Kovács Antal őrmester
Fülöp Gyula őrmester
Samu Vince őrmester
Gulyás Mihály thtts
Rábai Gábor thtts
Borbély Antal őrmester

A pécsi csendőrkörület állományában:

Pozsonyi József I. alhdgy
Mészáros József I. alhdgy
Pobori Lőrinc alhadnagy
Puskás Lajos alhadnagy

Bercsényi Vince alhadnagy
Gallai József alhadnagy
Domonkos Gyula alhdgy
Orbán Lajos II. alhdgy

Péter Jenő alhadnagy
Polgár György alhadnagy
Halász Antal alhadnagy
Pesti István I. alhadnagy
Tóth István II. thtts
Nagy Gyula I. alhadnagy
Németh János IV. thtts
Nagy Lajos VI. thtts
Temesvári István thtts
Rédecsi Sándor thtts
Palánki Lajos thtts
Szilágyi Ferenc thtts
Rózsafi Imre thtts
Bárdos József thtts
Takács Sándor I. thtts
Nagy Sándor VIII. thtts
Tóth Sándor I. thtts
Szerényi Béla thtts
Szentirmai János thtts
Kovács Péter thtts
Tarnóczi János thtts

Fehér Károly thtts
Bérces Lajos I. thtts
Varga József IV. thtts
Kozma István thtts
Harsányi Ferenc thtts
Széplaki Károly thtts
Molnár Ferenc thtts
Balogh Péter thtts
Császár Mihály thtts
Illés József I. thtts
Kerekes Antal thtts
Szanda Pál thtts
Pataki István II. thtts
Fehér József II. thtts
Horgos György thtts
Papp József V. thtts
Cserti János thtts
Agoston József II. thtts
Toldi József thtts
Cszimadia József törzsőrm.
Végh József I. őrmester

A debreceni csendőrkerület állományában:

Kulcsár Imre alhadnagy
Kiss István I. alhadnagy
vitész Erdélyi István alhdgy
Kiss Miklós alhadnagy
Husi Lajos alhadnagy
Sipos Lajos alhadnagy
Szilágyi László alhadnagy
Magyar István alhadnagy
Szöllösi Mihály alhadnagy
Honti József thtts
Nánási Károly thtts
Nánási János thtts
Rádi Pál thtts
Gerzsenyi György thtts
Hegymegi Balázs thtts
Székely Antal thtts
Pálfi Gergely thtts
Pataki József thtts
Molnár József thtts
Görbedi András thtts
Fekete István thtts
Láczkó József thtts
Turcsányi János thtts
Hegedüs István I. thtts
Földes Ferenc thtts
Madarász Gyula thtts
Béres Illés thtts
Kálmánchelyi András thtts
Mónus Pál thtts
Börcsök János thtts
Molnár Sándor II. thtts
Rác János thtts
Végyvári Mihály thtts
Pénzes József thtts
Kiss P. Viktor thtts
Jánosfalvi Ferenc thtts
Fodor Ferenc thtts
Fűrész Mihály thtts
Zubor János alhadnagy

Högye József thtts
Bacsonyi Jenő thtts
Oláh András II. thtts
Dalmadi István alhadnagy
Szücs János thtts
Sebestyén Miklós thtts
Bányi István thtts
Orosz László thtts
Madaras Gábor thtts
Kormányos József törzsőrm.
Lendvai Pál alhadnagy
Rideg Mihály thtts
Gyórfi Sándor törzsőrm.
Sándor Lajos törzsőrmester
Vas Károly törzsőrmester
Nagy Zoltán törzsőrmester
Kemenes Károly őrmester
Nagy Pál törzsőrmester
Boszörményi István őrm.
Lévai János csendőr
Elek Sándor őrmester
Gönczi Antal törzsőrm.
Szabó Sándor I. csendőr
Pala Imre őrmester
Fekete László csendőr
Szücs Lajos őrmester
Murai Imre csendőr
Horváth Mihály őrmester
Bujdosó Antal csendőr
Szucsányi Béla őrmester
Hanzséros István őrmester
Szabó Lajos II. csendőr
Öze László őrmester
Szücs Béla őrmester
Szécsy Bálint őrmester
Benei Sándor őrmester
Nagypál Imre törzsőrm.
Kató Antal őrmester

A szegedi csendőrkerület állományában:

Néveri Sándor alhadnagy
Sallai Lázár alhadnagy
Sándorfi János alhadnagy
v. Vereckei István alhdgy
Czifra István alhadnagy
Erdei László alhadnagy
Nagy János II. alhadnagy
Faragó Sándor alhadnagy
Kiss Kálmán alhadnagy
Pap Lajos alhadnagy
v. Ambró András alhdgy
Czéli János alhadnagy
Serfőző Mihály alhadnagy
Bertók Pál alhadnagy
Szabolcs Lajos alhadnagy
Szücs István alhadnagy
Kiss Gyula I. alhadnagy
Demeter Imre thtts
Szabó János thtts
Várnagy András thtts
Kovács István X. thtts
Baglyas János thtts
Cszimadia István thtts
Molnár György thtts
Takács Károly thtts
Agoston József thtts
Kiss Ferenc III. thtts
Szikes András thtts
Szendi János thtts
Gyoroki László thtts
Bujáki Ferenc thtts
Szállás András thtts
Tornya Alajos thtts
Utasi László thtts
Kiss Gábor I. thtts
Kiss Sándor thtts
Sebestyén József thtts
Szalkai Ferenc thtts
Harmat István thtts
Varga Márton törzsőrm.
Fekete József törzsőrm.
Karasz László thtts

Földesi Pál thtts
Herczeg Ferenc thtts
Kádár László thtts
vitész Tatár Balázs thtts
Tölgyes István törzsőrm.
Horváth István III. thtts
Salamon József thtts
Mátrai József thtts
Bányai József thtts
Udvari Gábor thtts
Kocsis András thtts
Dunafalvi Lajos thtts
Borsos János v. törzsőrm.
Siroki József törzsőrmester
Varró József törzsőrmester
Ókrós Vince thtts
Horváth László őrmester
Mucsi András őrmester
Faragó Ferenc őrmester
K. Kiss Antal őrmester
Hénes Imre őrmester
Battonyai Károly csendőr
Harkai József őrmester
vitész Váradi József őrm.
Horváth Károly csendőr
Mészáros Imre csendőr
Nagyréti János csendőr
Király Mihály csendőr
Csete Ferenc őrmester
Balogh Imre őrmester
Molnár Ignác csendőr
Varga Mihály I. csendőr
Tóth Imre III. csendőr
Berta János őrmester
Virág Imre csendőr
S. Juhász László csendőr
Tar Jenő csendőr
Vadász Mihály törzsőrm.
Fehérvári József őrmester
Lappai János őrmester
Kállai István törzsőrmester
Bakos Ferenc törzsőrm.

A miskolci csendőrkerület állományában:

Bacsikai András alhadnagy
Horváth Vince alhadnagy
Böjthe Albert alhadnagy
Székeres István I. alhdgy
Marsai István alhadnagy
Györe István alhadnagy
Terényi István alhadnagy
Joó János alhadnagy
Fürjes József alhadnagy
Vida Márton thtts
Agoston József thtts
Pataki József thtts
Tomori Béla thtts
Csontos Imre thtts
Józsa Mihály thtts
Veres Zsigmond thtts
Labancz József thtts
Fejes József I. thtts
Rátkai Lajos thtts
Halász István thtts

Juhász János thtts
Gyökér János thtts
Borócsik József thtts
Szalóki Lajos thtts
Barau János thtts
Zombory István thtts
Biró Lajos thtts
Kiss Pál II. thtts
Sütő István thtts
Horváth István törzsőrm.
Zsolnai Imre thtts
Székeres István thtts
Bodó Kálmán thtts
Rékási István thtts
Havas György thtts
Kárpáti Béla thtts
Orbán József thtts
E. Tóth Ferenc thtts
Balogh József őrm.
Halász Ferenc thtts

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Áruk minőségéért, olcsó árért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjtőményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

Dobai Gábor thtts
Sebestyén Pál őrmester
Sárosi István thtts
Nádasi Lajos őrmester
Ujj István őrmester

Illési Dávid őrmester
Könyves István őrmester
Hargitai Pál őrmester
Bártfai András őrmester

A kassai csendőrkerület állományában:

Szücs Kálmán alhadnagy
vitéz Mester Miklós alhadn.
Mészáros Mátyás alhadnagy
Erdős György alhadnagy
Pintér Sándor I. alhadnagy
Sóhajda Sándor thtts
Homonnay András alhadnagy
Magasi Péter alhadnagy
Barta József I. alhadnagy
Király Lázár alhadnagy
Marsi Mihály thtts
Gönczy Antal thtts
Kiss Sándor thtts
Ignézi Károly thtts
Szalai József III. thtts
Deák Antal thtts
Juhász József V. thtts
Molnár Bertalan thtts
Mészáros József thtts
Bori István thtts
Komló Sándor thtts
v. Megyesi József törzsőrm.
Edvi Lajos thtts
Balogh József thtts
Toldi Ferenc thtts
Vincze János I. thtts
Orbán József thtts
Szalóki István thtts
Bérczes László thtts
Vigh Albert thtts
Kovács Sándor II. thtts
Szücs Miklós thtts

Lukács József thtts
Sándor János I. thtts
Szondi István thtts
Kővári György thtts
Vadász Mihály thtts
Meggyes Béla thtts
Földi István thtts
Kovács Ferenc thtts
Darvas Sándor thtts
Kiss József V. törzsőrmester
Dukai János thtts
Szabó István II. thtts
Dobos György thtts
Ferenc József III. thtts
Udvardi György thtts
Rozsnay György thtts
Tóth József III. thtts
Lantos István thtts
Gálos Gyula v. törzsőrm.
Vasas György thtts
Pándi József thtts
Gombos Gyula thtts
Cseh Balázs thtts
Kasza Lajos thtts
Képiró László thtts
Kiss Ferenc thtts
Géczi Márton thtts
Simon Lajos törzsőrmester
Kovács Sándor III. őrmester
Juhos Benjámín v. törzsőrm.
Lókodi Sándor csendőr
vitéz Hollósi Lajos őrmester

A kolozsvári csendőrkerület állományában:

Csuti Mihály alhadnagy
Horváth Gábor alhadnagy

Szombath Márton alhadnagy
Szakonyi József alhadnagy

Csiki Albert alhadnagy
Kiss József VII. alhadnagy
Komoly Dezső alhadnagy
Szabó Miklós alhadnagy
Szabó János II. alhadnagy
Balázs András alhadnagy
Fekete József thtts
Oláh János alhadnagy
Samu János thtts
Szabó Géza I. törzsőrmester
Molnár István thtts
Juhász Gábor thtts
Pápai István thtts
Lénárt Károly thtts
Bényei Vendel alhadnagy
Komlyós János thtts
Gergye Károly thtts
Porpácz Béla thtts
Varga Ferenc I. thtts
Boros Károly thtts
Mészáros László thtts
Solyom Jenő thtts
Kiss Mihály thtts
Balogh György thtts
Erdélyi Bélt thtts
Várhalmos György törzsőrm.
Nagy György Ferenc thtts

Szabolcs Sándor thtts
Lendvai Kondrád törzsőrm.
Fonyó István thtts
Galambos Elek thtts
Mecseri István thtts
Pályi Dániel thtts
Szamosi József thtts
Kardos József thtts
Ludányi Endre thtts
Csatos István thtts
Békefi József thtts
Tóth M. István thtts
Pandur János thtts
Magyarósi Imre thtts
Tóth Ferenc thtts
Bárdos János thtts
Csatai József thtts
Székely Imre thtts
Horváth György III. thtts
Horváth János V. thtts
Bartos Sándor thtts
Egerszegi Sándor thtts
Urfi János thtts
Bordás József thtts.
Tóth József IV. thtts.
Tamás András törzsőrmester
Kaszás József csendőr

A marosvásárhelyi csendőrkerület állományában:

Karczagi Ferenc alhadnagy
Kopacz Dénes alhadnagy
Pintér Pál alhadnagy
Barabás János alhadnagy
Szász József alhadnagy
Köteles Zsigmond thtts
Szabó Benjámín alhadnagy
Szócs József alhadnagy
Fincza Andre alhadnagy
Benedek Lajos alhadnagy
Pálincás János alhadnagy

Farkas Mihály alhadnagy
Bárany Mihály thtts
Bakonyi Vendel thtts
v. Tajthy Gáspár thtts
Nagy István I. thtts
Gaál Béla thtts
nemes Karika Kálmán thtts
Sánta F. József I. thtts
Kiss Sándor thtts
Mészáros Lajos alhadnagy
Sári Gusztáv thtts

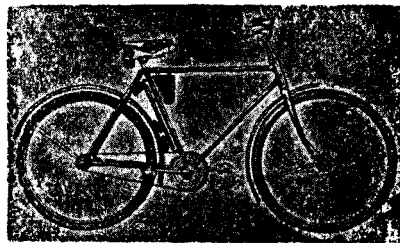
A m kuc csendőrség állandó szerződéses
szövetszállítója és ruhakészítője

Trunkhahn

Szövet köveken a gyártól!

ELADÁS:
IV. PROHÁSZKA 0. UTCA &
VI. TERÉZ-KÖRÜT &
VII. BAROSS-TÉR 15.

AZ ORSZÁG EGYETLEN ŐSKERESZTÉNY POSZTÓVÁRA
GYÁRTELEP: BUDAPEST, XI., BOCSKAY-ÚT 417 SZÁM.

Steyr Waffenrad P 232- Csepel P 186-

Részletfizetésnél (csak véglegesített csendőrök részére) a feltüntetett árakhoz annyiszor 2 pengő jön ahány hónap alatt a részletfizetés történik. Steyer Waffenradot, 12, Csepelt legfeljebb 6 havi részletre adhatunk.

A gépek teljes felszereléssel értendők. Ebben benne van: gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámok. Nem tartoznak a kerékpár felszereléshez, de külön megrendelhetők:

Teljes Dynamókeszlet P 29.-
Kardtartó P 4.-
Csomagtartó P 2.20

CSENDŐRBOLT

BUDAPEST, XII., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 19/a. SZÁM.

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖSI!

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget,
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILAGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI ÚTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYÚJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U.S.

Végső Mihály thtts
Kocsis Boldizsár thtts
Csik Ferenc thtts
Szabó Elek thtts
Soós Ferenc v. törzsrőmester
Kiss János thtts
Nagy István IV. thtts
Ferenczy István thtts
K. Szabó Béla thtts
Erdélyi Bálint thtts.
Keszthelyi György thtts
Horváth György thtts
Mocsári János thtts
Horváth Gyula thtts
Kelemen János thtts
Rákos János thtts
Tóth Antal thtts
Várnagy Vendel thtts
Bognár Mihály thtts
Varga Imre törzsrőmester

Hegedüs János thtts
Szabó József thtts
Pap Kálmán thtts
Illés István thtts
Gáti Béla thtts
Fenyvesi János thtts
Csóka György thtts
Kovács Sándor I. thtts
Székely József I. thtts
Becsei Sándor thtts
Balogh József II. thtts
Horváth Nándor thtts
Tóth István thtts
Mezől Mihály thtts
Iglódi József thtts
Székely Sándor törzsrőm.
Mészáros József őrmester
Linnyes János őrmester
Kiss István III. őrmester

A közlekedési és híradó osztály állományában:

Magyar József thtts	Herczeg Ferenc I. thtts
Pintér István thtts	Hegedüs Pál őrmester
Bodolai Kálmán thtts	Szabó István III. őrmester
Valkai Lajos thtts	Marton József II. őrmester
J. Kiss Sándor thtts	Porogi Rókus őrmester
Tordai Pál thtts	Kecskeméti József őrmester
Kamarás József thtts	Nagy Flórián őrmester
Tóth József thtts	Gyimes Vince őrmester
Somogyi István thtts	Papp Mihály I. őrmester
Peéri Ferenc thtts	Bérczesi János őrmester
Haszán Márton thtts	Fehér Kálmán őrmester
Lakatos Ferenc thtts	Bagdi Lajos őrmester

A m. kir. csendőrség központi nyomozó parancsnokság állományában:

Szentjobbi János alhadnagy	Koncz Elek őrmester
Farkas István thtts	Kunteleki József őrmester
Révész János thtts	Kutai József thtts
Lukács Pál thtts	Kürti Gergely thtts
Csontos András őrmester	Darányi János thtts
Palotás Ferenc őrmester	Fodor Dezső őrmester

A nagyváradai csendőriskola állományában:

v. Diósi Árpád alhadnagy	Csanádi Imre thtts
Fegyver Árpád alhadnagy	Laki Dezső thtts
Boros János thtts	Barta Mihály thtts

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe. A volt pécsi honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő tanfolyamain — ahol egy évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelező-

oktatásban részesítem, úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, csupán a vizsgák előtt kell 2—4 héttel nálam tartózkodni, ahol akkor a tanulók délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre csak szabadságon van lehetőség. A személyes oktatás tartama alatt a magántanulók elhelyezéséről és étellemezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az őrsön. Az oktatás legalább egyhavi előfizetési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgázni lehet az év júniusában, decemberében és kivételes esetekben szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségít szeretne tenni, úgy arra is előkészítem. Az első polgári letévésehez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, határőr- és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Buzdításul megemlítem, hogy magam is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Öt középiskolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémiai tanfolyamot, az egyetemem és két doktori diplomát szereztem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az őrsökön lakó nős csendőrök fiú- és leánygyermekének magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzetben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskoláztatási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendszeres tanulók költsége, akiket tíz hónapon át a távoli városban kell iskolába járatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszbélyeg ellenében készséggei adok felvilágosítást. Német, francia és angol nyelvek, továbbá számtan és mértan tanítását külön is vállalom *Dr. Stimác Dömjén*, Budapest, VI., Aréna-út 140. fsz. 12.

Ki tud róla? Nagy Tamás állami tanító, hajduhadházi lakos keresi azokat a csendőröket, akik 1918—19-ben az alsószopori őrsön teljesítettek szolgálatot. Az őrs tagjai közül csak Dinnyés őrsparancsnok és Borbély őrsparancsnok-helyettes őrmesternek nevére emlékszik. *Király Istvánt*, aki 1924-ben a csillaghegyi őrsön mint őrmester teljesített szolgálatot, keresi Balogh Antal I. v. törzsrőmester, Kőszeg (jelenleg a budapesti gyógyfürdő kórházban van). *Kustján* őrmestert, aki 1917—18-ig a jánosalmi őrsön és *Almási* őrmestert, aki ugyanezen időben a bácsalmási őrsön teljesített szolgálatot, keresi Kiss Péter, Jánoshalma, báró Eötvös-utca 1070. szám alatti lakos. *Rózsafi (Hundzsa) János* volt lovas törzsrőmestert, aki a kókai és lajosmizsei őrsön is teljesített szolgálatot, keresi Kajtár Sándor törzsrőmester, Kassa. *Gergely Ferenc* csendőrt, aki a bilkei őrsön teljesített szolgálatot, keresi a bilkei őrs. *Bekő Sándor* volt csendőrtiszt-helyettes, aki ezelőtt körülbelül 6 évvel a hendőci őrsön teljesített szolgálatot, keresi testvére, Albert Dénesné, Mezőberény, Kórház-utca 8. szám. *Tamás Istvánt*, aki 1888-ban Magyar királyfalván született és Békés megyében teljesített szolgálatot mint törzsrőmester, vagy ha már nem volna életben, legközelebbi hozzátartozóit keresi Tamás József MÁV. pályamester, Sepsiszentgyörgy, vasútállomás. Aki tud valamit keresettekről, közölje a megadott címekre.

A legmegbízhatóbb kivitelű
Óskeresztény cég.
A m. kir. Csendőrség tagjai-
nak kedvező feltételek.
KOLOZSVÁR, Horthy Miklós-út

BUTORT

GYÖNE ISTVÁN
lakberendezőnél vásároljunk
14 és 30 sz. • Telefon: 11—59.

A legmegbízhatóbb
minőségű
BUTORT

ezentúl **DARIDA PÁL**
butorraktárában vásároljunk.
BÉKÉSCSABA, Munkácsy-u. 2.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény.

KERÉKPÁR, fegyver, pisztolyok, fűszer,
sportcikkek megbízható bevásárlási helye

Mihalicsko Károly

aranyéremmel kitüntetett puskaívós. Kedvező fizetési feltételek. A csendőrség elismert bevásárlási helye. **KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 22. SZÁM.**

A leggyorsabb kivitelű
különleges kivitelű
MI BÚTORT
FEKETE VILMOS
mábutor asztalomester
bútorcsernokokból vásárolunk
Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Méltányos árak! Kíváló munka!

Megbízható minőségű
elsőrangú kivitelű
BUTORT
vásároljunk
Asztalomesterek bútorcsernokok
SZENDRENYI GÉZA ÉS TÁRSA
SZEGED Dugonics-tér 11. szám.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

Mi **RÁDIÓT — FOTOCIKKET** villamosági
előkeket

Röhlich-nél vásárolunk!

SZEKESFEHÉRVÁR, Nagy Sándor-u. 5.

Ki tud róla? Fábán Józsefné (Ujverbász, Bácska, Klausz-utca 75.) keresi Harnóci Ferenc állítólagos csendőrt, aki a bevonulás utáni időben Ujvidéken szolgált. Aki tud róla, írja meg a megadott címre.

Eladó egy dísz tollforgó tokkal és 24 szál szép toll. Cím: Havasi András ny. törm., Erdősokonya.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít Várfai Mihály ny. szakaituszt, Budapest, XIV. Ujvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. thts. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK.

Díszérem odaítélése. A budapesti I. kerületben: Pinter András, Tóth Vendel, Szentgyörgyi Albert szv. alhadnagy, Gellérthegyi Albert alhadnagy, Apa József János szv. tiszthelyettes; a miskolci VII. kerületben: Bacska András alhadnagy, Szentmiklósi Imre és Bábai János szv. alhadnagyk részére a m. kir. honvédelmi miniszter úr 35 évi hű szolgálatukért a *Diszérmet* odaítélte.

Előléptek. Alhadnagyokká: Saliga István (VI. ker.) és Cserfai Péter (X. ker.) tiszthelyettesek.

Kinevezések. A budapesti I. kerületben: Nagy Kálmán, Jenei Pál törzsörmeister, Varga László örmeister; a kassai VIII. kerületben: Cszimadi Dávid v. törzsörmeister ideglenes őrsparancsnokká.

Házasságot kötöttek. Dr. Sepsey János főhadnagy Botka Margi-Etelka úrnővel Székesfehérváron; a budapesti I. kerületben: Lengyel Antal törzsörmeister Kertics Piroskával Rábacsécsényben, Szalai György csendőr Dolgos Gabriella-Gizellával Szombathelyen, Vigvári György örmeister Gulyás Rózával Derecskén; a székesfehérvári II. kerületben: Vég Zsigmond örmeister Török Ilonával Padragon, Markó József örmeister Horváth Máriaival Rábadorjánon, Polgár Gyula csendőr Tóth Juliannával Székesfehérváron; a szombathelyi III. kerületben: Havasi János örmeister Csikvár Máriaival Somogyudvarhelyen; a pécsi IV. kerületben: Rákos János örmeister Rohr Máriaival Gerdén, Bodó József örmeister Katona Erzsébettel Kocsárdon, Varga Géza örmeister Tóka Máriaival Szentdienesen; a szegedi V. kerületben: Molnár Lajos I. örmeister Nagy Máriaival Ujkigyóson, Sári Mihály örmeister Romsics Máriaival Homokmégyen, Fazekas András örmeister Dick Sárával Kecskeméten, Dénes János I. örmeister Balázsi Juliannával Pitvaroson; a debreceni VI. kerületben: Szűcs Béla örmeister Bodó Irmával Sárrétudvarin, Juhász Ferenc örmeister Bozsó Erzsébettel Tiszabőn; a miskolci VII. kerületben: Dósa Lajos örmeister Bartók Brigitta-Borbálával Sajónémetin, vitéz Kocsis László csendőr Sárosi Magdolnával Edelényben, Kertész István tiszthelyettes Racskó Juliannával Balassagyarmaton; a kassai VIII. kerületben: Mogyorósi János II. örmeister Pöltz Hildával Agfalván, Szabó Bálint v. törzsörmeister Sidlóczi Jolánnal Nyirbátorban, Kovács Sándor II. tiszthelyettes Dobroka Ilonával Tekeházán, Köhidi István örmeister Kő Arankával Simontor-

nyán; a kolozsvári IX. kerületben: Megyes István örmeister Komáromi Máriaival Hajóson, Ratkai István csendőr Balog Máriaival Lajosmizsén, Kézér Márton örmeister Móczó Mária-Teréziával Jászberényben; a marosvásárhelyi X. kerületben: Balla Albert csendőr Baán Erzsébet-Etelkával Alsómihályin, Lámfalusi László csendőr Vlaszati Ilonával Her nádcsányon, Nagy József II. csendőr Balku Annával Szatmárnémetin.

Született. Antalffy Pál százados nejének Márta-Mária leánya; a budapesti I. kerületben: Szabados Zsigmond tiszthelyettes feleségének Magdolna-Margit leánya, Kökényesi József tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Ilona leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Tarr Sándor tiszthelyettes feleségének Sándor-Tamás fia, Cserjés Imre örmeister feleségének Imre-Arpád fia, Pigai Ferenc örmeister feleségének Mária leánya, Seppi József csendőr feleségének László fia, Urhegyi György örmeister feleségének Ilona-Erzsébet leánya; a pécsi IV. kerületben: Csaba Ferenc törzsörmeister feleségének Éva-Erzsébet leánya, Csaba Károly örmeister feleségének Margit leánya, Szerényi Béla tiszthelyettes feleségének Béla-Gergely fia, Honos András törzsörmeister feleségének Ibolya-Julianna leánya, Sándor János II. tiszthelyettes feleségének János-László fia; a szegedi V. kerületben: Magyaros János törzsörmeister feleségének Irén leánya, Kemény László törzsörmeister feleségének László fia, Török Ferenc örmeister feleségének Ferenc fia, Rózsahegyi János örmeister feleségének Anna-Rozália leánya; a debreceni VI. kerületben: Salamon János tiszthelyettes feleségének Ilona leánya, Katona János törzsörmeister feleségének Elvira-Erzsébet leánya, Bihari János örmeister feleségének Éva-Katalin leánya, Sasfalvi Károly törzsörmeister feleségének Anikó-Julianna leánya, Török Lajos II. törzsörmeister feleségének Erzsébet-Piroska leánya; a miskolci VII. kerületben: Fehér Elek tiszthelyettes feleségének Éva leánya, Solymos József örmeister feleségének László-József fia, Havas György tiszthelyettes feleségének Antal-János fia, Kiss Sándor I. tiszthelyettes feleségének Mária-Livia leánya; a kassai VIII. kerületben: Hegyi László törzsörmeister feleségének Anna-Erzsébet leánya, Farkas Imre I. örmeister feleségének Imre-Ottó fia, Pomázi Mátyás tiszthelyettes feleségének Ibolya leánya, Szalóki Ferenc tiszthelyettes feleségének Ilona-Anna leánya; a kolozsvári IX. kerületben: Szabó László törzsörmeister feleségének László-Zoltán fia; a marosvásárhelyi X. kerületben: vitéz Béres Pál örmeister feleségének Pál-Károly fia, Nemes András örmeister feleségének Katalin leánya, Sóki János tiszthelyettes feleségének Gyula-György fia, Hevesi Gábor törzsörmeister feleségének Éva leánya, Vitályos Sándor törzsörmeister feleségének Sándor fia, Gergely István örmeister feleségének Ottó-János fia, Várnagy Vendel tiszthelyettes feleségének Melinda-Anna-Katalin leánya.

Halálozás. Borbély Antal örmeister felesége szül. Szabó Gizella Rumon, Gonda Márton tiszthelyettes Aranka leánya Rimaszombaton és Tokodi Lajos örmeister Tibor fia Sátoraljaújhelyen, meghaltak.

PONTOS szolgálathoz pontos ÓRÁT! Arany, ezüst ékszer Ml

Optika, fotócikkek.

Gede Lajos

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZNEL VÁSÁROLUNK

Székesfehérvár Zita királyné-út 2. sz.

HANGSZER „MUZSIKÁ” -nál.

méltányos áron. • Óskeresztény cég. UJVIDÉK, II., RAKÓCZI FERENC-UTCA 47. SZAM.

Harmonika hangolásban specialisták. Nagy. kir. csendőrség tagjainak kedvezmény.

TÖRVÉNYEK és RENDELETEK gyűjteménye

Nékiülzhetetlen törvénygyűjtemény a csendőrség részére! Ára 8.80 pengő. Megrendelhető kizárólag a

MARTINEUM
KÖNYVKERESKEDESBEN
SZOMBATHELYEN

HEGEDÜS

Író és számoőgép vállalat

Óskeresztény cég. BUDAPEST, V., Szabadság-tér 7.

Telefonszám: 17-32 90.

PAPSZT GYULA

Óras és ékszerész KOLOZSVÁR.

Wesselényi-utca 2. szám.

Alapítva: 1879. • Szakszerű javítások.

VAKÁNY

KALAPOS MESTER

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 33.

TELEFON: 130 455.

Baross Szövetség tagja.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átciszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok soráról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét

nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem trunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlegénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342 számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólap 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

H. Gy. cső. Felsőbagod. Kérdésére a tények részletes ismerete nélkül nem tudunk válaszolni. Ha egy ármentesítő társulat 7x6 méteres csatornát ását, ahhoz bizonyára joga van. Nincs az a társulat, amely ilyen nagyarányú munkálatokhoz kellő jogi előkészítés nélkül hozzáfogna és ezzel magát perek özönének tenné ki. Abból a 12 sorból, amit Ön nekünk megír, semmit sem tudunk meg azon kívül, hogy az említett társulat az Ön földjén csatornát ását vagy akar ásatni, továbbá, hogy Ön a víz levezetését nem tartja szükségesnek. Nem adhatunk más tanácsot, minthogy forduljon az illetékes községi jegyzőhöz, ő bizonyára meg fogja adni Önnek a szükséges felvilágosítást.

Cs. I. D. 1. Azt, hogy mi a különbség a szatócsüzlet és a vegyeskereskedés között, továbbá, hogy ezek mit árusít-

Csendőrijárőr

éjjeli portyázásain csak

Pertrix

elemmel világítson

Minden szaküzletben kapható!

IROGÉP

(új és újjáépített)

RADIO

kellékek, javítás

JUHÁSZ IMRE

SZÉKESFEHÉRVÁR,

RAKÓCZI-U. 2. • A m. kir. csendőrségnek kedvezmény.

Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek, legjobbak

itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegynék ingyen

„SZILMENT“

autóbiztonsági üveg, lövedékálló üveg, fényvisszaverő üveg. (Macskaszem) Mosz. 1690.

MAGYAR GYÁRTMÁNY! Gyártja:

Ligeti László

üvegtechnikai műintézet. Budapest, VIII., József-u. 23. Tel.: 141-256. Alapítva: 1886.

A m. kir. Honvédség szállítója

Alapítást év: 1921

Telefon: 144 192

KOZÁK ANTAL

szatócsüzlet mester Kardműves- és lakatosüzem

FRANCISZOLAS. CHROMOZAS NIKKLEZRES AUTÓORRNHEGESSZTES
Budapest. VIII., (Hűtő-út 58. (Futó-u. sarok, villamosmegálló)

Világhírű Merinofort nemes-spórák
juhsajtot szállít; karikákban, dobozban szeletelten és vajjal passzizozott állapotban. Minden mennyiségben szállítunk 1-rendű Merinójuhtúrót,

Spöttle Testvérek

bődönben és cellophánban adagolva. Merinofort Juhsajtgyára
Továbbá körözött Merinójuhtúrót és

Budafok, Tóth József-u. 21

tetazés-szerinti csomagolásokban. Telefon: 269-705

hatnak, részletesen megírtuk az 1938. évfolyamunk 802. oldalán a 64. lexikonválaszunkban. Az Ön örsén megvan ez az évfolyamunk, olvassa el. 2. Nemrégiben a bíróság kimondotta, hogy nem követ el büntetendő cselekményt az a kereskedő, aki a rendelkezésére álló árukészletből első-sorban az állandó vevőit szolgálja ki és idegen vevőknek a kiszolgáltatást megtagadja, feltéve természetesen, hogy ezt nem áruhalmozás vagy áruelejtés leplezése végett teszi. 3. Aki nem üz olyan ipart, amelynek keretében ipari célokra cukrot használhat fel, az ipari cukorvásárlási engedélyt sem kaphat. 4. Műszerész rádiójavitással foglalkozhatik. Ha iparengedélye van, akkor a zsidó is.

U. J. thts. Szamoskrassó. Minthogy a dolog iskolában történt és mert éretlen gyermekek cselekményéről van szó, az a véleményünk, hogy az órs ne tegyen ellenük feljelentést. Komolytalan dolog lenne és a kir. ügyesség bizonyára nem is emelne vádat ellenük. Nézetünk szerint elég, ha az őrsparancsnok komolyan figyelmezteti a gyermekek szüleit, hogy az ilyen nevelésnek igen rossz következményei lehetnek és a gyermekek jövőjét is veszélyeztetheti, mert minél idősebbek lesznek, annál kevésbé lehet majd nekik az ilyesmit elnézni. Adja értésükre azt is, hogy az órs szeme ezután fokozottan lesz rajtuk. Ez történjék is meg. A gyermekek cselekményéért egyébként a szülőket nem lehet felelősségre vonni, még akkor sem, ha az idézett kijelentéseket valóban tőlük hallották. Olvassa el erre nézve a csendőrségi Btk. I. kötet 201. oldalán a magyarázat 5. pontját.

M. I. Órség. 1. Kereskedőnek joga van az iparüzéséhez szükséges árut az ország területén bárhol külön engedély nélkül megvásárolni. 2. A jegyzék hátsó oldalán levő átvételi elismervény annak igazolására szolgál, hogy a csendőr az őrizetbe vett tárgyat a községi előljárásának, illetőleg más hatóságnak átadta. A hátoldalon levő ezt az elismervényt tehát a jegyzéknek azon a példányán, amelyet a járőr a gyanúsítottnak, illetőleg az őrizetbe vett bűnjel tulajdonosnak vagy birtokosának átad, nem kell kitölteni.

Hóvirág. Nem értjük a kérdést. Azt kérdi, hogy terheli-e bűncselekmény azt a tejszövetkezetet, amely a tejet 26 fillérért vásárolja és 28 fillérért árusítja. Talán arra gondol, hogy ugyanannyiért kellene árusítania, mint amennyiért vásárolja? Miből tartja fenn akkor az üzemet? A haszonkulcs (7.68%) méltányos.

Özv. Kardos Szabó Jánosné. A hátralékos biztosítási összeget a biztosító társaság csak az elhunyt férje hagyatékából követelheti. Ha a férje után semmiféle hagyaték nem maradt és az ingóságok (bútorok stb.) annak idején az Ön hozományát képezték, akkor Ön nem köteles a biztosítási díjat megfizetni. Sem a bútor, sem pedig az Ön özvegyi nyugdíja semmiféle követelés fejében le nem foglialható.

Kelet felé. 1. Nem tudunk ilyen gyűjteményt. 2. A homok nem fenntartott ásvány, homokbánya létesítésére tehát az engedélyt nem a bányahatóság, hanem az elsőfokú iparhatóság (főszolgabíró) adja meg. A hatóság az engedély megadása előtt meghallgatja a szomszédos ingatlanulajdonosokat is; ha ezek valamelyike a bánya létesítését vagy

üzemét sérelmesnek tartja, ezt az iparhatóságnak bejelentheti; elutasítás esetében a hatóság határozatát megfellebbezheti. A homokbányák üzemére vonatkozó szabályokat a 139.428/1930. K. M. számú rendelet tartalmazza. Ezt a rendeletet megtalálja a csendőrségi Btk. III. kötetének 748. oldalán. 3. Erőszakos nemiközösülés büntette miatt nem szabnak ki kétheti fogházbüntetést. A büntetés mértékéből következtetve sokkal egyhébb cselekményről lehet szó, amely valószínűleg nem lesz akadály a felvételnek.

Bátyu. Abban igaza van, hogy idegen állampolgár nincsen a magyar állammal szemben olyan állampolgári hűségére kötelezve, mint a magyar honos, de arra igenis kötelezve van, hogy mindaddig, amíg az ország területén lakik vagy tartózkodik, a magyar törvényeket tiszteletben tartsa. Ha tehát idegen állampolgár Magyarország területén a saját országára javára kémkedik, hűtlenséget követ el a magyar állammal szemben, nem ugyan az állampolgári hűség szempontjából, hanem azért, mert megsértette a nálunk élvezett vendégjogot. Ezért nevezi a törvény a külföldi honos által elkövetett ilyen bűncselekményeket is hűtlenségnek. A külföldi által elkövetett bűncselekmények e csoportjára nem lehetett külön elnevezést alkalmazni, mert a „kémkedés” elnevezés nem öleli fel valamennyit.

A befagyott Murafolyó. Keresetszerű éjjeli szállását csak rendőrhatalósági engedély alapján szabad gyakorolni. (Lásd a csendőrségi Btk. III. kötetének 417. oldalán a tárgyban közölt K. E. rendeleteket.)

H. D. Magyarkomját. Ön igen részletesen és értelmesen megírta ugyan nekünk az ügyet, mégsem lehet ilyen bonyolult örökösödési ügyben egy szerkesztői üzenet keretében tanácsot adnunk. Ahhoz, hogy tisztán lássunk a dologban, ismernünk kellene az Ön ellenfeleinek álláspontját és érvelését is, mert az Ön leírásából csak egyoldalúan ismerjük a helyzetet. Nem vehetjük magunkra a felelősséget, hogy Ön a mi tanácsunk szerint járjon el és emiatt esetleg károsodás érje. Forduljon az illetékes községi jegyzőhöz, aki bizonyára részletesen ismeri az ügy állását; ő majd megadja Önnek a szükséges felvilágosításokat. Azt mindenesetre tanácsoljuk, hogy ha lehet, intézzék el az ügyet békésen, mert a per hosszadalmas és költséges; megtörténhetik, hogy az ügyvédi költség is többet tesz majd ki, mint amennyivel Ön most megkárosítottnak érzi magát. Ha pedig elveszti a pert, az egész perköltséget Önnek kell viselnie.

Kevevára. Utalással a folyó évi 3. számunk 98. oldalán hasonló jellege alatt közölt üzenetünkre, tudatjuk, hogy a m. kir. honvéd hadapród iskolákba való felvétel pályázati hirdeteménye a február 3-i H. K.-ben megjelent. Ezt a Közlönyt Palotai Lajos thts (Tótkomlós, csendőrőrs) félreértés folytán beszerezte. 70 fillér értékű bélyeg ellenében azonnal elküldi önnek, ha szüksége van rá.

Okos. A Kárpátalján az OTI-járlékok fizetése tekintetében egy ideig különleges helyzet állott fenn, mert ott csak később terjesztették ki az anyaországban érvényes járlék-összegeket. Amint írja, a késedelmes fizetésnek ez

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217.

Alapítást év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye.

Művészi festmény, pastel, nagyított és más képek, képeretek legolcsóbb beszerzési forrása. Kedvezményes fizetési feltételek mellett is.

Gyurácska Istvánnál

KAPOSVÁR, BAROSS-UTCA 3. SZ.

A világhírű **NIFE** akkumulátorokat

és szárazelemeket gyártja:

NIFE akkumulátor és villamossági rt.

Budapest, IX. ker., Vaskapu-utca 20. szám.

MINŐSÉG — TARTÓSSÁG — GYORSASÁG egyesül a

Mercedes
írógépben.

Kérjen még ma díjjalan ismertetést

IRÓGÉP BEHOZATALI RT.
BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 24.
Telefon: 120-501.

FOGÁTÓL FÜGG EGÉSZSÉGE!

Fogait olcsón, szakemberrel tartom rendben. Foghúzás, fogtömés, műfogak készítése. **Porcellánfog 3 pengőtől, tényleg fémből 8 pengő** (vasmentes és nem törik.) Aranyfogak legolcsóbb napi áron. **OTBA- és ORBA-tagoknak ráfizetés nélkül — részletre is.**

SCHUSTER FERENC

államilag vizsgázott fogász,

Bpest, VIII., LUTHER-U. 1/b. II. 6. (Magyar Divatosarnokkal szemben.)

volt az oka, s ezt a legilletékesebb helyen ajánlották is Önnek. A később bevonuló bajtársaknak ezt be kell látniok. Eljárásuk okvetetlenkedésnek és garaszkodásnak látszik. Különbösen is, ha idejében fizethették volna az OTI-járulékot, akkor is ugyanannyival csökkent volna a közbiztonsági, illetve az alapítóke, mint a járulék utólagos kifizetésénél. Ez az összeg úgy eloszlik a tagok között, hogy alig 5-10 P jut egyre. Nem méltó bajtársához, hogy ezért hiábavaló nehézségeket támasszon a közbiztonsági vezetővel szemben, aki különösen a mai időkben nagy gondot vállal magára éppen a bajtársak érdekében és javára. Talán csak nem kívánják azt, hogy közbiztonsági vezető léte az Ön fizessen egyedül. Erről szó sem lehet. Baj lenne azonban, ha még most sem fizették volna be az OTI-járulékot, mert ezért a késedelemért valószínűleg már késedelmi kamatot is kellene fizetni. De minthogy — leveléből ítélve — ennek a késedelemnek sem kizárólag Ön lenne az oka, természetesen a késedelmi kamatot is a közbiztonsági vezetőnek fizetnie.

P. I. B.-csaba. A kért cím: Alsószolca, csendőrség.

Bodrog. 1. Nyugdíjas csendőr egyén újszülött gyermeke után a B. M. úrtól (VI-b. osztály) kérje a családi pótlékot. A kérvényt az illetékes osztály gazdasági hivatala útján kell előterjeszteni. 2. A nyugdíjas csendőr egyén községi közmunkára kötelezve van, a várakozási illetményekkel szabadságot csendőr egyén azonban nem, mert nem tekintendő nyugállományban levőnek.

Miskolc. A kért cím: Homokmégy, csendőrör.

P.-vörösvár. Iskolák, tanfolyamok kezdetének idejét a felsőbbség határozza meg. Ilyen tervekről előre nem adhatunk hírt. Várják meg nyugodtan és ne türelmetlenkedjenek, mert mindenkinek sorra kell kerülnie. A parancsot idejében megkapják.

Különbség. 1. Azt kérdezi, hogy miért két szerv: a csendőrség és a rendőrség látja el a közbiztonsági szolgálatot, miért nem lenne erre elég egy szerv is. A vidéki és a városi közbiztonság eltérő igényeire figyelemmel kellett lenni, mert a két területen a közbiztonsági szolgálat kívánalmái is mások. Ezeket nem lehet úgy összeegyeztetni, hogy megnyugtatólag egy testületre volnának bízhatók. Bő ismertetést talál erre lapunk 1928. évi 13. és 14. számában. Olvassa el, az Ön órsán meg van. 2. Régen csendőrbiztos, rendőrbiztos volt a rendőr neve. Innen maradt a „biztos úr” elnevezés.

Mindent a hazáért. Ha nemténylegesen léte elutasították már egyszer visszaténylegesítésére irányuló kérelmét, hiába állana elő újabb kérelemmel. Igen kevés ilyen kérvényt vettek figyelembe.

Szeretem az igazságot. Rangviszony megállapításával nem foglalkozhatunk, ehhez több adat ismerete szükséges. A legénységi előléptetési szabályban külön pont tárgyalja ezt a kérdést. Szükség esetén forduljanak az előjáróhoz.

Kételkedő. Ha a nyugállományú csendőr egyén az illetékes parancsnokság engedélyével köt házasságot, biztosíthatja özvegye részére az özvegyi nyugdíjra való igényt, feltéve, hogy a) 1934 január 1. után helyezték nyugállo-

mányba; b) a nyugállományba helyezés nem az 1921. évi XXXII. t.-c. 8. §-a alapján (vagyis nem hivatalból) történt; c) a házasság által a tényleges szolgálat alatt született gyermek törvényesített, vagy d) a férj a hadiévek beszámításával legalább 15 szolgálati évet valósággal eltöltött és a házasságot élete 62. évének betöltése előtt kötötte, vagy e) a férj a házasságkötés idejében tisztelnél legalább havi 43 P 52 fill., legénységi állományúaknál legalább havi 27 P 20 fill. állandó sérülési pótdíjat élvezett; f) a nősülendő és az ara között nincs 25 évnél nagyobb korkülönbség.

Kolozsvár. A Nemzetvédelmi Keresztet még nagyon sokan nem kapták meg. Várjon türelemmel.

H. D. cső. Szabadbattyán. Erre nincs szabály és nem is kell. Csinálják úgy, amint a parancsnok rendeli.

Titel. Ez a könyv már nincs forgalomban.

Erdélyi. Ha még járőrtársi iskolát sem végzett, ne is gondoljon arra, hogy polgári iskolai tanulmányokhoz kezdjen. Ahhoz, hogy jó csendőr legyen s hogy a csendőri szolgálat hasznára válhassék, elsősorban és mindenekelőtt a csendőr szolgálatára vonatkozó ismereteket kell elsajátítania, ez pedig az ismereteknek olyan nagy terjedelműt öleli fel, hogy emellett a polgári iskola tananyagát is tanulni még a csendőri kötelek elhanyagolása mellett sem kecsegtetne eredménnyel. Komoly dolog a csendőri hivatás, egész embert és teljes odaadást kíván. Aki már fiatal csendőr korában félszemesmel másfelé kacsint, nem sokra viszi. Írása és fogalmazása után ítélve, Ön jó csendőrnek ígérkezik. A biztos alapot most kell ehhez megszereznie. Ha azután úgy érzi később, hogy az erős csendőri elfoglaltság mellett a polgári iskolát is el tudja végezni magánúton, a kerületi parancsnokság engedélyével megteheti. (L. Szut. 95. pont, 2. bek.)

Hazáért. (T. I.) Amint leveléből látjuk, nem tudna igazolni olyan tettet, amelyért a Nemzetvédelmi Keresztet odaítélnék.

Fonyód. A családi pótlék újabb rendezése a nyugdíjasokra nem vonatkozik.

Reménység. (S. L.) A választ megtalálja lapunk ezévi 4. számának 132. oldalán 99.999. jelű üzenetben.

Cs. I. 1. A rendelet világosan megmondja, hogy a Tűzkereszt kiket illet meg. A hátszágban lévők közül többek között azokat, akik a hadsereg mozgósított részénél teljesítettek szolgálatot, mindenkit tehát nem. 2. Nem lehet tudni, várjanak türelemmel.

Csendőrnnyugdíjas. Csilizradvány. A B. M. úr (VI. b. osztály) illetékes az ügyben. Forduljon oda felvilágosításért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

Most jelent meg!

VILÁGTÉRKÉP

A föld országai egy lapon 77×116 cm.

8 színben Ára P 3.60.

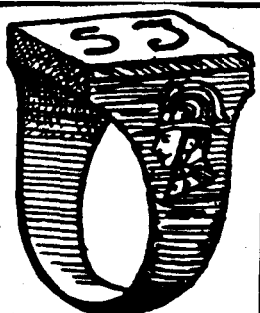
KÓKAI LAJOS kiadása, Bpest, IV., Kammermayer-u. 3. sz.
Ára előre befizetve — bélyegeken is — bérmentve.

CSENDŐR GYŰRŰK

Ezüstből csendőrfejjel szép kivitelben monogrammal 14 pengőért 3 havi részletre is fizethető.

SASVARI JÓZSEF

Budapest, IV., Régiposta-utca 10. sz.

BŰTOR

LŐRINC fehér- és műbútorasztalos. Üzlet: VI., Király-utca 89. Üzem: VI., Podmaniczky-utca 41. Telefon: 519-956. Saját készítményű konyhák és előszobabútorok állandó raktáron, avagy rajz szerint készülnek. Háló, kombinált és műbútor raktáron. Óskerekesztvény cég. A testület tagjainak készpénz-visszafizetésénél 5% kedvezmény, avagy kedvezményes fizetési feltételek.

HANGSZEREK

világhírű tangóharmonikák, vonós hangszerek, akkordészek, hurok és választékban

BAMBACH cégnél,

S Z A B A D K A, KAZINCZY-U. 2. ● Szakszerű pontos javítások.

CSENDŐR A SORSJEGYET

Kalotay Árpád
sorsjegytársító üzletében
Bpest, VIII., József-kr. 26
vásárolja.